Ateitis

RUGSĖJIS 1980-7

Ateitis

1980 RUGSĖJIS/SEPTEMBER VOL. LXX NO. 7

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas.

ATEITIS (USPS 935-440)

Laiko ugnis (eil.) — A. Radžius 209
ANTAI... — K. Trimakas 210
Ateitininkų misija — St. Yla 212
Šarūnas — A. Rūta 217
Rubjatai arba ketureiliai (eil.) — S. Santvaras 220
Romo Kalantos monologas apie asyžietį (eil.) — S. Santvaras 221
Mūsų šaknys rūbuose: Pokalbis su A. Tamošaičiu — A. Nakas 222
KNYGOS: Švyturys ties įkaitusiais Vilniaus akmenimis — J. Grinius 226
Religija ir Kristus dabarties disidentų sąjūdyje — V. Neverauskas 228
Kasdieninė išdavystė — V. Dėdinaitė 229
Jaunųjų Ateitininkų Sąjungos 1979 m. stovyklos suvestinė — R. Kriaučiūnas 230
Ateitis kaip ir tu (daina) — J. Yluvis, D. Sakaitė 239
ATŽALOS: Kaip turi ateitininkai veikti 240
Senelis — L. Palubinskas 241
LAIŠKAI 242
VEIKLA 243

Šį numerį redagavo Aldona Zailskaitė. Išdėstė Aldona Zailskaitė ir Jonas Kuprys. Nuotraukos: A. Zailskaitė (viršelis), A. Kezys (209), R. Kisielius (220), iš knygos Lithuanian National Costume (223, 224, 225), A. Grigaitis (229), D. Grigaitytė (240), J. Kuprys (232, 249, 253, 255, 256), V. Kaulius (234), V. Rimšelis (243, 244, 245), A. Jasinevičius (246), J. Polikaitis (254), K. Trimakas (247, 250).
Iliustracija: Rasa Arbaitė (219).

Vyriausias redaktorius: kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave., Apt. 409, Forest Park, IL. 60130, USA. Telef.: 312 366-2446.
Redaktoriai: Saulius Kuprys, dr. Arūnas Liulevičius, Aldona Zailskaitė ir Rima Sidrienė.
Redakcijos nariai: Jonas Kuprys, Roma Olšauskaitė, dr. Linas Sidrys.
Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Telef.: 312 434-2243.

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 9.00 dol.; garbės prenumerata — 15.00 dol., susipažinimui — 7.00 dol.; kituose kraštuose — 7.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (5.00 dol.).

ATEITIS — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 South Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Yearly subscription in the US and Canada $9.00. Single copy $1.00. Second Class postage paid at Chicago, Illinois. © 1980 ATEITIS. All rights reserved.

LIETUVOS
NACIONALINĖ
MAŽOSIOS KNYGOS
BIBLIOTEKA

LAIKO UGNIS

Laikas niekad nesensta,
niekad laikas nemiršta,
laikas niekad
nebuvo jaunas.

Mes tik einam į saulę
ir laiko ugny
kaitinam veidus.

— Aleksandras Radžius
iš *Baltas mėnulio miestas*

Antai...

PROTAS IR VALIA: Prieš dvasinį genocidą

Vilniaus universiteto dėstytojas geologas Vytautas Skuodis analizavo 1940—1979 m. okupuotoj Lietuvoj atspausdintus ateistinius straipsnius, knygas bei brošiūras ir, kaip viešame laiške pažymėjo, iškėlė „tarybinio ateizmo nemokšiškumą, jo vulgarumą, tikinčiųjų sistemingą įžeidinėjimą, persekiojimus — elementarių, visame pasaulyje pripažintų žmogaus teisių nuolatinį pažeidimą Lietuvoje".

1979 m. lapkričio 24 d. jo bute buvo padaryta krata, kurios metu konfiskuotas jo neužbaigtos knygos „Dvasinis genocidas Lietuvoje" rankraštis. Vietoj baimės jis parodė drąsą. Sekančią dieną parašė viešą „kreipimąsi į visus Lietuvos tikinčiuosius": „Nuolat matydamas ir skaudžiai pergyvendamas Lietuvos tikinčiųjų teisių užgniaužimą... aš pastaraisiais metais atlikau 240 psl. apimties analitinį darbą „Dvasinis genocidas Lietuvoje"... Išleisdamas šį drabą į viešumą, tvirtai pareiškiu, kad nuo 1979 m. lapkričio mėn. 24 d. save laikau šeštuoju LTTGK (Lietuvos Tikinčiųjų Teisėms Ginti Komiteto) nariu... Veikalą „Dvasinis genocidas Lietuvoje"... prašau skaityti šio komiteto dokumentu..."

Lapkričio 28 d. dar parašo laišką JAV prezidentui Carteriui, kuriame nurodo, kad jis yra ir tebelaiko save JAV piliečiu, nes gimė Chicagoje 1929 m. kovo 21 d.: „...nors ir kokie sunkūs išbandymai manęs lauktų ateityje, visada pasiliksiu ištikimas žmogaus teisių gynimo principams, tuo pačiu apgindamas savo gimtinės JAV ir savo tėvynės Lietuvos garbę".

Tokio mokslu prisidengiančio ateizmo lėkštumą aiškiai atidengiančio proto ir neišgąsdinamos valios asmens komunistai negalėjo pakęsti. Vytautas Skuodis buvo suimtas. Jo likimas (šiuo metu rašant) nežinomas. Tačiau mes išeivijoj turime dėti visas pastangas, kad jis būtų išlaisvintas, ir, jei norėtų, kaip JAV pilietis, galėtų atvykti į JAV-es.

MASKVA: Politikos olimpiada kraujo klane

Šias eilutes rašant (gegužės 11 d.) yra likę pora mėnesių iki vasaros olimpiados Maskvoj. Betgi kas toj olimpiadoj dalyvaus, priklauso nuo dabartinių sprendimų. O sprendimai nulemiami argumentų, kurių eibė pasipylė pasaulio spaudoj.

Nepritariantieji JAV-ių prezidento Carterio prašymui boikotuoti olimpiadą Maskvoj dėl Sovietų Sąjungos invazijos Afganistanan, argumentuoja, kad (1) nedera maišyti politikos su sportu, (2) iš dalyvavimo Maskvos olimpiadoj bus kas nors gero ir (3) nedalyvaujant bus kas blogo. Štai pavyzdžiai iš pasaulinės spaudos: „Vakarai turėtų vykti į olimpiadą, net į totalitarinę Maskvą... Politika neturėtų būti maišoma su sportu" (Pietų Afrikos *The Daily News,* I, 23; dėl šio argumento naivumo žr. toliau). „Istorijos tekmė mus moko, kad, kai dialogo tekmė sustoja bei olimpiniai žaidimai sutrikdomi, prasideda šaudymai" (italų Milano *Corriae della Sera,* I. 23; betgi šis laikraštis pamiršta, kad šį kartą pirmiau prasidėjo šaudymai Afganistane, o tik po to apsisprendžiama nebendrauti su užpuolėju). „Ar geriau pažeminti ir pykinti rusus, ar verčiau išstatyti juos naujom idėjom dalyvaujant olimpijadoj?" (italų Turino *La Stampa,* I. 23, naiviai galvoja, kad sovietų valdžia paliks galimybę vakariečiams olimpiadoj skleisti savo idėjas).

Gi prieš dalyvavimą Maskvos olimpiadoj pasisakantieji nurodo, kad dalyvaujantieji rodytų sugyvenimą su užpuolėju, toleravimą, bendradarbiavimą ar net užpuolėjo pripažinimą. „Jau kuris laikas buvo aišku, kad laisviems vyrams ir moterims dalyvauti Maskvos olimpiadoj reikš kompromitavimąsi... Akiplėšiškas Afganistano užpuolimas lemiamai nusvėrė argumento svarstykles" (Londono *The Times,* I. 17). „Dalyvavimas žaidimuose bus interpretuojamas kaip Sovietų Sąjungos parėmimas" (norvegų Oslo *Verdene Gang,* I, 26). „... kaip premijos suteikimas užpuolėjui" (Izraelio Tel Aviv *Ha'aretz,* II, 19).

Betgi geriausiai argumentuoja Kenijos Nairobi *Daily Nation* (I. 22): „Rusų komunistų partijos opinija yra išdėstyta paskutiniame *Partijos veiklos vadove:* ‚Nuosprendis suteikti garbę pasaulio pirmai socialistinei valstybei ruošti olimpinius žaidimus buvo liudijimas, pripažįstąs... (sovietų) užsienio politiką'... Jei afrikiečiai prieštarauja kolonializmui ir žmogaus teisių pažeidimui... Pietų Afrikoj, kodėl jie turėtų paremti Sovietų Sąjungos grobikišką žygį?" Pačių komunistų žodžiais, jie šiam sporto įvykiui priduoda politinę reikšmę. Naivūs yra tie, kurie apsisprendė vykti į Afganistano laisvę kraujo smurtu sutrypusių užpuolėjų sostinę ten vaidinti taikiais ir besibičiuliaujančiais tautų atstovais.

Maskvoj vyksta ne sporto olimpiada nepolitinėj atmosferoj, bet politikos olimpiada kraujo fone.

EKUMENIZMAS: Augsburgo išpažinimas

Prieš 450 m. parašyto dokumento paskelbimo sukaktis sudarė progą atsiskyrusių krikščionių suartėjimui. Tas dokumentas — tai *Augsburgo išpažinimas,* paskelbtas tuomet dar katalikų Bažnyčioj esančių, bet reformacijos siekiančiųjų Vokietijos imperijos seime Augsburge, 1530 m. birželio 25 d.

Katalikų ir liuteronų Bažnyčių oficialiai sudaryta bendra komisija š.m. vasario 23 d. vienbalsiai nutarė,

kad *Augsburgo išpažinimas* „didele dalimi" išpildo tikslą „liudyti tikėjimą vienos, šventos, visuotinės—katalikiškos bei apaštališkos Bažnyčios" ir „tuo požiūriu gali būti laikomas bendro tikėjimo išraiška". Remdamasi to dokumento pirmąja dalimi, komisija išreiškė bendrą tikėjimą „į Triasmenį Dievą ir į Dievo išganymo darbą per Jėzų Kristų Šv. Dvasioje..."

Tom išvadom dedamas pagrindas tolimesnei vienybei siekti tarp atsiskyrusiųjų krikščionių — katalikų ir liuteronų, gydant skilimą, kurio buvo galima jau ir anuomet abipuse gera valia išvengti.

SARTRE: „Pasmerktas laisvei"

Kol gyvas, pildė sau pasistatytus „istorinius uždavinius" — filosofavo, rašė, vedė pokalbius Paryžiaus kavinėse, dalyvavo prancūzų rezistenciniame judėjime, skleidė marksistines idėjas, simpatizavo komunistinei Sovietų Sąjungai iki Raudonosios armijos kruvino sukilusių vengrų numalšinimo... Egzistencialistiniais raštais rado platų atgarsį savo laikotarpio žmonėse.

Netikėjęs Dievu, visą atsakomybę sudėjęs žmogui, vaizdavo žmogų esant pragaru kitam, jo gyvenimą — „be išeities"...

Įsitikinęs žmogų esant „pasmerktą laisvei", turintį „nešti viso pasaulio svorį ant savo pečių", atsakingą niekam kitam, tik sau... balandžio 15 d. tą laisvę ir atsakomybę nusinešė už mirties ribų...

FROMM: Turtas žmogui

Jaunos moters savižudybė ir Pirmasis pasaulinis karas dar jaunose dienose vertė jį klausti tiek apie asmens neramų vidų, tiek apie tautų katastrofiškus neramumus. Susidomėjimas asmeniu jį nuvedė pas Freudą, susirūpinimas visuomene — pas Marksą. Perkošęs abiejų idėjas, surado savo kryptį, kuria paliko įtaką sociologijai, psichologijai, net religijai.

Individui nieko geresnio negalėjo pasiūlyti kaip meilės meną (žr. jo populiarią knygą *The Art of Loving).* Visuomenei gi nieko geresnio nesugalvojo kaip humanistinį bendruomeninį socializmą vietoj robotiško pasivergimo komunistinei ar kapitalistinei sistemai (žr. jo knygą *The Sane Society).*

Nežiūrint nusivylimo visuomene (ir priešingai Sartre posakiui „žmogus žmogui pragaras"), jis teigė, jog žmogus žmogui yra „turtas".

Pasivadinęs „ateistu marksistu", bandančiu pildyti tai, ką katalikai vadina „Dievo valia", jis paklausė Karl Rahner, kokia galimybė jam būti išganytu. Tas teologas jam atsakė: „Jums nėra jokios problemos..."

Erich Fromm, psichoanalistas, socialinis filosofas, mirė šį pavasarį.

IŠEIVIJOJ: Spaudos etika

Mūsų lietuvių išeivių visuomenė nepasižymi taikiu sugyvenimu. Prie tos nesantaikos palaikymo nemažai prisideda kai kuri spauda.

Lietuvių Žurnalistų Sąjunga, ypač jos centro valdyba, kaip jos pirm. J. Kuprionis teigia, turi uždavinį „panaudoti kiekvieną progą viešai kelti balsą prieš panaudojimą spaudos savitarpei nesantaikai skleisti".

LŽS-gos leidinio *Lietuvis žurnalistas* aštuntasis numeris didele dalimi skiriamas tam tikslui. Spaudos piktnaudojimas keliamas iš įvairių taškų: nevalia naudoti „piktojo stiliaus" (Br. Markaitis), piktai kąsti prisidengus slapyvardžiais (A. T. Antanaitis), Vyt. Alantas griežtai pasisako prieš „paskalandžių antpuolį", o Vyt. Bagdanavičius, nurodęs Goebelso tiesos neieškančio „šūkio žurnalizmo" savižudišką likimą, jo vietoj stato tiesos ieškančio „dialogo žurnalizmo" reikalą. (Tik A. T. Antanaitis turėjo drąsos vardais suminėti *Naujienas* ir *Laisvąją Lietuvą* kaip spaudos etikai grubiai prasižengiančius laikraščius).

Spaudos etikos bei jos švarinimo reikalas išeivijos spaudoj jaučiamas, nors ir nevisada aišku, ar iš to bus sulaukta teigiamų rezultatų. Nežiūrint to, negeroves skelbti yra spaudos savitvardos bei savigarbos reikalas.

ATEITININKIJAI 70 METŲ: Kregždė

Ateitininkų sąjūdžio pirmųjų kregždžių buvo ne viena. Viena jų — 1910 m. rugsėjo mėn. pradėta Kauno katalikų moksleivių laikraštėlis *Ateitis.* Vietinio pobūdžio, ranka rašytas, be tokio užangažuojančio atsišaukimo kaip „Trys pamatiniai klausimai", jis tegalėjo būti viena kregždžių, vienas „pirmųjų bandymų". Visgi jis buvo vaisius moksleivių nerimo, darbu tapusio entuziazmo.

Vėlyvesnė Dovydaičio—Jakšto—Draugelio *Ateitis* pasiėmė ne tik vardą, bet rėmėsi Kauno moksleivių platinimo darbu... Tie moksleiviai rinko moksleivių ir studentų adresus iš įvairių Lietuvos ir užsienio vietovių ir atspausdintą *Ateitį* išsiuntinėjo. Lietuviškos—katalikiškos spaudos jaunimas alko ir jos platinimu patys rūpinosi.

Šiandien tėvynėj tautinė—katalikišką spauda draudžiama. Išeivijoj gresia nutautėjimas ir materializmas. Tokiose sąlygose *Ateities* žurnalas yra svarbus lietuviškos—katalikiškos srovės veiksnys, jungiąs jaunimą ir vyresniąją kartą. Artėjant šio žurnalo 70 m. sukakčiai, skelbiamas žurnalo platinimo vajus. Tikimasi tiek jaunimo, tiek vyresniųjų dėmesio, rūpesčio ir talkos šiame darbe.

Kęstutis Trimakas, 1980 gegužės 10-12

Minėdami septyniasdešimt metų ateitininkų sąjūdžio gyvavimo sukaktį, spausdiname kun. Stasio Ylos straipsnį, analizuojantį sąjūdžio pradžią, prasmę ir svarbą. Straipsnis paimtas iš autoriaus rankraščio „Pasaulėžiūrologija" (1976 m. laida).

ATEITININKŲ MISIJA SĄJŪDINĖ KRYPTIS

STASYS YLA

„Mums reikia rasti procesą, kaip surišti ateitininkų tikslus su misija, kad išvengtume veikimo dėl veikimo. Tas procesas vestų į kristocentrinę viršūnę".

Eligijus Sužiedėlis
1972.X. Toronte

Čiurlionio vizija — ateitininkų misija

Ateitininkų sąjūdis buvo dar vystykluose, kai Mikalojus Čiurlionis piešė Lietuvos vyčio viziją. Vytis šoko iš rytų į vakarus — nuo bakūžių kranto į aukštos civilizacijos pakopą — didingų bokštų, arkų, rūmų krantą.

Lietuva veržėsi į Vakarus — į aukštesnę civilizaciją — jau iš seno. Bet Maskva, užvaldžiusi Lietuvą, pusantro šimtmečio gręžė mūsų tautą į savuosius rytus — atsilikusius kultūriškai, neišaugusius religiškai, o pastaruoju metu pasinešusius į nihilizmą.

Maskva mojosi palaužti Lietuvos pranašumą, išugdytą istorijos bėgyje. Ji veikė beatodairiškai: sunaikino Lietuvos mokyklas, spaustuves, išvežė bibliotekas ir archyvus, išgrobė didikų rūmus ir dvarus, paliko griūti istorines Lietuvos pilis, pagaliau užgniaužė Lietuvos bažnyčias, uždraudė spaudą ir net kryžiaus ženklą viešose vietose. Ko Maskva siekė? Vysk. Baranausko žodžiais, kad „Lietuva būtų ir tamsi ir juoda". Tai ir buvo toji praraja, kurią vaizdavo Čiurlionis. Lietuviai ieškojo būdų iš šios prarajos iškopti arba ją šuoliškai perkopti. Tik buvo klausimas — kaip?

Politinė ar kultūrinė revoliucija? Čiurlionis mirė tais metais (1911), kai ateitininkai jau buvo gavę krikšto vardą ir pareiškė „prieš visą pasaulį": ateinam visa atnaujinti. Jie buvo jauni, drąsūs ir turėjo savų viziją.

Ateitininkų kūrėjai bei pirmūnai vyko studijuoti į Vakarus ir ten rado didelį skirtumą mokslų srityje, kultūros pažangoje ir dvasiniame atgimime. Šito nejuto mūsų „pažangieji" (liberalai ir socialistai), kurie mokėsi tik Rusijoj ar Lenkijoj. Jų užmojai buvo panašūs į rusų marksistų ir lenkų pozityvistų, būtent, sprogdinti Rusiją iš vidaus, o savo tautą ruošti politinei, radikaliai revoliucijai.

Ateitininkų kūrėjai siekė pirmon eilėn kultūrinės-dvasinės revoliucijos. Kodėl? Politinė revoliucija, galėjusi laužyti (visiems susidėjus) caro despotizmą, nebūtų pakeitusi rusų atnešto ir mums primesto kultūrinio atsilikimo, pagydyti nuo nihilizmo grėsmės, išvaduoti iš Rytų ir atgręžti į Vakarus.

Ir vyko kova — ilga ir atkakli — tarp tų dviejų krypčių pačioje mūsų tautoj. Ji užtruko apie 50 metų, skaitant nuo Šliūpo proveržų *Aušroje* iki maždaug Moksleivių Ateitininkų Sąjungos uždarymo Lietuvoje 1930 metais.

Šią kovą bandė malšinti tie, kurie siekė tautos vienybės — ne vidinės (ne pažiūrų, teisingos krypties), bet išorinės. Jie nenorėjo pasitarnauti politinės revoliucijos radikalistams, bet lygiai nenorėjo paremti ir kultūrinės revoliucijos, kurią perėmė ateitininkai nuo 1910 m. Ir kai jie šią kovą buvo beveik laimėję, tada „tautos vienybininkai", patekę į valdžią, ryžosi ateitininkus netgi uždaryti.

Trečioji revoliucija — lietuvių tautoje

Kodėl kalbame apie ateitininkų revoliuciją? Karl Stern, savo veikale *The Third Revolution* (Trečioji revoliucija, 1961) kalba apie tris, viena po kitos sekusias idėjines revoliucijas: *materialistinę,* išaugusią iš Markso ir pritaikytą rusų komunizme; *biologinę,* išsivysčiusią iš Darwino ir savo viršūnę pasiekusią nacių rasizme; ir *psichologinę,* gavusią pradžią Bergsono intuicionalizme ir išbrendusią į Freudo panseksizmą. Freudo psichoanalyzę „taisė" Jungas, Adleris, Frommas: bandė išvaduoti iš materialistinio poveikio. Sternas eina dar toliau — ieško psichoanalizės derinio su religija ir krikščionybe.

Ateitininkai — tęsinys buvusių revoliucijų. Pirmosios dvi revoliucijos, brendusios Lietuvos pašonėje, pažadino budrias ateitininkų reakcijas. Bet žiūrint iš Lietuvos perspektyvos, tapo savita revoliucine jėga — toli gražu nebe pirmoji savo tautoj.

Po Daukšos-Giedraičio tautinės-kultūrinės revoliucijos XVI—XVII amžiuje, po Valančiaus švietimo-blaivinimo revoliucijos XIX amžiuje, trečioji revoliucija kaip tik buvo ta, kurią vykdė ateitininkai. Ši trečioji atsiremia į pirmąsias dvi ir pratęsia anų darbą. Savo charakteriu ateitininkų revoliucija panaši ir į europinį kultūrinį-dvasinį sąjūdį, pradėtą prancūzų *renouveau catholique.* Pastaba: vartojame žodį „revoliucija" platesne prasme. Šiaip jau Daukšos-Giedraičio ir Valančiaus užmojai pas mus vadinami sąjūdžiais. Tai buvo vis dėlto ne eiliniai, o revoliuciniai sąjūdžiai.

Revoliucinių sąjūdžių pobūdžiai. Daukšos-Giedraičio sąjūdis buvo *restauracinis:* atstatyti Lietuvos dvasinį nugarkaulį, pažeistą reformacijos; grąžinti religinę vienybę diduomenėje, kuri suskilo į 36 denominacijas ir suartinti su tautos kamienu — liaudimi, kuri išliko katalikiška ir lietuviška; iškelti savo kalbos bei rašto vertę (Daukšos Postilės prakalba).

Valančiaus sąjūdis buvo daugiau *rezistencinis:* atsispirti rusinimui ir pravoslavinimui; parengti liaudį, kad ji gintų savas bažnyčias ir religiją; stiprinti jos moralę ir gerbūvį (sustabdant girtavimą), pakelti raštingumą.

Ateitininkų sąjūdis pasireiškė *rezistenciniu* ir *restauraciniu* pobūdžiu. Rezistuoti prieš rusiškąjį nihilizmą ir prieš saviškių progresistų politinį-pasaulėžiūrinį radikalizmą. Siekta ir restauruoti, kas buvo sugriauta rusų arba paralyžuota saviškių progresistų. Ateitininkai ėjo dar vieną žingsnį tolyn: įveiksminti kūrybines tautos jėgas ir vystyti krikščioniškąją kultūrą.

Kas išskirtina ateitininkų sąjūdyje? Kūrybinių jėgų ugdymas ir jų mobilizavimas intelektualinėj, literatūrinėje, visuomenėj srityje, labiausiai buvo įveiksmintas nepriklausomybės laikotarpyje. Į šį darbą plačiu mastu įsijungė pasaulietinės jėgos, kai anie du sąjūdžiai rėmėsi daugiau dvasiškiais.

Ateitininkai pratęsė anuos du sąjūdžius: jungė tautą išvidiniu būdu. Jungė šviesuomenę su liaudimi, pasauliečius su dvasiškiais; jungė tautybę ir krikščionybę, kultūrą ir religiją. Jie tęsė anų sąjūdžių tradiciją derinti vertybes. Šiuo požiūriu jie įsirikiavo ir į europinę krikščioniškųjų integralinio humanizmo sąjūdžių grandį.

Revoliucinis Dovydaičio credo

Paul Tillich prisimena jaunimo sąjūdžius, kurie mojosi kurti naują gyvenimo stilių, atremtą į religiją — viską integruojančią jėgą. Tillich nieko nežinojo apie ateitininkų sąjūdį, kuris kaip tik turi tokį užmojį. Tas užmojis išreikštas Dovydaičio deklaracijoje. Dovydaitis rašė (*Ateitis* 1911, Nr. 1): „Esame jauni žmonės.... Kiek buvo jėgų, stengėmės pažinti mus supantį pasaulį ir pažinti save.... Ir ką išvydome? Visas šių dienų žmonijos gyvenimas yra reginys kovos tarp tikėjimo ir netikėjimo, teizmo ir ateizmo, natūralizmo ir apreiškimo, krikščionybės ir jos priešų.... Patekę į tokį pažiūrų chaosą, mes visomis savo būties jėgomis priėjome sekančių tvirtų tvirčiausių įsitikinimų".

Esame teistai — kodėl? Pirmykštis absoliutus vienintėlis visos esmės pagrindas yra gyvasis Dievas. Jis yra pirminis vienintelis turinys ir šaltinis aukščiausių gėrybių, kaip tiesa, dora, grožis, teisybė, laimė. Jis — ir paskutinis, galutinis pagrindas viso, kas realu ir kas idealu, visokio gyvenimo ir egzistavimo, visokio veikimo ir laimės. Mes pripažįstame gyvo, asmeniško Dievo buvimą. Pripažįstame ir būtiną reikalą bendrauti su juo ir vienytis religijoje. Religija yra kiekvieno žmogaus, kiekvienos giminės ir tautos savistis. Nėra žemėje tautos be religijos.... Žmonijoje religinė sąmonė visuotinė. Kultūriniame gyvenime religija užima centrinę vietą.... Religinis gyvenimas yra pagrindinis pasaulio istorijos faktas. Stovėdami ant tokio pagrindo, mes *vadiname save teistais.*

Esame krikščionys — kodėl? Dievas sutvėrė savo žodžiu viską, kas yra erdvėj ir laike. Dievo Žodis, yra žmonių šviesa ir gyvenimas. Dievo Žodis, tapęs kūnu, yra dieviškai žmogiškas Jėzaus Kristaus asmuo. Kristus atnaujino žmoniją, parodė jai aiškų kelią į antgamtinį tikslą. Kristus yra naujas žmonijos kūrėjas. Jis yra jos ir viso pasaulio Dievas. Žmonija ir pasaulis tik jame turi savo tikslą, nes visa, kas tik tapo, tapo per jį, o be jo — niekas.

Kristus yra visos kūrinijos tikslas, pradžia ir pabaiga, visos pasaulio istorijos centras. Jo mokslas apima visą žmogaus esmę praeity, dabarty ir ateity. Iš to seka, kad kelias į tiesą, į Dievą, yra tik per dieviškai-žmogišką jo asmenį. Dėl to mes vadinamės *Kristaus krikščionys.*

Esame katalikai — kodėl? Pasaulis yra Kristaus nuosavybė, žmonija — jo savieji. Savieji jo nepriėmė, o tie, kurie priėmė, sudarė jo draugiją — jo Bažnyčią. „Gyvoji Dievo Bažnyčia, pasak apaštalo, yra tiesos atrama ir pagrindas"...

Ji yra visuotinė, visavietė, visiems ir visur sava, viską apimanti. Tik ši viena Bažnyčia siekia pirmųjų krikščionybės dienų. Tik ji viena visuose elementuose ir turinyje talpina visą krikščionybę... Tik per katalikų

Bažnyčią krikščionybė tapo visa apimanti istorinė pasaulio jėga. Tuo anaiptol nesakome, kad nekatalikiškoje krikščionybėje nėra jokio krikščionybės elemento, jokių krikščioniško gyvenimo vaisių. Šiuo atveju mes tariam Šv. Augustino žodžius: „Aš nepasmerksiu to, kuriame rasiu nors kiek Kristaus!“ Taip mes galime tarti Šv. Pacijaus žodžiais: „Mano vardas krikščionis, o pavardė katalikas“. Mes save vadiname katalikiškais krikščionimis, arba trumpiau — katalikais.

Veikla prasidėjo sąjūdžiu

Reikėjo kibirkšties uždegti ugnį. Reikalas buvo giliai jaučiamas ir nebeatidėliojamas. Tokia kibirkštis buvo Dovydaičio šūksnis, lydimas įsitikinimo ir vidinės jėgos.

Pritarti ir ruoštis kovai. Dovydaitis kvietė visus telktis apie *Ateitį*, kur susirinkę išreikšime savo credo ir vykdysim gyvenime mūsų didžiausią uždavinį: „Visa atnaujinti Kristuje“. Kvietė ruoštis „tiesos užkariavimui“.

Organizacijos dar nebuvo. Veržėsi tik entuziazmas. Niekas negalvojo būti tik nariu, o tiesiog ateitininku. Vieno ateitininko ugnis uždegdavo kitus. Vienas ateitininkas nuvykdavo į kurią nors gimnaziją ir ten jau, žiūrėk, atsiranda būrys naujų ateitininkų.

Iš tų būrelių kūrėsi kuopelės ir kuopos. Atstovai suvažiuodavo į slaptas konferencijas Kaune ir Vilniuje. *Moksleiviai* pasidarė pilna organizacija tik 1917 m. *Studentai*, nors anksčiau pradėjo judėti, sustojo ir pabiro, o atsigavo ir naujai susiorganizavo tik 1923 m. Tais metais įsikūrė ir *sendraugiai*. Visos trys sąjungos apsijungė į Federaciją 1927 m.

Organizuotis ir įsitvirtinti ideologijoj. Organizacinės tobulybės reikalavo St. Šalkauskis, tapęs Ateitininkų Federacijos vadu 1927 m. Jam atrodė, kad gera organizacija ir tvirta ideologija padės ateitininkams atlikti jų uždavinius visuomenėje ir tautoje. Šalkauskį rėmė Pr. Kuraitis, vienas iš ateitininkų kūrėjų.

Rezultatai kurį laiką atrodė geri, ypač studentuose. Jie šakojosi korporacijomis, puošėsi uniformomis, gražiai pasirodydavo paraduose. Moksleiviai veikė įvairiausiomis sekcijomis, ruošė vakarus, leido laikraštėlius. Sendraugių organizacinė veikla buvo silpna.

Kai MAS 1930 m. buvo valdžios uždrausta mokyklose, visus pagavo išgąstis: kaip moksleiviai veiks be viešos organizacijos? O pasirodė, kad moksleiviai ėmė veikti dar geriau ir jų dvasia darėsi labiau gyva. Jie tapo sąjūdžiu.

Studentų organizacija, valdžios nepaliesta, veikė laisvai ir plačiai, bet jų dvasia ėmė slopti. Jie pamažu miesčionėjo, slydo paviršiumi, linko į nugėrimus. Tai ėmė ryškėti apie 1935 m. Šie reiškiniai buvo iškelti 1937 m. studentų konferencijoj ir Dovydaitis pripažino, kad priekaištai studentams yra teisingi — reikia operacijos. Sekančiais metais (1938) viešai pasisakė ir Šalkauskis: „Organizacija yra mirusi, jei jos nariai nebeturi gyvos dvasios“. Jis nepaneigė organizacijos reikalingumo, tik pajuto, jog to per maža — reikia dvasios.

Ugdyti kristinį entuziazmą! Dovydaitis savo deklaracijoje nevartojo žodžio sąjūdis. Bet tai buvo jaučiama, tiesiog apčiuopiama. Ir tolimesnėje savo veikloje jis daugiau skyrė dėmesio asmeniškiem ryšiam, dvasiniam įkvėpimui, ugdymui, kristiniam entuziazmui. Dovydaitis pasiliko su moksleiviais ir tada, kai jie buvo uždaryti: juos lankė, jiems kvėpė tą pačią deklaracijos dvasią. Moksleiviai, su apsiaurintais slaptos organizacijos rėmais, išugdė daug talentų ir nemaža herojų, nebojusių aukos bei persekiojimų.

Šalkauskis grįžta į sąjūdį

Kodėl Šalkauskis persisvėrė iš organizacinio akcento į sąjūdinį? Ar jis grįžo prie pirmosios „meilės“, kuri žybtelėjo su jo pirmuoju Romuvos sąjūdžiu 1921-1923 metais? O, gal pajuto, jog organizaciją buvo pervertinęs, kaip visi vakariečiai?

Ryšys tarp „Romuvos“ ir Gyvosios Dvasios sąjūdžio. Šalkauskis buvo dvasios ir proto žmogus. Protas kartais atšaldydavo dvasią. Dvasia išsiliedavo pasvertom ir jautriom mintim. Jis buvo gilus krikščionis. Rašė jautriau ir šilčiau savo Romuvoje, kai kūrė tą sąjūdį, negu vėliau, kai perėjo prie ideologinių ir organizacinių formų. Ir vėl prabilo jautriau ir šilčiau, pradėjęs rašyti apie gyvąją dvasią.

Tarp tų dviejų sąjūdžių yra ryšys. Romuvą kūrė visiems lietuviams, o gyvąją dvasią skelbė visiems katalikams. Ar tai rodytų, kad nusivylė ateitininkais? Vargiai. Jis nebuvo iš tų, kurie nusivilia, nes kur ėjo, ėjo ne dėl asmeniškų tikslų. Greičiausiai įsitikino, kad ateitininkams reikia ir sąjūdžio, nes sąjūdis yra gyvasis organizacijos nervas. Pagaliau jam rūpėjo veikti į visą tautą. Juk ir ateitininkus jis veikdino ta kryptim, kad nebūtų sau, o lyg įrankis tautą perauklėti.

Šalkauskis atėjo pas ateitininkus 14 m. vėliau, negu Dovydaitis. Dėl to nepajuto Dovydaičio deklaracijos veikmės mūsų tautai. Ypač jaunimui. Tuo metu jis buvo toli nuo Lietuvos. Pas ateitininkus atėjo tokiu laiku, kai buvo stiprios M. Krupavičiaus įtakos. Šalkauskiui ir Kuraičiui rūpėjo atsverti kultūrinę ateitininkų kryptį nuo pasinešimo į politiką. Tai buvo galima padaryti tik kuriant ideologiją ir praskleidžiant platesnius kultūrinius akiračius. Ir ateitininkai buvo vėl atgręžti į kultūrinės revoliucijos kelią. Tai ir pareikalavo iš Šalkauskio nemaža pastangų bei laiko.

Skelbdamas Gyvosios Dvasios sąjūdį (1938), jis pasisakė norįs „reformuoti katalikų gyvenimą psichologiją ir akcija, pakreipti katalikus labiau į krikščioniškąjį humanizmą. Moderni civilizacija jam rodėsi daranti klaidą, ieškodama tikro humanizmo, sekuliarizacijoje ir laicizme. Tikrąjį žmoniškumą jis matė krikščioniškame ideale, kuris žmogišką prigimtį patobulina dieviškuoju pradu. Tikrojo žmoniškumo įkūnijimas esąs galimas tik Kristaus pavyzdžiu. To jis norįs siekti šiuo Gyvosios Dvasios sąjūdžiu (žr. *Tiesos Kelias*, 1938, N. 2, 119). Šalkauskis pamažu grįžo prie to paties dalyko, nuo kurio Dovydaitis pradėjo ateitininkų sąjūdį.

Sąjūdis ir veiklos būreliai. Sąjūdis, pagal Šalkauskį, neturėtų būti organizacija, šalia kitų jau esamų. Priešingai, jis galėtų reikštis jau esamose

Moksleivių ateitininkų slapta konferencija Tytuvėnuose 1931 m.

organizacijose. Bet jis neturėtų būti „atsitiktinis“, niekieno nejudinamas. Sąjūdžio vykdytoja, tikėjosi, galėtų būti akademinė jaunuomenė, inspiruojama tam tikros idėjinės vadovybės.

Dvasiniu inspiracijos šaltiniu laikė ypač evangeliją su jos gyvąja dvasia. Siūlė ją skaityti būreliuose. Atkreipė dėmesį į studijų būrelių metodą: stebėk, spręsk ir veik! Kodėl, esą, nepasinaudoti tokiu metodu, kur sueina draugėn „tikras patyrimas, teisus sprendimas ir agnus veikimas“. Sąjūdžiui būtinas Šv. Dvasios kultas — „Šv. Dvasios šaukimasis ir jos dovanų ugdymas“.

Sąjūdžiui reikia misijos

Išsiaiškinkim du dalykus: (1) koks yra santykis tarp organizacijos ir sąjūdžio ir (2) koks ryšys tarp sąjūdžio ir misijos. Tie elementai yra pas ateitininkus, bet ar yra aiškios ribos, kur jie susitinka, arba kuo skiriasi?

Koks skirtumas tarp sąjūdžio ir organizacijos? Organizacijai užtenka tikslų ir uždavinių, o sąjūdžiui to per maža. Todėl? Tikslai gali būti daliniai ir uždaviniai riboti, konkretūs. Taip praslysta visuotinesnės reikšmės įsipareigojimai arba gilesni ir esmiškesni dalykai, kurių imasi sąjūdis.

Organizacija paruošia programas, kurios reikalauja tam tikrų užsiėmimų bei darbų. Sąjūdis pats ieško darbų, kurių reikia visuomenei ir nelaukia įpareigojimo iš viršaus.

Organizacija žmogų *įpareigoja,* o sąjūdis *angažuoja.* Organizacinis įpareigojimas galioja tol, kol esi nariu. Sąjūdis tave angažuoja ilgam ir gal visam gyvenimui. Ateitininkai dėl to turi įžodžius, ne formalius blankus tapti nariu.

Organizacija domisi tavo darbu bei veikla ir nesirūpina tavo gyvenimu už organizacijos ribų. Sąjūdis tave saisto, kur tu bebūtum. Organizacijoj tu nesijauti visas — ir kiti nariai tau yra šiaip sau draugai“. Sąjūdyje tave ir kitus riša kažkas daugiau, lyg vieną šeimą.

Organizacijos *kuriamos,* sudaromos, o sąjūdžiai *iškyla, išauga,* įsibanguoja.

Šių palyginimų turbūt užtenka, įsitikinti, kad organizacija pati viena nėrą pajėgi imtis kokios nors didesnės misijos. Ji neturi tokio polėkio.

Koks ryšys tarp sąjūdžio ir misijos? Sąjūdžiai iškyla tada, kai turi aiškią, reikšmingą misiją. Sąjūdis be misijos būtų nesuvokiamas, lygiai kaip misija be sąjūdžio liktų tik vizija, fantazija, utopija.

Bet ką reiškia misija? Žodis, kilęs iš lotynų *mittere, missum — siųsti* ir reiškia pasiuntinystę. Praktiškai misija turi daug reikšmių: vien Websterio žodynas mini jų dešimts. Yra bažnytinės misijos, diplomatinės, karinės. Mes čia kalbame apie visuomeninę sąjūdinę misiją.

Misija, kokia bebūtų, tave angažuoja veikti, ir tu veiki siuntėjo valia, pavedimu, autoritetu. Veikti, kol tave atšauks ar pakeis kitu. Tokiu būdu žmonės vykdo minėtas bažnytines, diplomatines, karines misijas. Bet yra žmonių, kurių niekas neįpareigoja iš viršaus. Jie tik jaučia sąžinės įpareigojimą, arba visuomeninės sąmonės beldimąsi, arba tautinės atsakomybės šūksnį, kartais lyg dangaus balsą: eik, daryk, judink.

Tokie suranda panašiai jaučiančių, galvojančių, nerimstančių, ir jie buriasi į sąjūdėlius, ir imasi darbo: keičia gyvenimą — skaidrina, tobulina, kelia, kuria naują atmosferą. Juo gilesnį tokio angažavimosi motyvai, juo didesnė darosi išvidinė sąjūdžių jėga.

Misija: Tarnauti kitiems

Ateitininkai esame ne sau sąjūdis. Sąjūdinį mūsų

charakterį išreiškia „Visa atnaujinti Kristuje!“ O Kristus apie save sakė: Aš atėjau ne kad man tarnautų, bet pats tarnauti (Mt 20, 28). *Tarnauti* šiandien, po Vatikano II, iškilo kaip nauja sąvoka, tiksliau apibūdinanti krikščionio paskirtį.

Mes turime tarnauti broliams. Brooklyno vyskupas Mugavero 1972 spalio mėn. katalikų šalpos konferencijoje pasakė: „Mes esame tikinčiųjų bendruomenė ne tam, kad tik įkurtume organizacijas, vienuolijas ir ugdytume profesinį elitą — ir tuo pasitenkintume. Mes turime tarnauti broliams. Turime tapti tarnaujančiųjų bendruomenė“ (*The Catholic Transcript,* 1972.X.20). Tarnauti yra karizmatinė misija dviem požiūriais:

Humanistiniu požiūriu — reikia gydytojų, slaugių, mokytojų, tvarkos ir doros sargų, nes bendruomenė visada turi negalių, grėsmių, polinkių į anarchiją. Kalbam apie gydytojus, mokytojus, tvarkdarius moraline prasme, ne profesine, ir čia ateitininkam atsiveria labai platus veiklos laukas.

Kristiniu požiūriu reikia pavyzdžiu, kurie keltų, atnaujintų, skatintų, nes bendruomenė ypač šiais laikais skęsta egoizme ir materializme. Toj pačioj katalikų šalpos konferencijoj vienas pasaulietis pabrėžė: „Mes turim gelbėti Vakarų civilizaciją nuo per didelio pasinešimo į materialinį apsirūpinimą ir patogumus. Bendruomenei tenka vis ir vis priminti kitas dimensijas, kurios prašoksta materialinį gerbūvį“.

Duoti kitiems — ne tik gauti pačiam. Ateitininkai buvo toks sąjūdis, kuriam rūpėjo duoti krikščioniškus standartus šeimai, mokyklai, visuomenei, tautai ir bažnytinėm bendruomenėm. Ateitininkai šią misiją atsinešė pačiu savo gimimu. Ir šis sąjūdis buvo gyvas tol, kol savo misiją jautė. Kai ši jausena imdavo blėsti, ateitininkai prarasdavo vidinę dinamiką.

Mes nieko neatsisakome ir neturėtume atsisakyti iš to humanistinio auklėjimo bei veikdinimo, kurį ligšiol esame vykdę. Bet jį turėtume nukreipti į platesnius barus ir labiau motyvuoti kristiniu atnaujinimu. Mes turim sistemą vystyti jaunų žmonių gabumus: padarom raštingus, iškalbius, intelektualius, kūrybiškus. Bet kiek tokių nuėjo į šalį — išsijungė iš organizacijos ir bendruomenės! Mes juos išlavinom, davėm akstinų lavintis, bet nedavėm motyvų ir misijos žiburio. Jie iš ateitininkų išėjo arba juos praėjo, negaudami karizmatinės dvasios, kuri yra mūsų sąjūdžio krikšto dvasia.

Duoti standartus ar žiebti dvasią? „Lengva būti ateitininku, nes neturime jokių standartų“ — kartą kalbėjo vyr. moksleivis iš Chicagos. Standartus gali sukurti vyriausioji ateitininkų vadovybė, bet kas įkvėps dvasią? „Ateitininkai pasidarė socialinis būrelis ir tikėkit — man dėl to labai graudu“ — skundėsi 1972 m. vyr. moksleivė iš Toronto. Buvo ketinusi pasitraukti, bet apsisprendė veikti iš vidaus.

Laukiam ugnies iš viršaus. O žmonės, kurių dvasia „juda“ nerimu, kurie dega, įjudina, užkuria, įveikdina ir kitus — tokie kuria sąjūdį iš apačios — vietovėse. Tokių reikia ateitininkų misijai.

Žygis į pilnatvę Kristuje

Žadėjom žvalgytis plačiai ir ieškoti savo kelio. Tas savas yra ateitininkijos kelias, tiksliau — mūsų pačių kelias per ateitininkiją. Tai pilnutinės pasaulėžiūros ir pilnutinio gyvenimo kelias — krikščioniškasis kelias.

Taip ateitininkų sąjūdį suprato St. Šalkauskis. Šiuo keliu vedė Pranas Dovydaitis.

Ateityje (1976, Nr. 7, p. 234) rašė kun. Trimakas: „Laimingi priklausą sąjūdžiui, kurio pasaulėžiūrinės šaknys yra krikščionybėje, Dievo-Tėvo pripažinime ir Kristaus-Vadovo sekime. Laimingi realiai priklausą, ne tik vardu prisiskaitą...

„Plyšys tarp mūsų idealo ir mūsų veiklos bei kasdienybės yra pasidaręs toks didelis, kad būtų savižudiška, jį matant, neiškelti ir sau patiems nepriminti, kad mes, nors vardu krikščionys ir ateitininkai, skurstame prie pat neišsemiamų dvasinių turtų ir kad turime nugalėti tik savo nerangumą jais atsigaivinti ir su kitais pasidalinti“.

Įcentrinta pilnatvė. Iš kur tas nerangumas? Ir ko reikia jį įveikti: labiau *subręsti* ar greičiau *apsispręsti,* o gal suvesti palaidas pažiūras į vieną centrą — įcentrinti ir įveiksminti gyvenime?

Ateityje buvo iškilusi diskusija (1975, Nr. 10, 310—12), kas yra kristocentrizmas ir kodėl jo reikia ateitininkams. „Kaip pas daugelį krikščionių, taip ir pas kai kuriuos ateitininkus, krikščionybė gali būti becentrinė. Juk visko rasi tarp krikščionių: liberalų, skeptikų, racionalistų, religijos kultūrintojų ir kultūros religintojų, klerikalų ir antiklerikalų, išpažįstančių tik Dievą, atsiribojančių nuo Bažnyčios (kaip institucijos), Kristų tik gerbiančių. Ateitininkas neturėtų jaustis ramus, jeigu plūduriuoja kur nors tarp šių ar panašių ‚krikščioniškų‘ kategorijų. Jam *dera būti pilnutiniu krikščioniu,* dėl to ir svarbu jo išpažinime centrinis „objektas“ — Kristus.

Ateitininkų misijos pilnatvė. Kalbėjom apie ateitininkų misiją įvairiais požiūriais. Kur gi tos misijos ašis, apie kurią suktųsi mūsų principai ir veikla? Toji ašis išreikšta trim žodžiais: *visa atnaujinti Kristuje!* Atnaujinti kaip? O gi tuo būdu, kaip mokė ir veikė Kristus, nes jo kelias — krikščionio ir ateitininko kelias.

Tas kelias sueina iš trijų taškų — tiesos, gėrio ir malonės. Liudyti tiesą yra pranašo misija, nes tiesa pramato, nušviečia, įkvėpia. Vykdyti gėrį — daryti gera yra vadovo-kelrodžio misija, nes blogis yra iškelė, šunkelis, klystkelė. Perteikti malonę — pašventinti yra kunigo misija, t.y., ryšininko su Dievu misija. Ta trejopa misija išplaukia iš Kristaus, kuris yra tiesa, kelias ir gyvenimas, dieviškai žmogiškasis gyvenimas.

A. Solženicinas ragino sustabdyti sisteminį melą, klastą ir prievartą, skelbiant tiesos revoliuciją. Ar nereikia gėrio revoliucijos, kad sustabdytume moralinį purvą ir pūvėsius? O kaip sustabdysi pasibaisėtiną nužmoginimą be Dievažmogio? Štai kodėl ateitininkų sąjūdį ir jo misiją drįstame vadinti revoliuciniu žygiu. Tai žygis į pilnatvę Kristuje — kristinę pilnatvę.

ŠARŪNAS

Alė Rūta

Ištrauka iš dar neatspausdintos knygos „Tarp ilgesio ir tėviškės“ apie įspūdžius iš kelionės į Lietuvą.

Ir dar vienas vizitas „Gintare“; bet jau čia — liūdna meilės istorija.

Yra mano kaimynystėj viena mergaitė, kuri du kartu buvo nuvažiavusi į Lietuvą ir ten — įsimylėjo. Ne, ji nėra skubi tokiems dalykams, nėra kokia pliuškė ar karštuolė. Priešingai.

Toji mergina yra išsilavinusi, meninių polinkių ir labai rimta, gilaus charakterio. Ji niekada nebėgiojo paskui berniukus ir neskyrė daug laiko romantiniams susitikimams, nei jaunųjų pramogoms. Gražaus veidelio, be kosmetikų, kukli, paprastai besirengianti, gal kiek nedrąsi ir tyli, gal neryžtinga, gal savo likimu pati ne per daug besirūpinanti. Jos draugių dauguma ištekėjo. Ji kažkaip užsiliko, dar labiau pasitraukė į vienumą. Svetimtaučių bernelių ji nenori, o lietuvių, kur ji gyvena, nedaug tėra, ir tie — užimti arba jos nepastebi. Gyvena ji su motina, draugauja daugiausiai su savo ištekėjusia ir jau paaugusius vaikus turinčia seseria.

Kadangi yra nemažai okupuotoje Lietuvoje giminių, tai ji nuvažiavo jų aplankyti, po Lietuvą pasidairyti, kurios ji nebuvo mačiusi, nes gimė jau tėvams esant tremtyje. Lietuva jai labai patiko; žmonės — labai labai patiko. Susipažino ne tik su giminėmis, bet ir su giminių draugais, pažįstamais.

Jau pirmuoju vizitu jai teko susitikti vieną vyruką, kurio nebepamiršo. Jo vardas buvo Šarūnas. Antruoju vizitu jau ji (slapčia) galvojo — pirmiausiai lankanti tą bernelį, kuris jai buvo labai malonus ir atidus. Pabuvusi antrą kartą tėvynėje kad ir trumpą laiką, dar labiau su Šarūnu suartėjo, dar labiau jos širdelė buvo paliesta nebe vien susižavėjimo, bet ir meilės. Jiedu ir amžiumi panašūs, ir įvairiais polinkiais; Šarūnas jai parodė irgi didelio dėmesio ir jausmo. Jis dirba menų srity, su jaunimu; jam buvo reikalingi modernūs prietaisai, kurių Lietuvoje buvo labai sunku arba neįmanoma gauti: radio, rekordavimo aparatų, foto aparatų ir kitokių parankių technikos stebuklų. Kadangi jie susirašinėjo, tai mergaitė jau žinojo, ko Šarūnas stokoja, ir — antruoju vizitu — ji stengėsi daugumą tų dalykų parūpinti ir nuvežti. Buvo ir kitokių gerų dalykėlių, kurių ji iš Amerikos Šarūnui ir jo seserims bei kitiems giminėms nuvežė.

Abu jaunuoliai sutarė, kad Šarūnas stengsis kaip nors išsiveržti, išvažiuoti iš Lietuvos, ir kad ji — padės jam visokiais būdais. Jie net svarstė, kad gal geriau jiems apsivesti Vilkavišky (Šarūno tėviškėj), o paskui ji galėtų sudaryti dokumentus — jo išvažiavimui į Ameriką.

Ar tikrai buvo ten jausmo? Ji tvirtina, kad buvo pilnas, gražus jausmas iš jos pusės; ir kad Šarūnas jai parodęs irgi gryno jausmo ir pasiryžimo. Žodžiu, bent ji — visą laiką jautėsi lyg sužadėtine. Jau čia visiškai niekur prie jaunimo nebeišeidavo, niekuo nebesidomėjo, tik apie Šarūną svajojo ir laukė palankiai jų likimui išsisprendžiant. Šarūnas jai rašydavo, bet labai trumpus, atsargius laiškelius. Suprantama. Sąlygos, jo darbas... Reikėjo būti atsargiems, kad viskas pakryptų teigiamiausia linkme.

Mergina jau užpildė ir tam tikrus dokumentus, prašymus, nusiuntė juos į okupuotą Lietuvą; laukė atsakymo, tada ji skubiai ten važiuotų — trečią kartą.

Kai aš ruošiausi savo kelionei su ekskursija, jos sesuo paklausė, ar aš negalėčiau ko nuvežti Šarūnui ir jam asmeniškai papasakoti apie jo mergelės pastangas, atliekamus žygius, kurie juos greitai suartintų, — gal ir visam laikui. Mielai sutikau. Rūpestinga sesutė suprato, kad gal jai netiktų įduoti kokių didelių dovanų (juk dar ne giminė), bet, pavyzdžiui, parkerį... Gerai, sutarėm.

Laikas bėgo, mano išvykimo diena artėjo; ir ta sesutė nieko nebejėdėjo; girdi, Šarūnas ilgai nerašo, nežinia, kas tenai dedasi, jei turėsiu progos jį matyti, tai bent linkėjimų... Ir gal kiek nušviesčiau reikalus. Adresą Šarūno ji man įdavė. Girdi, ta jos sesuo nedrįsta, tokia lėta, tik liūdi nesulaukdama laiškų ir nebeišmano, ką daugiau daryti...

Nuvažiavusi į Vilnių, tarp kitų savo reikalų ir susitikimų, prisiminiau ir Šarūną. Skambinau porą kartų, bet neradau. Tos merginos sesuo buvo man davusi ir kitą telefono numerį, — Šarūno dėdės. Aš buvau labai užimta, tai paprašiau savo draugę, kad ji tam dėdei paskambintų, ir kad jis perduotų Šarūnui žinią — ateiti pas mane į „Gintarą". Draugė vis bandė skambinti, galų gale sužinojo, kad Šarūnas išvažiavęs į Vilkaviškį; bet kai anas grįšiąs, tai žinia būsianti perduota.

Vieną popietę, kai aš savo kambary su kažkuo kalbėjausi, pasibeldė į duris ir ėjo dailus, jaunas vyras; mandagiai pasisakė, norįs pasimatyti su tokia ir tokia; paminėjo mano pavardę.

„Tai būsit gal Šarūnas?" — Paklausiau.

„Taip, ponia". — Jis pabučiavo man ranką, be šypsenų, bet labai malonus ir nuolankus. Jau mano dėmesį bei simpatiją ir patraukė.

Žiūrėjau į jauną vyrą ir su džiaugsmu galvojau, svarsčiau... Nelabai aukštas, kaip ir jo mergaitė; kuklus, švelnus, mandagus, — kaip ir ji. Gražiu veidu, tamsiomis akimis, tamsiais, gražiai suglaistytais plaukais, atrodė, jis taip tiko tai iš Amerikos mergaitei, — blondinei, mėlynakei, smulkaus sudėjimo, nedrąsiai ir ne per daug ryžtingai... To vyruko išvaizdoj, kad ir nedaugely judesių, tame jo portfelio po ranka laikyme, švarko visų sagų susagstyme, gražiai žvilgančiuose batuose... matėsi kažkoks ryžtumas, apsisprendimas, savęs įvertinimas... Tų ypatybių stigo jo mergaitei, bet — tai gerai, jie vienas antrą papildys... Taip mintyse svarstydama atsisveikinau su savo pussesere ir paprašiau Šarūną sėstis. Jis kukliai atsisėdo, labai atidžiai į mane žiūrėdamas. Pasisakiau jam, iš kur esu, kieno linkėjimus atvežiau ir atsiprašiau, kad neturiu kuo jį pavaišinti.

Pradėjom kalbėtis. Bet jau iš pradžių man kilo mintis, kad viešbučio kambary nesaugu; juk tų dviejų jaunuolių planai gali būti sudarkyti, jeigu kas išgirs užrekorduotus apie tai mūsų žodžius. Tai pakviečiau Šarūną išeit pasivaikščioti.

Ramiai abu ėjom viešbučio koridorium, laiptais. Jis pasisakė, kad tik sugrįžęs iš Vilkaviškio, gavęs iš dėdės žinią ir tiesiai čia atėjęs, niekur kitur neužsukdamas. Gerai, — galvojau, reiškia, jam įdomu žinios iš Amerikos. Reiškia, mergaitė jam rūpi...

Išėjom į gatvę. Netoli durų lauke stovėjo kažkoks tipas, kurį, man rodės, mačiau čia jau nekartą. Pasiūliau Šarūnui — paeiti toliau. Jis buvo labai paklusnus, tylus, leido man kalbėti ir vadovauti.

Taip mes, nusileidę į pakalnę, vaikščiojom — ten ir atgal. Aš viską jam išdėsčiau, tik nepabrėždama, kad mergaitė taip jau labai skubina... Perdaviau linkėjimus, pasakiau apie dokumentus visa, ką žinojau; pabrėžiau, kad buvo žadėjusi dovanėlę įduoti sesuo, ne ji... Kažkaip instinktyviai norėjau apsaugoti lietuvaitės drovumą; juk dar — kas žino... Paminėjau, kad mergaitės motina netrukus žada į Vilnių atvažiuoti, kad gal tada teks jiems susitikti.

Man buvo kiek keista, kad jis visą laiką tylėjo. Jokio klausimo, jokio komentaro. Maniau, kad ne viską suprato; dar lyg ir atkartojau visas žinias. Paminėjau, kad mergaitė stengiasi ir kad tikisi Vilniuje irgi netrukus atsirasti. Patylėjau. Maniau, kad jis dabar išsisakys. Nieko. Lyg ir nežymiai atsiduso ir vėl tylėjo. Tada ėmiau jį klausinėti: apie jo darbą, jo gyvenimą, reikalus. Norėjau klaust, ką jis daro, kad galėtų atvažiuot į Ameriką, bet susilaikiau; gal netinka man kištis į jų reikalus, į jų būsimų vedybų artinimą... Paskiau ėmiau galvot, kad jis manimi gal nepasitiki. Tada tik paklausiau:

„Ką man nuo jūsų pasakyti?"

Jis vėl atsiduso:

„Nieko. Tik — linkėjimai..."

Staiga pamaniau: ar gal ne per daug jis įsimylėjęs, ar toks jau šaltas, ar tiek nedrąsus...

Nelabai ilgai kalbėjomės, bet mano žodžiai jau ir išseko. Jaučiausi viską pasakiusi, pareigą atlikusi. O iš jo — beveik nieko.

Tada tik pridėjau:

„Sesuo gal nebesuskubo dovanėlės įduoti; kaip gaila, kad ir aš nieko nebeturiu... Norėčiau jums ką..."

„Tai — nieko, tai..." — Jis tik numykė kažką.

Pagalvojau, kad irgi nedrąsus, kad bus abudu tokie... Na, maniau sau, kai jie vesis, tai didelę dovaną jiems duosiu... Bet jam to nesakiau. Taip ir atsisveikinom. Palinkėjau jam viso gero ir, kaip mano geros pažįstamos bernelį, pabučiavau. Jis nuėjo gatve, pasispaudęs savo portfelį po ranka, o aš — į viešbutį.

(Tiktai grįžusi namo sužinojau, kad jau tą savaitgalį Vilkavišky įvyko jo jungtuvės su kita... Jis parašęs mergaitei į Kaliforniją, kviesdamas ir ją atvykti į vestuves, kurios būsiančios didelės ir linksmos...)

Taip ir liko man Šarūnas didele mįsle. Ar jis nebeturėjo vilties į Ameriką patekti, aną mergaitę pasiekti? Ar jis buvo šeimos, giminių spaudžiamas? Jau ir jis buvo pasiekęs tą amžių, kai reikia paskubėt apsispręsti, jei nenori likti amžinai vienas; gal giminės tuo rūpinosi, gal įkalbėjo. Ar gal aną merginą iš reikalo vedė?

Bet aš labiausiai nenorėjau ir bijojau taip pagalvoti ir spėti: ar gal Šarūnas mergaitę iš Amerikos tik išnaudojo? Tik norėjo, kad jam parūpintų įvairius aparatus, kurių kitur jis negalėjo gauti? Kad palengvintų jo gyvenimą, sustiprintų jo karjerą? Ar gal jis net pasididžiavo prieš draugus, kad — štai kas aš! — Net amerikietės manimi domisi ir man padeda!

Aš bijojau ir savęs tų klausimų klausti, nes... tai ir galėjo būti visa teisybė...

Ar nėra ir daugiau tokių bernelių—mergelių, kur vien šiais motyvais „įsimyli"? Deja, yra jų nemažai ir Lietuvoje! Teko nugirsti, teko pastebėti.

Man tik buvo tos kalifornietės labai gaila. Ji pasijuto Šarūno užgauta, nors aš ją visaip raminau ir minėjau įvairių įvairiausias priežastis, kodėl jų trumpalaikė meilė užgeso.

Stasys Santvaras

Margas poeto gyvenimas...
Vilniaus ir Kauno gimnazijose.
Pirmieji eilėraščiai 1921 metais.
Lietuvos nepriklausomybės kovose sužeistas.
Klaipėdos krašto sukilime.
Muzikos ir dainavimo studijos Klaipėdoj, Milane.
Solistas Lietuvos Valstybinėj operoj Kaune.
Operos teatro dramaturgas 1934 m.
Jaunimo Teatro direktorius Kaune
Išeivijoj Lietuvių rašytojų draugijos pirmininkas 1946—9 m.
Gausus kūrybinis derlius — daug poezijos knygų, dramų, libretų vertimų.
O šiuose puslapiuose — nauji, dar niekur nespausdinti eilėraščiai.

RUBAJATAI ARBA KETUREILIAI

1.

Į kraupią tamsą grimsta nuskambėjusi diena.
Ateis žėrėt kita, atkils dar ne viena! —
Tai taip į šaltą pragarmę nupuola
Net ir būtis — brangiausia Dievo dovana.

2.

Tu prižėrei ugnies į mano mielą būstą —
Ir šilima vilties į sielos gelmę plūsta! —
Dar man skambės lelijom ir žuvim pertekę ežerai,
Dar sodo obelys nesensta ir nedžiūsta!

3.

Ar mudu, Broli, irgi esam tarpe keturkojų?
Gerbiu tave, ne vien tik menkniekius aukoju,
O tu pavydi man net lašo gundančio vandens! —
Ar tai dėl to, kad negali užkelt ant sprando kojų?..

ROMO KALANTOS MONOLOGAS APIE ASYŽIETĮ

Saulės sesers giesmėj
Mudu susitikom su tavim, Pranciškau Asyžieti!
Tau vėjas ir mėnulis buvo broliai,
Ugnis, kaip sesė, švietė...

Tavo žodžių klausė medžiai,
Klausė žuvys, paukščiai, girios gailė, —
Nes tu buvai žmogus Teisybė,
Nes tu buvai viena bekraštė Meilė...
Dieve, mus gi moko neapkęst —
Prievarta mus moko neapykantą mylėti!..
Ne tokių lobių aš gimiau ilgėtis,
Tik tavo meilė man tikra, Pranciškau Asyžieti...

Eisiu, eisiu aš į girią,
Ten pakalbinsiu medžius, pavasario gegutę,
Pakalbinsiu lakštingalą ir pievų svėrę —
Gal sieloj liausis vėtrų vėjai pūtę...

Saulės sesers giesmėj,
Tartum erdvių veidrody matau Tėvynę — —
Pranciškau Asyžieti, didis Broli,
Skausmingai liūdną lemtį esame nuskynę!...

4.

Laimę ir gyvenimo palaimą sau imu,
O buvimo mėšlą Tau siunčiu prikrautu vežimu.
Nėra kada, nėr kada, o mano Dieve,
Su Tavim dalintis išminties atradimu!..

5.

Kokia šilta, kokia ugninga toluma!
Ir tu tenai žydi, mergaite mylima.
Ten meilė buvo didelė teisybė —
Ten tu buvai skaisti ir net ištikima!

6.

Saulė užaugina pievą ir žolių kvapais aplieja šieną,
Gano Dievo karves ir žmonių vaikam mokina pieną.
Mano Tėvo dukra, saule mylima,
Tarsi stabmeldys, aš garbinu tave kasdieną!...

7.

Antanui Vaičiulaičiui

Tave man mini žmonės ir daiktai:
Tai šypsnio šilima svaigina, tai raukosi piktai! —
Tokia esi, tokia esi, mana kelione, —
Tai prarajos, tai vėl žali krantai!..

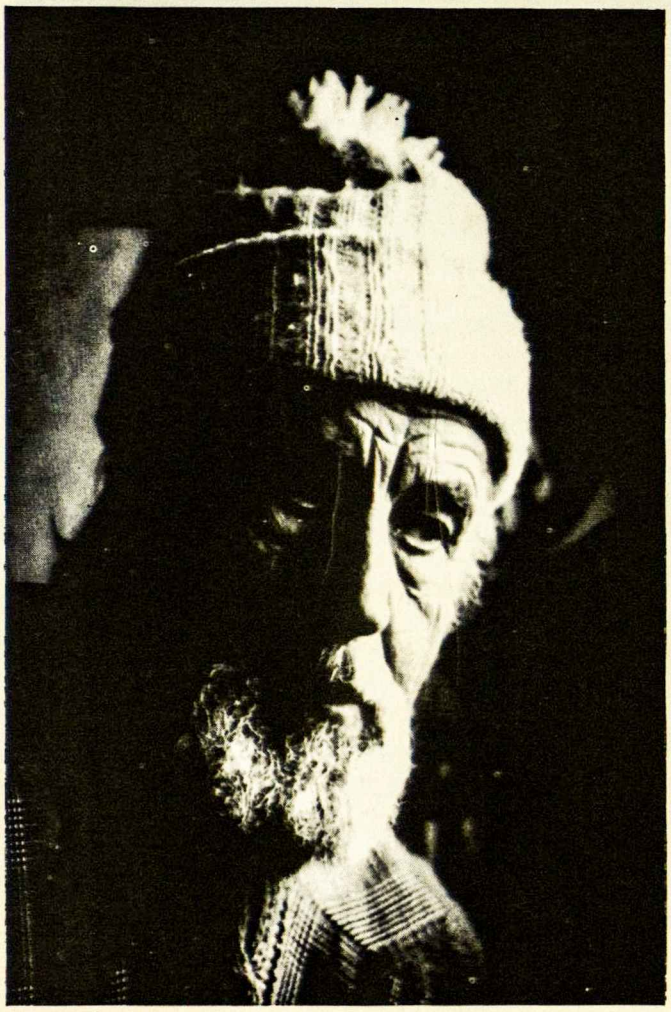

Antanas Tamošaitis

MŪSŲ ŠAKNYS RŪBUOSE

Pokalbis su A. Tamošaičiu

Kanadoje, Toronte, 1979 metų gale išėjo knyga, pavadinta *Lithuanian National Costume.* Pustrečio šimto albumo formato puslapių, kietais, žalia drobe apmuštais viršeliais, spalvotu aplanku. Knygoje 728 nuotraukos, jų tarpe 167 spalvotos. Nuotraukose ir piešiniuose — lietuvių tautiniai drabužiai bei apavas. Moterų ir vyrų. Kasdieniai ir išeiginiai. Rūpestingai angliškai aptarti ir aprašyti, kai kur paliekant ir lietuviškuosius jų pavadinimus. Knyga, kokios anglosaksų pasauliui seniai reikėjo.

Knygos autoriai — Antanas ir Anastazija Tamošaičiai. Tai Kanadoje, Kingstone (Ontario rytiniam pakrašty, netoli Montrealio) įsikūrusi mūsų dailininkų pora. Jis — meno tyrinėtojas, tautinių rūbų ištakų ieškotojas, tautinių rūbų žinovas; tapytojas, akvarelistas ir grafikas. Ji — gobelenų ir kilimų menininkė; guašų ir aliejinių paveikslų tapytoja. Jis — įvairių aukštųjų mokyklų dėstytojas, lektorius, instruktorius Lietuvoje, Vokietijoje, Kanadoj. Ji — tautinių rūbų audėja, audinių instruktorė, gobelenų kurso lektorė Lietuvoje, Vokietijoje, Kanadoje. Jis — daugelio leidinių apie Lietuvos sodžiaus meną, audimą, kilimus, staltieses autorius. Ji — rašiusi apie mezgimą, austus drabužius, rankdarbius ir kitomis temomis. Abu dalyvavę visoje eilėje tarptautinių, grupinių bei individualių parodų, laimėję premijas, daugybę savo darbų palikę meno galerijose ir privačiose rankose.

Anastazija Tamošaitienė prie staklių audžia kaišytinę prijuostę.

Manau, jog šių kelių abstrakčių Antano ir Anastazijos biografinių stambmenų užteks, kad suvoktume, kokių kvalifikacijų žmonės *Lithuanian National Costume* veikalą paruošė.

Tikime, kad ši knyga daug pasitarnaus Vakarų — visų pirma anglosaksų — dailės ir kultūros atstovams, besidomintiems lietuvių tautine apranga ir liaudies daile aplamai. Tikime, kad daug pasitarnaus ir mūsų išeivijos jaunajai kartai, vis labiau ir labiau grimstančiai į tarptautinio katilo dugną. Tikime, kad šioj knygoj sutelkti raštai bei spalvos sukels jų smalsumą ir sužadins tautinę ambiciją. Ta dingstimi pateikėme Antanui Tamošaičiui keletą klausimų raštu. Čia to korespondencinio pokalbio rezultatai.

Pokalbiuose su Tėviškės Žiburių *ir* Nepriklausomos Lietuvos *savaitraščiais, pabėrėte įdomių žinių apie savo knygą* Lithuanian National Costume, *tautinius rūbus, apie ponios Anastazijos bei savo meninę-kultūrinę-pedagoginę veiklą. Norėtume, kad šį tą papasakotumėt ir Ateities skaitytojams. Bandysim klausti to, apie ką kitur visai nebuvo ar mažai tebuvo kalbėta. Pirmiausia gal plačiau paaiškintumėt apie išeiginių tautinių drabužių, dėvėtų Didžiojoj Lietuvoj šaltinius, Jūsų naudotus šią knygą rašant, ir kur jie buvo surasti?*

Italijoje, 1590 metų Cesare Vacellio įvairių tautų drabužių albume, yra trys graviūros su lietuvių drabužiais ir jų aprašymais. Tais laikais Venecijoje būdavo rengiami karnavalai-festivaliai, vaizduoją įvairių tautų apsirengimus. Matomai tas albumas turėjo pasitarnauti ir parodyti, kaip ir kurios tautos žmonės drabužiais apsirengę. Po kiek laiko tas albumas išspausdintas ir kitomis kalbomis.

Vecellio albume, linijinėse balta-juoda graviūrose vaizduojami aukšto luomo lietuviai iš Gardino apylinkės. Tie drabužiai iš tiesų priklausytų istoriniams, bet ne sodietiškam apsirengimui, o graviūros „Kilmingoji lietuvė" sijono skersinių dryžių sudėstymas atitinka Vilnijos XIX a. sodiečių austų sijonų dryžius.

Be abejo, gausiausia šaltiniais (brėžiniais, graviūromis, aprašais) yra buvusi Mažosios Lietuvos gyventojų apranga, ir tai, visų pirma, turbūt vokiečių nuopelnas. Gal apibūdintumėt šios rūšies literatūros veikalus ir paaiškintumėt, kodėl mažlietuvių drabužiams neproporcingai daug dėmesio skirta?

Vokietijoje išleistas veikalas *Der Preusche Littauer,* kurį parašė Theodor Lepner 1690 metais, išspausdintas 1744 ir pakartotinai 1848 metais. Tame veikale aprašyta *„Der Littauer Kleidung"* ir graviūra

Knygos viršelis

atvaizduota lietuvių šeima: vyras, sūnus, motina ir duktė. Jų apsirengimas primena lietuvių sodietiškus drabužius. Antras veikalas yra Mato Praetorijaus, parašytas 1690 metais ir išleistas 1871 metais *Deliciae Prussicae oder Preussische Schaubuehne,* kuriame dvi litografinės lentelės pavaizduoja šokančius Mažosios Lietuvos sodiečius. Vaizduojama lietuvių liaudies šokis „Žalia rūta“ (šoka keturios merginos su stilingais namų darbo drabužiais) ir vyrų „Skrybėlių šokis“ („Kepurinė“). Yra dar W. Piersono litografijos pagal M. Praetorijų. Praetorijus aprašo lietuvių papročius Mažojoje Lietuvoje ir gan vaizdžiai nupasakoja lietuvių sodiečių drabužius.

Bet pats didžiausias ir tikriausias šaltinis tai Eduardo Gisevijaus XIX a. piešiniai ir aprašymai. Gisevijus buvo Tilžės gimnazijos lietuvių kalbos mokytojas ir dailininkas mėgėjas. Jis nupiešė apie 150 tapytų paveikslų ir juose vaizdavo lietuvių sodiečių gyvenimą bei išeiginius lietuvių drabužius. Tie paveikslai buvo saugomi Karaliaučiaus Prūsijos muziejuje. Anastazija Tamošaitienė buvo nuvykusi į Karaliaučiaus muziejų 1938 m. rudenį patyrinėti ir palyginti mūsų turimus Mažosios Lietuvos sodiečių drabužių rinkinius su muziejuje esančiais Gisevijaus nupieštais paveikslais. Taip pat buvo gauta daugelis Mažosios Lietuvos drabužių ir jų dalių iš Elzės Jankutės. Jie tokie pat, kaip Gisevijaus paveiksluose atvaizduoti. Bendrai Gisevijaus veikale labai romantiškai aprašyta mažlietuvių sodiečių būdingas gyvenimas, jų vestuvių papročiai ir apsirengimo grožis.

Nemažai žinių surinkome iš įvairių kitų veikalų, kurių pavadinimus išvardinome *Lithuanian National Costume* bibliografijoje. Reikia pasakyti, kad XIX a. atgijo susidomėjimas tautinėmis kultūromis. Didieji Vakarų Europos kraštai jau buvo supramonėję ir pranykusios ten senoviškos tradicijos. Taigi vokiečių rašytojai surado naujas temas aprašinėdami mažlietuvių tautosaką, papročius ir modernizmo dar nepaliestus išeiginius drabužius.

Zanavykai tautiniais drabužiais

O kaip su mūsų buvusiais unijos partneriais lenkais ir paskutiniais pavergėjais rusais? Ar jie, mums savo kultūras brukte brukę, domėjosi kiek ir mūsų kultūrinėm apraiškom, šiuo atveju tautiniais rūbais? Ar liko kas jų užrašyta, gal kitaip pavaizduota?

Devynioliktojo amžiaus pradžioje ir net viduryje slavų mokslininkai mažai tesidomėjo lietuvių kultūra. Lietuva tada buvo rusų carų vergijoje, o kitų kraštų kraštotyrų mokslininkams nebuvo galimumo patekti į Didžiosios Lietuvos sritis. Tiesa, truputį mums pasitarnavo lenkų dailininkas Jan Matejko, tas pats, kuris nutapė Žalgirio mūšio paveikslą. Jis yra padaręs keliasdešimt piešinių lietuvių kunigaikščių, bajorų, karių, miestiečių, kaimiečių ir kitų luomų atstovų. Daugelis tų piešinių išspausdinta veikale *Dzieje Polski Ilustrowane,* kur aprašoma ir paveikslais atvaizduojama Lietuvos ir Lenkijos istorija. O kalbant apie rusų šaltinius, tai lietuvių drabužiai yra atvaizduoti veikale *Zivopisnaia Rossia,* 1882 metais. Užsimenama taip pat ir keliuose kituose leidiniuose, bet tik bendrais bruožais. Reikia pažymėti, kad daugiausia aprašymų slavų ar ir lietuvių spaudoje apie lietuvių tautinius drabužius yra tik iš XIX a. pabaigos. Iš jų negali susidaryti pilno vaizdo kaip išeiginiai drabužiai kurioje nors Lietuvos apylinkėje buvo išausti, kokie raštai, kokios spalvos ir kaip pasiūti.

Iš jūsų raštų ir pasakojimų žinome, kad tautinių drabužių pažinimui patikimiausiu šaltiniu jums visada buvo patys drabužiai. Reikėjo jų kuo daugiau surasti, ištirti, aprašyti. Kada ir kokiu būdu prie šio šaltinio priėjote?

Sodiečių išeiginiai drabužiai — originalai tikrai buvo pagrindinis šaltinis. Lietuvių liaudies meną į muziejus kaupti aš pats pradėjau 1926 metais. Tada kaimuose, kraičių skryniose, aptikau šimtamečių moterų namie austus kraitinius drabužius, saugojamus kaip brangų atminimą. Dalį jų įsigijau, o kitus fotografavau, piešiau. Kad tiksliau juos atpažinus, išmokau austi. Užsirašinėjau senolių žinias apie XIX a. vidurio drabužius. Toji medžiaga buvo daug patikimesnė, negu leidiniuose mėgėjų aprašymai.

Vilnietės tautiniais išeiginiais drabužiais

Dzūkių moters ir merginos tautiniai drabužiai

Knygos Lithuanian National Costume *koautorė yra jūsų žmona ponia Anastazija Tamošaitienė. Ne taip dažnai vedusi pora dirba tą patį profesinį darbą, o dar rečiau į panašius kūrybinius žanrus susibėga vedybų partnerių keliai. Judu lietuviuose berods esate tos rūšies unikumas. Kokiu būdu ir kada p. Anastazija įsijungė į lietuvių tautinių drabužių tyrinėjimą?*

Kaune, Moterų Dailės darbų mokykloje 1927-30 metais aš dėsčiau dailę. Anastazija buvo ten studentė ir ten įsigijo pirmąsias žinias. Vasaromis grįždavo į kaimą ir motinai padėdavo austi. 1932 m. Žemės ūkio rūmai pakvietė ją audimo kursų vedėja. Nuo tada jinai ėmė važinėti su audimo kursais po visą Lietuvą. Mokydama audėjas, užrašinėdavo iš jų žinias, fotografavo, piešė, rinko senoviškų drabužių pavyzdžius.

Iš ankstesnių pokalbių ir judviejų biografijų enciklopedijose žinome, kad abu apie tautinius drabužius esate daug rašę bei paskaitose juos populiarinę. Pakartokite, kur ir kokiais metais rašyta jūsų, Anastazijos.

Visų pirma *Sodžiaus meno* 1-8 knygose, 1931-39 metais. Taip pat rašiau *Jaunajame Ūkininke* 1935-37 m., *Romuvoje* 1937 m. Išeivijoje — Lietuvių Enciklopedijoje ir Encyclopedia Lituanica. Daugelį paskaitų skaičiau Lituanistikos Instituto suvažiavimuose, skautams, jaunimo stovyklose ir kitur.

Anastazijos straipsniai Lietuvoje buvo spausdinami *Moteryje* ir *Pasaulyje* 1938 m. Išeivijoje — *Drauge* („Moterų gyvenimo“ skyr.) 1954 m., *Tėviškės Žiburiuose* 1955 m., *Moteryje* 1966 m., *Lithuanian in Canada* 1967 m., *Laive* 1973 m. ir taip pat Lietuvių Enciklopedijoje.

Jūsų pirmųjų raštų apie tautinius drabužius datos rodo, kad pradėjote aprašinėti beveik prieš 50 metų, o tyrinėjimo pradžia — dar keleriais metais anksčiau. Tad Lithuanian National Costume *veikalas ruoštas daugiau kaip pusę šimtmečio?...*

Taip. Per daugelį metų surinkome ir įsigijome apsčiai tos srities žinių. Yra mudviejų rinkinių likę Lietuvos muziejuje, apie šimtas tautinių drabužių piešinių pirmajam tautinių šokių ansambliui „Lietuva“ (1940 m.), virš šimto piešinių St. Šimkaus operai „Pagirėnai“ (1940 m.). Turime atsivežę iš Lietuvos didelį rinkinį senoviškiausių namie austų išeiginių drabužių. Visą patyrimą, žinias, foto nuotraukas ir piešinius sukaupėme į tą veikalą. Daug padėjo Anastazijos didelis patyrimas tautinius drabužius audžiant. Pradėjusi 1931 m., per keletą metų ji tiek šią dailės šaką išpuoselėjo, kad 1938 m. Berlyno parodoje jos išaustas drabužis laimėjo Europoje pirmąją vietą...

Alfonsas Nakas

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Knygos

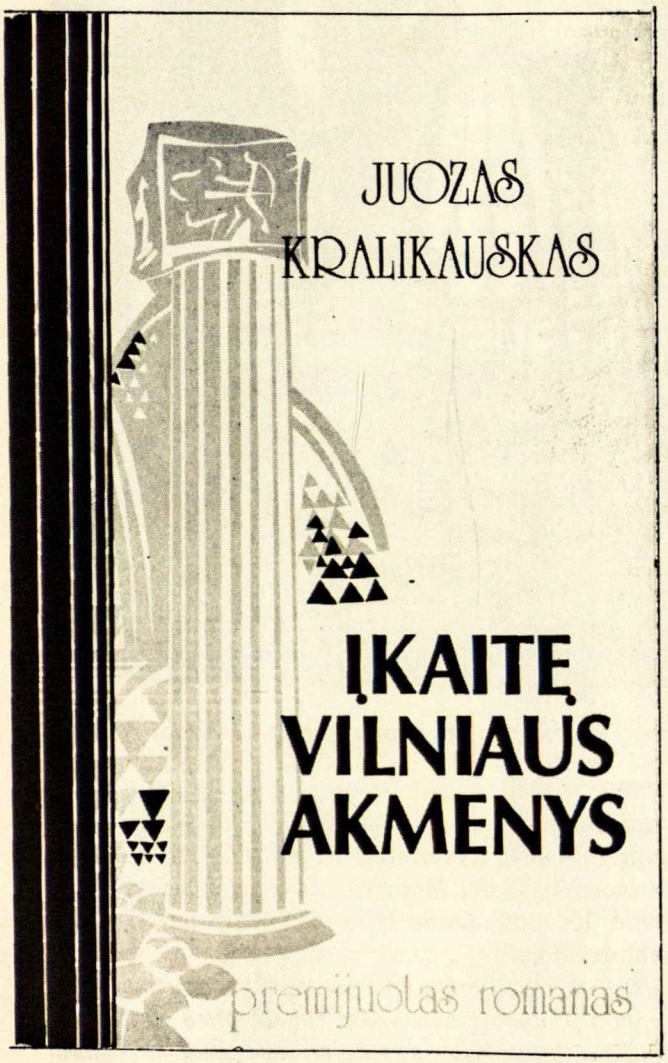

Švyturys ties įkaitusiais Vilniaus akmenimis

Dr. Jonas Grinius

Juozas Kralikauskas, ĮKAITĘ VILNIAUS AKMENYS. Premijuotas romanas. Chicaga, 1979. Lietuviškos knygos klubas. 186 psl.

Sunkiausiais laikais Lietuvai daugelis mūsų tautiečių paprastai stiprybės ieškosi mūsų žiloje senovėje. Todėl nenuostabu, kad ne vienas lietuvis rašytojas šiuo laiku savo kūrybinius žvilgsnius bei mintis yra sutelkęs į pirmojo Lietuvos karaliaus Mindaugo laikus (XIII amž.). Šitaip atsirado Justino Marcinkevičiaus drama „Mindaugas" (1968 m.) ir Anatolijaus Kairio dramų trilogija „Karūna" (1974). Nuo šių neatsiliko nė romanistai: Vytautas Alantas apie Mindaugo epochą sukūrė didelį (dviejų tomų) romaną „Šventaragį" (1972, 1974 m.), o Juozas Kralikauskas apie Mindaugą ir jo artimuosius parašė net keturius romanus (pirmasis „Titnago ugnis" 1962 m. ir paskutinysis „Tautvila" 1973 m.).

Iš čia suminėtų keturių rašytojų netrukus du jų savo dėmesį nukreipė į kitą didelį Lietuvos praeities laikotarpį — į XVI amž. antrąją pusę bei į XVII amž. pirmą pusę, kada po pirmosios lietuviškos knygos pasirodymo įsikūrė ir pradėjo duoti vaisių Vilniaus universitetas, o jam prieštaravo evangelikai-kalvinistai bei liuteronai. Šito judraus laikotarpio pradžiai — pirmajai lietuviškai knygai — atstovauja Justino

Marcinkevičiaus drama „Mažvydas“ (1977 m.) ir Juozo Kralikausko romanas „Martynas Mažvydas Vilniuje“ (1976 m.). Tęsdamas šios įdomios epochos vaizdus, tas pats J. Kralikauskas pernai jau mums davė savo antrą romaną vardu „Įkaitę Vilniaus akmenys“ (1979 m.).

Šiame kūriny rašytojas vaizduoja įkaitusių kovų laikotarpį tarp evangelikų-kalvinistų ir katalikų, kai šių avangardą sudaro jaunas Vilniaus universitetas su jo vadovais jėzuitais, o protestantams vadovauja Radvilos Perkūno sūnus Jonušas. Šiame karštų kovų laikotarpy vienaip ar antraip turi apsispęsti beveik kiekvienas sąmoningai mąstąs lietuvis. Šį opų klausimą — su kuo ir prieš ką — su romano pirmaisiais puslapiais imasi uoliai aiškintis ir svarbiausias „Įkaitusių Vilniaus akmenų“ herojus Jonas Jaknavičius (istorinis asmuo).

Šis suskaldytoje šeimoje brėstąs jaunas bajorėlis aplinkybių verčiamas pasisakyti, ar jis katalikas, kokia buvo jo neseniai mirusi motina, ar jis evangelikas-kalvinistas kaip jo tėvas. Šis taip pat neseniai buvo miręs nuo žaizdų, gautų Grochovo mūšy, kur kovėsi reformatų vado, maištininko prieš karalių, Jonušo Radvilos kariuomenėje. Jaunuolio sieloje ypač susigrumia dorovinės vertybės su materialiniais ir garbės interesais, kai, pravažiuodamas pro Vasyliškes (Jono Jaknavičiaus tėviškę), Radvila pasisiūlo vaikiną globoti, jam pažadėdamas iki gyvos galvos duoti palivarką (mažą dvarelį), jeigu jaunuolis stos savo tėvo vieton tarnauti Jonušui Radvilai ir evangelikams-reformatams.

Bet Jonas nedrįsta šitaip pasižadėti, nes jis labiau už tėvą mylėjo savo motiną, kuri prieš mirtį prašė sūnaus susirasti Vilniuje jos brolį, kunigą Konstantiną Sirvydą, ir pasiprašyti šito dėdės globos. Taigi ar su kalvinistu tėvu bei Jonušo Radvilos siūlomu palivarku, ar su katalike motina ir jos broliu jėzuitu Sirvydu? Visą naktį jaunuolis svarstė šią dilemą, paskui dar klausėsi savo parapijos vikaro patarimo, kol pagaliau apsisprendė palikti savo vargingą tėviškę, kur, dar vaiku būdamas, pergyveno marą bei badą, ir vykti į Vilnių pas dėdę Sirvydą.

Šita ilga Jono kelionė pėsčiomis, susitinkant su plėšikais smuklėje, nakvojant miške, pasirodo vienas įdomiausių epizodų skaityti. Istoriškai kultūriniu atžvilgiu įdomesnis Jonos Jaknavičiaus gyvenimas Vilniuje, kur per dėdės tarpininkavimą šis neturtingas bajorėlis patenka į Valerijono bursą mokytis, kad būtų tinkamas universitetui. Įdomu stebėti, kaip atsiskleidžia veiklaus jaunuolio charakteris, kai keli kalvinistai gatvėje užpuola kunigą Sirvydą, o Jaknavičius jį apgina, apskaldydamas antausius užpuolikams, nors ir pats būna sukruvintas. Įdomūs ir šito jaunikaičio pasikalbėjimai su Sirvydu apie žymiausius to laiko Lietuvos asmenybes. Tik gaila apie jas bei jų darbus autorius pasitenkina trumpais pasakojimais, bet jų neįjungia į romano veiksmą: tematome tik jaunutės negaluojančios Sofijos Radvilienės-Olelkaitės epizodą.

J. Kralikauskas įdomiai bei šiurpiai aprašo vieną didžųjų Vilniaus gaisrų, koks įvyko 1610 metais vasarą, kada Jonas Jaknavičius, save užmiršęs, begesindamas Vilniaus universiteto pastatus, pats palieka be paskutinio savo daiktelio ir pamano, kad liepsnose žuvo jo tada ligotas dėdė Sirvydas, nors vėliau pasirodė, kad šis nuo liepsnų siaubo su vienu broliu-vienuoliu suspėjo pasislėpti požeminiame rūsy. Ten šis žymus jėzuitas atsiduria (sapne) prie Ozirio teismo, kur Egipto faraonas Echnatonas, vieno Dievo išpažinėjas, liepia Sirvydui gelbėti Lietuvą („medaus ir vaško šalį“), jai parašant nemirtingą knygą „Punktus sakymų“. Sirvydo pasiryžimu įvykdyti šį uždavinį ir baigiasi „Įkaitusių Vilniaus akmenų“ romanas.

Ir gaila, kad jis pergreitai pasibaigia, nes buvo įspūdingų XVII amž. kultūrinių detalių, sumišusių su savotiškais lyrinėmis frazėmis, kartais su vienu antru aforizmu be to palaido surrealizmo kliedėjimų, kurie buvo praskiedę „Martyno Mažvydo Vilniuje“ romaną. Naujame J. Kralikausko kūriny to surrealistinio vaizdavimo teužtinkame paskutiniame neilgame epizode prie dievaičio Ozirio teismo.

Džiaugiantis, kad įdomu ir miela skaityti „Įkaitusius Vilniaus akmenis“, negalima neapgailestauti, kad J. Kralikauskas savo romaną labai per anksti užbaigė, lyg tai būtų tik įvadas į Jono Jaknavičiaus gyvenimą, tik pora jo mokslo metų. Tuo tarpu iš skurdžios biografijos žinome, kad šis žymus jėzuitas išgyveno beveik 80 metų, darbavosi įvairiose Lietuvos vietose, atsiskleidė kaip drąsos ir pareigingumo pavyzdys — nepabėgo nuo priešų iš Vilniaus, kai Lietuvos sostinę pirmą kartą istorijoje užgrobė rusų caro žiauri bei plėšikaujanti kariuomenė. Ir vėliau jis nepabėgo nuo ištikusio maro: kad ir pavargęs nuo senatvės, jis stengėsi gelbėti maru sergančius ir mirštančius.

Gaila, kad šito viso nėra apie aną veiklų ir pareigingą vyrą, nes tarp „Įkaitusių Vilniaus akmenų“, šitos nedidelės 186 puslapių knygelės, anas turtingas Jono Jaknavičiaus gyvenimas ir negalėjo tilpti. Gal šis simpatingas kūrinėlis iš tikrųjų tėra įvadas į kokių dviejų trijų tomų romaną, kurį J. Kralikauskas dar parašys. Šito jam ir linkime, nes Jono Jaknavičiaus asmenybė verta meninio išryškinimo, ir jo gyventas laikotarpis buvo dramatiškai gyvas, dėkingas rašytojo vaizduotei.

RELIGIJA IR KRISTUS DABARTIES DISIDENTŲ SĄJŪDYJE

Vidas Neverauskas

Lietuvos okupanto pirmas tikslas sunaikint religiją ir tautos moralę. Todėl didžiausias pasipriešinimas vyksta ginant religiją. Šioje kovoje dalyvauja visa tauta, bet aktyviausiai dalyvauja grupė vadinamų disidentų. Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikoje atsispindi šios grupės kova už Kristų ir jo įsteigtą Bažnyčią. Šios grupės atstovai atkakliai priešinasi vietiniams valdžios pareigūnams, kurie jėga ir grasinimais draudžia tikintiesiems atlikinėti jiems religines pareigas. Jie rašo skundus ir net Sovietų Sąjungos komunistų partijos sekretoriui dėl skriaudų ir visokių suvaržymų tikintiesiems išpažint tikėjimą. Šie tikėjimo gynimo vadai daugiausia yra kunigai. Vienas iš jų kun. Garuckas (neseniai miręs) rašte komunistų partijos sekretoriui reikalauja „užtikrinti visiems piliečiams lygias teises laikytis minties, sąžinės, religijos ir įsitikinimų laisvės pagal Helsinkio pasirašytą aktą".

Už tikėjimo gynimą nemažai disidentų yra suimami ir teisiami. Ypač yra nukentėję kunigai Svarinskas, Zdebskis, Račiūnas, Tomkevičius, Jokūbauskas ir eilė kitų už mokymą vaikų religijos, organizuojamas bažnytines procesijas ir tariamą bendradarbiavimą Bažnyčios Kronikas leidžiant. Kai jie yra kalinami, kad neklauso valstybės įstatymų, atsako, kad sovietų konstitucija garantuoja tikėjimo ir sąžinės laisvę. Už tikėjimo gynimą jie buvo baudžiami kalėjimu, ištrėmimu į Sibirą, o nemažai iš jų net mirė už tikėjimą.

Nemažai tikėjimą gina ir pasauliečiai. Nijolė Sadūnaitė, Jaugelis, Petkus, Gajauskas, Plumpa, Ona Pranckūnaitė, Lapienis yra labiausiai žinomi kovotojai-disidentai. Šie pasauliečiai su nemažesniu pasiaukojimu aukoja savo karjerą ir stato laisvę į pavojų, kad tikinčiuosius pasiektų religinės knygos, evangelijos, tiesa ir gyvas žodis apie pagrindines tikėjimo tiesas. Jie didžiuojasi, kad gali kentėti už Kristų. Nijolė Sadūnaitė net dėkinga tiems, kurie jai atėmė laisvę. Ji rašo: „Dėkinga tiems, kurių pastangomis aš čia patekau. Daug ką patyriau, ir viskas tik į naudą. Juk gerasis Dievas geriausiai žino, ko man reikia". Praradus laisvę ji atsiduoda Aukščiausiojo valiai: „Ir kaip gera, kad mūsų gyvenimo laivelį vairuoja gerojo Tėvo ranka. Kai jis prie vairo, niekas nebaisu". (LBKK 53 psl. IV tomas). O kiek šios disidentės širdyje meilės kenčiant stovykloje: „Kaip visa tai džiugina, kelia nuotaiką ir skatina būti geresne, būti verta tos didžios meilės". (54 psl., IV tomas).

Vladas Lapienis paskutiniame teisiamojo žodyje, nebijodamas, kad tiesos žodis gali padidinti jam bausmę, vietoj prašyti pasigailėjimo drąsiai pareiškė: „Mes Lietuvos katalikai, esame pasiryžę kovoti už savo tikėjimą, tikrą lygybę, už savo teises, kurios būtų garantuotos ne tik žodžiais bei popieriuje, bet ir kasdieniniame gyvenime". (332 psl. IV tomas). Ir toje pačioje kalboje jis tęsia: „Būtų nuteistam už savo pareigų ėjimą man ne tik ne gėda, o garbė". (332 psl. IV tomas)

Panašių pasisakymų galima rasti kiekvieno disidento pareiškimuose žodžiu ar raštu kovoje už Kristų ir religiją. Šie kovotojai mums ateitininkams yra pavyzdys ir paskatinimas be baimės įgyvendinti mūsų idėjas mus supančioje nukrikščionėjusioje aplinkoje.

Vidas Neverauskas priklauso Detroito studentų ateitininkų draugovei.

KASDIENINĖ IŠDAVYSTĖ

Vilija Dėdinaitė

Stotyje šalta ir tamsu. Jisai stovėjo atsirėmęs į stulpą nutaisęs nesidominimo miną ir stebėjo savo kvapą virstančiu garais priešakyje. Jis matė, kaip mažos garų dalelės flirtavo viena su kita ir paskui išsiskyrė ir pasimetė oro visumoj. Po žaidžiančias daleles kartais pasimaišė koks elgeta arba apdribęs girtuoklis ieškąs grindų beskrajojančiame pasaulyje. Šie Petrui įkyrėjo, nes jie sukėlė oro bangas ir sumaišė garų daleles. Jis atkeršijo trukdytojams tuščiu pažvelgimu.

Jis stovėjo ir klausėsi. Metai po metų dideliame mieste, protas pastatė sargybą aplink visą kūną, stačiai jausdamas, kas jį seka, kas artėja, kas jau per arti... Jis nusižiovavo. Šaltoka. Pagaliau atriedėjo apskretęs vienakis metalinis senis. Vilkdamas kojas įsilipo į traukinį ir įkrito į kėdę. Koja jis paspyrė kelias šiukšleles ant grindų toliau nuo savęs, nuslinko pasostėje ir sukryžiavo rankas. Akys atsimušė į priešais sėdinčius žmones. Akių baltymai ir dantys aštriai kariavo prieš juos supančią juodumo jūrą. Kitų akys netyčia atsimušė į jo ir vėl į šalį nukrypo. Juodi įtariantys žvilgsniai šiurkščiai graibė jo kūną. Jam darėsi karšta. Akys vėl apmetė purvo apskretimo kontūrus ant metalinių sienų. Iš visų pusių jis buvo apsuptas drumzlo ir šlamšto ir — lėtai pasijuto beskęstąs nešvaroj. Kažkaip kūnas net nesavas — pasibaisėtinas. Purvas lipo visur, priskreto — net ant nervų, kurie nebereagavo, nebesibaisėjo jų marintoju. Petras pasipurtė, pusiau nuo šalčio, pusiau bandydamas nukratyti į jį įsiglėbusius kruvinus pirštus.

Pasigirdo traukinio švilpukas ir traukinys lėtai sustojo. Pro duris įėjo kokia dešimt gatvės jaunuolių su didelėm, prie ausų prispaustom radijom. Iš jų sklido būgnų ritmas, prie kurio visa grupė derino savo žingsnius. Kitame gale, Petras matė kaip jie vienas kitam perdavinėjo vyno bonką ir kramtė „pizza“.

„Pizza ir vynas... ot kombinacija... Ar šie žmonės visiškai laukiniai?“ — klausė jis. Jis bandė ištremti būgnų triukšmą iš savo pasaulio, bet erzinantis garsas įkyriai veržėsi vidun. Šalia jo — ne per arti — atsisėdo jaunokas vyrukas tamsiu odiniu švarku ir juodomis kelnėmis. Iš kišenės kyšojo juodos šukos. Jis atsivertė ispanišką laikraštį ir pradėjo skaityti kažką apie politiką. Petro akis degino keisti žodžiai ir ženkleliai suteptame laikraštyje. Nuo kaitros nusisuko.

Vėl artėjo stotis. Švilpuko garsas pasikartojo. Petras nekantriai apsidairė. Pastebėjo artėjančią senutę, vilkinčią nušiurusiu apsiaustu, apglėbusią rankinuką ir pakietuką. Ausyse žibėjo pigūs stikliniai „deimantukai“. Traukinys staiga pašoko į priekį, o moteriškė kelis kart suklupo ir rankomis pagavo stulpą. Pagaliau ji rado vietą traukinio gale prie baliavojančių jaunuolių. Nepatogiai pasijutus, prisėdo ir kukliai jiems nusišypsojo.

Švilpukas pasigirdo ir trečia kart. Petras trūktelėjo: „Hmmmm... Turbūt šitaip bus man lengviausia...“ Greitai išspruko iš traukinio ir plačiais žingsniais išskubėjo iš požeminės stoties. Išėjęs giliai įkvėpė šviežią orą ir atsileido. Lauke dar šviesu. Jis matė, kaip pradėjo atsigauti žolė po ilgo žiemos šalčio ir žydėti pavasarinės gėlės. Stebėjosi jis, koks gražus penktadienis.

Namo grįžęs, pasideda daiktus ir nuskuba į salioną. Iš tolo pasigirsta šiltas juokas, linksmumas, seniai negirdėti balsai. Jau visa šeimyna Velykoms susirinkus šneka apie savaitės įvykius, keliones. Jam įėjus, tėvas paplojo jam per petį, pasodina, džiugiai užkalbina, paima vyno stiklą.

„Ne ačiū, tėte, nepilk man vyno, aš šiandien negersiu“.

Mama įsiterpia: „Mat, pavyzdingas studentas mūsų Petriokas! Net per šventes negeria! O, kas sako, jog jaunimas tik pijokauja, nesimoko, nieko nelaiko šventa? Kvailystė!“

Motina sukviečia visus prie stalo. Visi jų vos telpa. Petras užmiršo, kokia didelė šeima kai visi susirenka. Triukšmas aprimsta ir tėvas pradeda maldą.

„Palaimink Viešpatie mus, visas šias dovanas...“

Ir štai, šiandien, paaukotas Velykų avinėlis.

Traukinys nuriedėjo toliau ir išleido kitus keleivius.

Vilija Dėdinaitė yra antrų metų studentė Fordham universitete New Yorke.

JAUNIŲ ATEITININKŲ SĄJUNGOS 1979 METŲ STOVYKLOS SUVESTINĖ

Dr. Romualdas Kriaučiūnas

BŪRELIŲ VADOVAI ATSAKO PATEIKTUS KLAUSIMUS

1. Kokiu tikslu manai yra ruošiama jaunučių-jaunių stovykla?

Auklėti lietuvių vaikus lietuviška, ateitininkiška atmosfera.

Išauklėti geresniais lietuvių vaikus.

Supažindinti jaunuolius su pasauliu, išugdyti gerais ateitininkais.

Suburti jaunesnįjį jaunimą į ateitininkų gretas.

Kad vaikai pamiltų bendrauti su lietuviais.

Brandinti jaunų ateitininkų lietuvišką dvasią ir kalbą. Vaikams proga atsikvėpti, paišdykauti ir šiaip gyvenimu pasidžiaugti. *Nėra* vieta, kurioje turime bandyti pakeisti visų metų įpratimus. Negali būti intensyvaus persiorientavimo. Reikia atsiminti, kad stovykla pirmiausia yra atostogos, o tik po to auklėjimo priemonė.

Kad galėtų atvažiuoti ir prisiminti šokius, naujas dainas ir su lietuviais draugais pabūti.

Kad vaikai gautų progą išmokti lietuviškai kalbėti ir parodyti savo kūrybingumą per vakarines programas.

Kad būtų įvertinami ateitininkų penki principai bei vaikų linksmumas.

Kad patrauktų vaikus į bendrą būrį, kad galėtų pabendrauti su kitais lietuviukais.

Išmokyti vaikus lietuviškumo, katalikiškumo, draugiškumo.

Proga pabūti su kitais lietuviukais, daugiau žinių, daugiau sužinoti apie Lietuvą. Taip pat duoti progą lietuviškai kalbėti ir savo žodyną praplėsti.

2. Ką norėjai atsiekti vadovaudamas savo paskirtam būreliui?

Lavinti atvirą galvojimą. Taip pat lavinti galvoti apie kitus ir savo įtaką kitiems.

Padaryti vaikus geresnius ir laimingesnę stovyklą.

Perduoti naujų žinių; dirbti ir sužinoti daugiau apie jaunimą.

Pagelbėti su jais bendraujant; stiprinant jų lietuviškumą.

Artimiau susipažinti su būreliu, padėti jiems išvystyti kūrybingumą, kartu vienas iš kito pasimokyti, pasidalinti mintimis ir pažiūromis į gyvenimą.

Norėjau tapti draugu ir mokytoju, jiems parodyti, kad yra naujų idėjų lietuvių tarpe.

Padėti būreliui įsigyti naujų vertybių, liečiančių savo draugus. Bandžiau sukelti gerą nuotaiką, kuri liktų ilgesnį laiką. Stengiausi, kad vaikams būtų smagu.

Bandžiau prisiartinti prie vaikų, kad kas nors per dvi savaites galėtų į mane kreiptis su kokia nors problema.

Norėjau, kad stovyklautojai dalyvautų visuose programos punktuose; kad stovyklautojai atliktų savo pareigas, o aš savo.

Norėjau išmokyti juos naujų dalykų liečiančių ateitininkus, gerus laikus, džiaugsmą.

Norėjau išmokti apie vaikus, pabendrauti su draugais, išmokyti vaikus daugiau lietuvių kalbos ir apie tėvynę.

Norėjau duoti gerą pavyzdį lietuviškumo, katalikiškumo, draugiškumo.

Norėjau, kad vaikai pajustų ryšį tarp savęs, būdami lietuviai. kad *jie norėtų* be pastabų šnekėti lietuviškai; perduoti mintį, kad jie yra individai, kurie galvotų už save ir nebijotų su kitų nuomone nesutikti.

3. Ar jautiesi, kad užmezgei glaudų ryšį su būrelio nariais? Ar manai turi jų pasitikėjimą? Paaiškink.

Aš tikrai manau, kad labai gerai sugyvenau su vaikais. Aš galvojau ir kalbėjau maždaug kaip jie.

Aš su būrelio nariais gerai susipažinau ir greit susidraugavau.

Jei kas nutikdavo, jos tuojau atsirasdavo pas mane — ar tai problemos su „berniukais", ar liga.

Aš labai, labai susigyvenau ir žinau, kad jie manimi pasitikėjo. Jie niekad nebijojo man bet ką pasakyti.

Mes dažnai pasikalbam, pasijuokiam, paišdykaujam, bet vis vien jos turi man pagarbą ir manęs klauso.

Aš buvau jiems ne tik vadovas, bet ir draugas, ir dėl to jie manimi pasitikėjo.

Su kai kuriais užmezgiau gana glaudžius ryšius, o su kitais tik paviršutiniškus. Priklausė nuo charakterio ir jo nusiteikimo. Galiu sakyti, kad turėjau viso būrio pasitikėjimą. Aš jiems niekad nemelavau, jie man irgi ne ir man visas paslaptis „atidavė pasaugoti". Kai turėjo problemų, pas mane atėjo ne tik manieji vaikai, bet ir kitų būrelių. Iš to sprendžiu, kad manim pasitikėjo ir tą perdavė kitiems.

Aš manau, kad užmezgiau glaudų ryšį, ir būrelio narės galėjo laisvai su manim pašnekėti savo problemomis.

Kai kurie manęs bijojo. Su tais vaikais, kurie manęs klausė, turėjom progą viens kitą pažinti. O su kitais — tik pykau su jais.

Manau, kad jie turi pasitikėjimą manimi. Taip pat mes esame visi draugai. Jie man teikė garbės todėl, kad aš buvau ne tik draugas ber *ir* vadovas jiems.

Manau, kad užmezgiau ryšį, bet truko beveik savaitę tai atsiekti. Aš jų taip gerai nepažinau, jie manęs irgi nepažino, bet pagaliau manau, kad įgyjau jų pasitikėjimą.

Aš gerai susigyvenau su visais būrelio nariais. Taip man atrodo, nes visi būrelio nariai atvirai kalbėjosi su manimi.

Aš jaučiau, kad esu užmezgus glaudų ryšį su savo būreliu. Aš jomis pasitikiu ir jos manimi pasitiki. Mano mergaitės nebijo man papasakoti kokį įvykį, kur kitom nenori pasipasakoti. Taip pat nebijo pasakyti, kas jom nepatinka. Aš labai džiaugiausi, kad mano mergaitės jaučiasi užtektinai saugios su manimi, kad net išdykauja, kai aš esu jų tarpe.

4. Ar teko prisidėti prie būrelio narių brendimo per šias dvi savaites? Ar radai laiko individualiai su jais pasikalbėti? Ar prisidėjai prie jų problemų sprendimo?

Su keletu vaikų radau laiko pasikalbėti, bet iš tikrųjų nebuvo problemų, kurių aš nebūčiau galėjęs spręsti.

Aš su jais buvau geras draugas, bet vis tiek aš ne taip arti su jais susidraugavau, bet, man atrodo, užtektinai.

Daug prisidėjau prie jų problemų sprendimo. Aš padariau, kiek tik galėjau.

Buvo keli atvejai, kur prisidėjau prie problemų sprendimo. Aš labai dažnai ir asmeniškai su savo mergaitėmis kalbėdavau.

Būrelis labai gražiai sugyveno ir bendrai mokėsi viena iš kitos. Dažnai pati dalinausi savo mintimis, sprendėm problemas, kartu žvelgdamos į jas objektyviai.

Bandžiau mokyti vaikus kaip pagalvoti apie kitų jausmus. Su kai kuriais aš radau laiko pasikalbėti ir mėginau padėti jiems jų problemas spręsti, bet jie mėgino patys jas išspręsti.

Aš savo vaikus subrandinau savigarbos ir kitų gerbimo atžvilgiu. Jie su mano pagalba pradėjo daugiau galvoti apie savo veiksmų įtaką kitiems. Su kiekvienu turėjau asmeninius pasikalbėjimus apie įvairias jų problemas. Jei negalėjau išspręsti, tai tada bent bandžiau jiems patiems sutvarkyti reikalus.

Aš kuo arčiau su vaikais bandžiau būti, problemas traktavau kaip savo, kad visi būtų laimingi.

Aš sakyčiau, kad matyta daug nesubrendimo per šias dvi savaites, bet vaikai pradėjo daugiau klausyti. Aš manau, kad jie kiek subrendo. Individualiai su jais nedaug kalbėjau, tik kai ką nors blogai padarė.

Aš su kiekviena turėjau laiko geriau susipažinti. Jos pas mane atėjo su problemomis — ne tik bendrom, bet ir mažom — ir aš kartu su ta stovyklautoja tą problemą sprendžiau.

Per šias dvi savaites man tikrai neteko tiek daug pabendrauti tik su vienu ar kitu būrelio nariu, nes visada turėjome kartu eiti grupėje. Manau, kad prisidėjau prie jų problemų sprendimo, bet jų buvo tiek daug ir tokių menkų (man, gal ne jiems), kad reikėjo daug kartų leisti jas jiems patiems išspręsti.

Man rodėsi, kad visi truputį subrendo; vienas stovyklautojas gan daug subrendo.

Aš bandžiau kuo daugiau padėti savo mergaitėms su jų problemomis. Brendimas buvo didelė dalis šios stovyklos. Visos mano mergaitės pabrendo, ir aš joms bandžiau padėti kuo daugiausia. Aš taipgi bandžiau padėti joms pačioms problemas spręsti.

5. Ką šioje stovykloje padarei daugiau, negu buvo reikalaujama? Paaiškink.

Mokiau vaikus galvoti, vartojau savo patirtį ir pavyzdžius iš savo gyvenimo.

Dirbau svetainėje ir padėjau kitoje pusėje.

Mano mergaitės buvo kaip mano seserys. Aš su jomis taip ir elgiausi.

Maniau, kad gal neprieisiu prie jaunučių, o taip nebuvo.

Aš mėginau susipažinti su kitais jaunučiais, ne tiktai su savo būreliu.

Bandžiau pamokyti vaikus, kaip viens kitą toleruoti ir dar daugiau pastangų įdėjau, kad jie pradėtų galvoti apie tai, ką jie patys daro.

Šioje stovykloje kažin kodėl apsiėmiau bandyti išlaikyti ryšius tarp komendanto ir jaunųjų vadovų. Taip pat priėmiau atsakomybę už kitus vadovus ir jų vaikus, kai kildavo reikalas. Dėl vaikų privilegijų, irgi praleidau daug laiko kovodamas. Nesu jų vadas, bet jie sutiko. Nežinau, ar turėjau įsivelti į tą reikalą, bet pasitraukti nenorėjau. Į kiekvieną savo atsakomybę įdėjau truputį daugiau energijos... į laužus ir vakarines programas ypačiai.

Mano būrelyje vaikai viens kito nepažino; aš jiems padėjau susipažinti. Bandžiau, kad savo tarpe sugyventų, o ne pyktųsi. Mėginau pakelti nuotaiką.

Dirbau krautuvėje beveik savaitę. Mėginau vadovauti dainoms prie laužo, per pamokas ir po valgio.

Aš prisidėjau prie sporto šventės; aš dalyvavau keliuose užsiėmimuose, kur mano dalyvavimas nebuvo reikalaujamas; prisidėjau prie vakarinių programų.

Manau, kad įdėjau truputį daugiau laiko vaikams, negu buvo reikalaujama. Visada kentėdavau, kai jie kentėdavo; jaučiau jų problemas ir kt. Tikiuosi, kad tai buvo prasminga vaikams ir man.

Man rodėsi, kad aš pakėliau nuotaiką per laužus, kai aš buvau „kvaila". Aš porą mažų darbų padariau, nors man ir nereikėjo jų atlikti.

Bandžiau kuo daugiau pakelti nuotaiką, ypačiai per laužus.

6. Ar patiko dirbti su to amžiaus vaikais, kurie buvo tavo būrelyje?

Man *labai patiko* dirbti su šiais vaikais.

Geri buvo vaikai, ir buvo lengva su jais dirbti.

Taip. Mane tikrai daug išmokė.

Man labai patiko to amžiaus vaikai.

Labai patiko tas amžius.

Taip, labai patiko, bet aš manau, kad prie kiekvieno amžiaus aš prisitaikyčiau.

Man patinka dvylikmečiai, nors norėjau vyresnių. Iš tikrųjų man amžius nesvarbu. Priklauso nuo vaikų.

Man nelabai patiko šio amžiaus vaikai. Buvo per daug išdykę ir nenorėjo prisidėti prie programos. Aš labiau norėčiau vyresnių berniukų.

Taip: 7, 8 ir 9 metų mergaitės.

Man buvo gan įdomu dirbti su 8—9 metų amžiaus vaikais, bet dabar žinau, kodėl tėvams yra taip sunku auginti vaikus, kai jie būna to amžiaus.

Man patiko dirbti su dešimt metų berniukais, bet man atrodo, kad geriau sugyventi su vyresniais.

Man labai patiko dirbti su vienuolkmetėm. Jos buvo tikrai entuziastiškos, ir joms viską patiko daryti.

7. Ar norėtum vėl vadovauti kokiam nors būreliui būsimose jaunučių-jaunių stovyklose?

Taip.

Jeigu galėčiau, norėčiau.

Taip.

Taip, man būtų daug maloniau sugrįžti kaip būrelio vadovė, negu, pvz., mokytoja.

Labai norėčiau ir vėl vadovauti.

Taip.

Aišku — norėčiau vėl vadovauti!

Taip, vėl norėčiau bet kokį amžių, kad būtų įvairiau.

Taip, man patiko būti vadove. Buvo geras patyrimas.

Taip, man labai patinka dirbti, linksmintis ir mokyti jaunučius.

Šito klausimo dar nenusprendžiau, bet galvoju, kad norėčiau vėl grįžti vadovauti.

Taip. Man buvo malonu ir įdomu vadovauti.

Aš labai norėčiau vėl vadovauti jaunučių stovykloje.

8. Kaip įvertintum lietuvių kalbos vartojimą stovyklautojų bei vadovų tarpe? Ką siūlytum, kad būtų pagerintas lietuvių kalbos vartojimas stovykloje?

Lietuvių kalba nebuvo tokia sklandi, tačiau visi galvojo lietuviškai. Spausti vadovus daugiau kalbėti lietuviškai galbūt yra vienintelis dalykas, kuris galėtų padėti.

Ne taip gerai buvo; galėjo būti gan geriau. Reikėtų būti griežtesniu su kalbėjimu ir bausmes gal net duoti , už per didelų anglų kalbos vartojimą.

Aš siūlyčiau, kad būtų lietuviškumo diena, su LTS (lietuviškai tarp savęs) mintimi.

Lietuvių kalbos vartosena galėtų būti daug geresnė. Gal būtų galima sužaisti žaidimų ar lietuviškumo dieną ir t.t. Naudodami taškų sistemą, vienas kitą atidžiau saugos, nes tikrai yra labai lengva nukrypti.

Tarp stovyklautojų, aš manau, buvo gan geras naudojimas, atsižvelgiant kad jie amerikiečių aplinkoje auga. Tarp vadovų buvo blogai, bet galėjo būti dar blogiau. Aš prisipažįstu, kad aš šiais metais netaip stengiausi kalbėti lietuviškai ar kad vaikai angliškai kalba; aš nežinau, bet esu kaltas.

Lietuviškumo šioje stovykloje buvo labai mažai, tiek tarp vadovų, tiek tarp stovyklautojų. Retkarčiais būdavo bandymai tarp kelių vadovų ir jaunesniųjų mokytojų sulietuvėti, bet kitų angliška kalba tą sugadindavo. Sekančius metus reiktų rinkti vadovus, kurie *tikrai* lietuviškai moka ir nori kalbėti.

Jaunučiai galėjo geriau — kartais užpykau, sakai lietuviškai, o vaikai pakalba kiek ir vėl angliškai.

Kai vadovų nėra, daug lietuviškai negirdėjau. Kurie vaikai labai mažai moka lietuviškai kalbėti; tokių nereiktų įsileisti į stovyklą. Už anglų kalbos naudojimą reikėtų bausti.

Būreliai kalbėjo lietuviškai laiko vadovams ten pat esant, bet viens su kitu lietuviškai nekalbėjo. Reikia daugiau įkalti ne tik į vadovų, bet ir į vaikų galvas, kad lietuviškumas būtų daugiau vertinamas.

Lietuvių kalba tarp stovyklautojų buvo gan bloga. Mano būrelis pradėjo labai gerai lietuviškai kalbėti, kai buvau su jais, bet jau antrą savaitę kalba pradėjo silpnėti ir pagaliau net man kalbėjo *visada* angliškai, nors aš su jais lietuviškai kalbėjau. Galiu ir save kaltinti, nes su vyresniais būrelio nariais aš visada kalbėdavau angliškai; jie buvo kaip artimi draugai susėdę pasikalbėti. Vieną dalyką, kurį turėtume padaryti yra lietuviškumo diena, kurioje *visi* turėtų prisiversti lietuviškai kalbėti, ir savo tarpe. Tarp vadovų lietuvių kalba buvo gana gera ir net tarpusavyje pradėjome lietuviškai kalbėti.

Aš vis raginau vaikus kalbėti lietuviškai. Vadovai turėtų daugiau paskatinti vaikus kalbėti lietuviškai ir turėtų patys labai gerą pavyzdį duoti.

Nei stovyklautojai, nei kai kurie vadovai noromis nekalbėjo lietuviškai. Buvo labai gerai, kad kai kurie stovyklautojai ir vadovai vis ragino kitus ir viens kitą kalbėti vien lietuviškai. Kad lietuviškai visi kalbėtų, reikia kad bent dalis vaikų stengtųsi vien lietuviškai kalbėti ir kitus priverstų taip daryti.

9. Ar bandei vadovauti vakariniams pokalbiams su savo būrelio nariais? Ar pasisekė? Paaiškink.

Bandžiau pokalbius, bet temų nevartojau. Vaikai patys išsikalbėjo tomis temomis.

Vartojau dabarties temas, pvz., skylab, lietuvybę, gimnazijos gyvenimą ir t.t.

Aš manau, kad aš labai nedaug tų pašnekesių turėjau. Manau, kad jei būsiu vėl vadovas, jų turėčiau daugiau turėti. Aš turėjau du kambarius, ir atrodė, kad visą laiką kur nors ėjom, tai nebuvo laiko pasikalbėti per ilgai.

Taip, mergaitėms patiko.

Aš kas vakarą kalbėdavau, klausinėdavau savo mergaites. Bet jos nenorėjo diskutuoti tų pavyzdžių, kurie buvo man duoti, nes jos jau pereitais metais tą patį diskutavo.

Vakariniai pokalbiai, mano nuomone, labai gerai sekėsi. Vis įsiveldavom į gilesnes ir įdomias temas, pvz., kalbėjom apie life after death, mirtį, pragarą, rojų, maldą, ESP, ateities planus ir t.t. Atrodo vaikams buvo įdomu ir prasminga.

Taip, bandžiau vakarinius pokalbius ir šiaip taip pasisekė. Mes pakalbėjom, ką jie mano apie mūsų tikėjimą, apie savo jausmus, apie gyvybę ir mirtį.

Aš vakarinius pokalbius turėjau apie dienos įvykius. Jie savotiškai pasisekė, nes visi pasisakė ir jautė, kad gavo progą pasidalinti savo jausmais ir nepasitenkinimais.

Mano būrelis vis vėlai eidavo gulti, ir vyriausia vadovė sakė nedaryti. Aš tik vieną kartą turėjau pokalbį, ir visoms buvo gan įdomu.

Man labai gerai pasisekė. Vaikams patiko savo nuomones išreikšti. Reikėtų pašnekesius laikyti programoje.

Taip, turėjome vakarinius pokalbius. Su mažesnėm man buvo sunku komunikuotis ir kalbėjome bendrai apie stovyklą. Vyresniųjų pokalbiai buvo detalūs ir galėjau su tomis mergaitėmis kalbėtis lyg su geriausiomis savo draugėmis.

Vakariniai pokalbiai mano būreliui nepasisekė! Viskas buvo varinėjama: po naktipiečių varė vaikus į barakus, tada varė rengtis, varė praustis ir į lovas. Kai tik visi sugulė į lovą, jau šviesos buvo gesinamos, ir jau dangiška tyla. Man šitas labai nepatiko, nes nei vieną naktį negalėjau su jais pasikalbėti ir pasidalinti dienos įspūdžiais. Manau, kad tai yra labai svarbu, norint turėti stipresnį ryšį tarp būrelio narių.

Mano vakariniai pokalbiai buvo apie dienos įvykius. Vaikai maloniai davė savo nuomones apie viską.

Beveik kiekvieną vakarą mes turėjome pašnekesį. Visos entuziastingai dalyvavo ir visos vieną kitos klausėsi. Man atrodo, kad pašnekesiai gerai praėjo.

10. Ką naujo siūlytum įvesti į šios stovyklos programą, kuri apima religinę, tautinę, meninę, sportinę, gamtinę bei pramoginę sritį?

Tikrai negalėčiau daug ko pasiūlyti.

Nemanau, daugiau nėr laiko.

Viskas gerai.

Aš buvau programa patenkinta, ir man būtų sunku ką pridėti. Man labai patiko mokytojai ir jų būrelių vadovavimas.

Atrodo, meninė, sportinė ir gamtinė bei pramoginė sritys buvo gerai vestos. Religinę ir tautinę sritį reiktų pastiprinti, nes tuo remiasi. ateitininkai ir padaro šią stovyklą tikrai tokią. Neužtenka tik pokalbių — gal daugiau jų reikia aiškinant dabartinę Lietuvos padėtį, laiškų rašymą senatoriams (vyresniems), artimesnį susipažinimą su organizacija.

Aš manau, turėtų būti „trust walks" kai vienas vaikas aklai eina, o kitas jį veda po stovyklą.

Vaikams reikia duoti progą būti laisvai kūrybingiems. Šį metą jiems visos temos ir pasirodymai buvo iš anksto suruošti ir turėjo mažą pasisekimą. Vaikai turi išlavinti *savo* kūrybinius talentus.

Programoje viskas gerai, bet kad vaikai savo sukurtų, o ne ką tik išmoktų, kur būtų jiems nuobodu ir kad per daug mokyklos neprimintų. Galėtų būti viena rimta diena, o sekanti laiminga; turėti pamokas, kurios apima tai, bet turėti įdomias pamokas;

Aš sakyčiau „water safety" reikėtų mokyti; „First aid" būtų irgi labai naudinga.

Ši stovyklos programa buvo iš anksto suplanuota. Tas yra gerai ir kartais reikia ją apeiti ir įdėti naujų, gerų idėjų, dominančių jaunučius. Būtų gerai, jei prieš stovyklą galėtų paklausti vadovų patarimų apie programą.

Manau, kad keli būreliai nebuvo pasiruošę savo srityje, kad vaikus galėtų dominti ir mokyti dvi savaites. Tokie mokytojai turėtų iš anksto sužinoti savo darbą, kad galėtų prieš stovyklą medžiagą paruošti.

Man atrodo, kad vakarinė programa yra vienintelis programos punktas, kuris blogai pavyko. Vakarinės programos turėtų būti labai įdomios arba labai smagios, ne nuobodžios.

Pamokos turėtų būti rimtesnės, nes tada vaikams yra įdomiau.

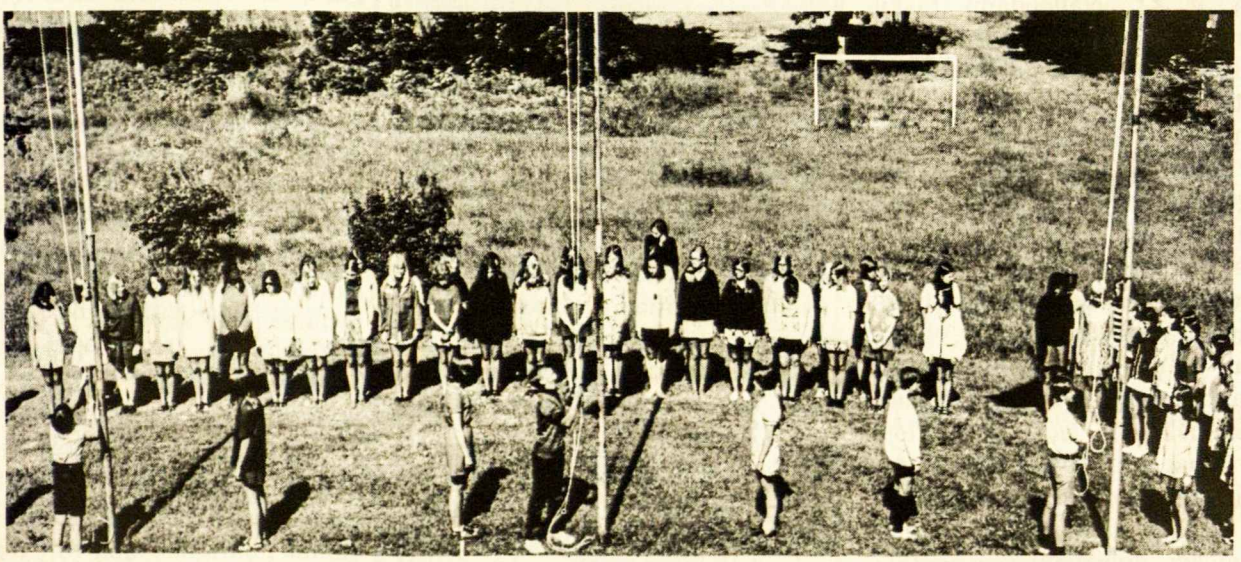

11. Ar domėtumeis poros dienų vadovų kursais prieš pat stovyklą? (Kursus finansuotų Jaunučių C.V.)

Kursai, aš manyčiau, būtų įdomūs ir prasmingi. Dažnai glėbys literatūros ne taip gerai viską išaiškina kaip kiti žmonės.

Taip, būtų gerai.

Taip.

Taip.

Taip! Bet moksleivių stovykla? laikas

Aš nemanau, kad daug padėtų, nes susiduriant su daug problemų, dauguma turi naudotis geresniu sprendimu.

Taip, jeigu būtų ne moksleivių stovykla. Reikėtų taip pat lėšų atvykti man iš Kalifornijos.

Gal būtų gerai keliom dienom turėti vadovų kursus, kad jie galėtų suprasti, ką jie stovyklos metu turės daryti.

Taip. Aš manau, kad būtų labai naudinga šiai stovyklai.

Taip — vadovams susirinkti pagalvoti ir daugiau išmokti apie vadovavimą bei išeiti naujų dalykų į stovyklos programą. Juo geriau bus pravedama stovyklos programa, tuos bus geresnė stovykla.

Šitie kursai galėtų būti naudingi vadovams, ir aš labai domėčiausi.

Taip.

Taip. Aš manau, kad būtų labai gera mintis vadovus truputį paruošti prieš stovyklą.

12. Kitos pastabos.

Vakarines programas verta pagerinti. Iš pradžių buvo labai blogos, bet vėliau pagerėjo.

Daugiau bendravimo tarp *mokytojų* ir stovyklautojų.

Atrodo gerai suorganizuota ir labai džiaugiuos galėjus taip smagiai praleisti laiką.

Ponas Juozas Polikaitis yra iš manęs viską jau girdėjęs, tai duosiu tik minčių sąrašą, kurį jis gali išaiškinti geriau.

1. Vaikams daugiau kūrybos;
2. Vyresniųjų bernų/merginų vadovų pareigas sumažinti;
3. Jaunesniems vadovams daugiau laiko naktį;
4. Vyresniems vaikams vėlesnė tyla;
5. Daugiau co-ed užsiėmimų su vyresniais vaikais;
6. Daugiau autonomijos kiekvienam vadovui taisyklių atžvilgiu;
7. Mažiau jaunų vadovų ir vadovų skaičių bendrai sumažinti;
8. Priimti „rock" muziką;
9. Suderinti vakarines programas su tikru pasauliu, kad vaikams įdomiau būtų, pvz., televizijos vakarą, tarptautinius šokius, etc.
10. Privalomą talentų vakarą, kad nebūtų grynai pianinai;
11. Daugiau laiko prie ežero;
12. „Elective" klasės, kad vaikai galėtų vieną savo užsiėmimų gaut patys išsirinkti;
13. Aš Jaunučių CV irgi parašysiu laišką su pilnom mintim... Juozas Polikaitis yra *primo* kaip komendantas! Viva! Bravo!

Reiktų kaip nors, kad vaikai lietuviškai ir kad patys sukurtų, o ne kad jiems būtų sukurta, kad apimtų religinę ir tautinę sritį tai apie tai pasakytų ne visai taip, kad jie maži vaikai — patinka jiems būti matomiems kaip vyresni.

Aš manau, kad vakarinė programa buvo labai bloga. Vaikai negavo parodyti savo kūrybingumo. Negirdėjau nė vienos geros pastabos iš stovyklautojų.

Stovyklos tvarka buvo labai gera šiais metais. Stovyklautojų ir vadovų nuotaika buvo daug geresnė, buvo padaryti kompromisai, kurie patenkino mokytojus, vadovus ir stovyklautojus. Man šiais metais labai patiko vadovauti, bet, kaip visada, buvo įvairių nusiskundimų apie kuriuos gal parašysiu atskirame laiške Jaunučių C.V. Ačiū!

Aš norėčiau vėl būti vadovu ateinančiais metais.

Stovykla buvo labai gera šiais metais. Problemos buvo greit išspręstos. Aš galvoju, kad būtų gera mintis pirmos savaitės pabaigoj leisti stovyklautojams užpildyti anketas apie ką tik praėjusią savaitę — kas jiems patiko ir kas jiems nepatiko. Tada antrą savaitę gali maždaug pagal tą pravesti. Šitaip žinosim, kas jiem patinka ir kas ne.

BAIGIAMOSIOS PASTABOS:

Pasisakė trylika vadovų, šeši vaikinai ir septynios merginos. Amžiumi pasiskirstymas buvo toks: vaikinai: 15, 16, 16, 16, 17, 17 (amžiaus vidurkis 16.16 metai); merginos: 14, 15, 16, 16, 17, 17, 18 (amžiaus vidurkis (16.14 metai). Perrašant pasisakymus stengtasi beveik viską duoti pažodžiui, nors keletą nereikšmingų žodžių šen ir ten buvo išleisti. Pati kalba palikta kaip buvo, su mažomis išimtimis.

Nėra klausimo, kad vadovų nuoširdūs pasisakymai aktyviai prisidės prie tolimesnių stovyklų planavimo ir jų tobulėjimo. Nuoširdi padėka tiek stovyklos ruošėjam, tiek ir anketą užpildžiusiems vadovams.

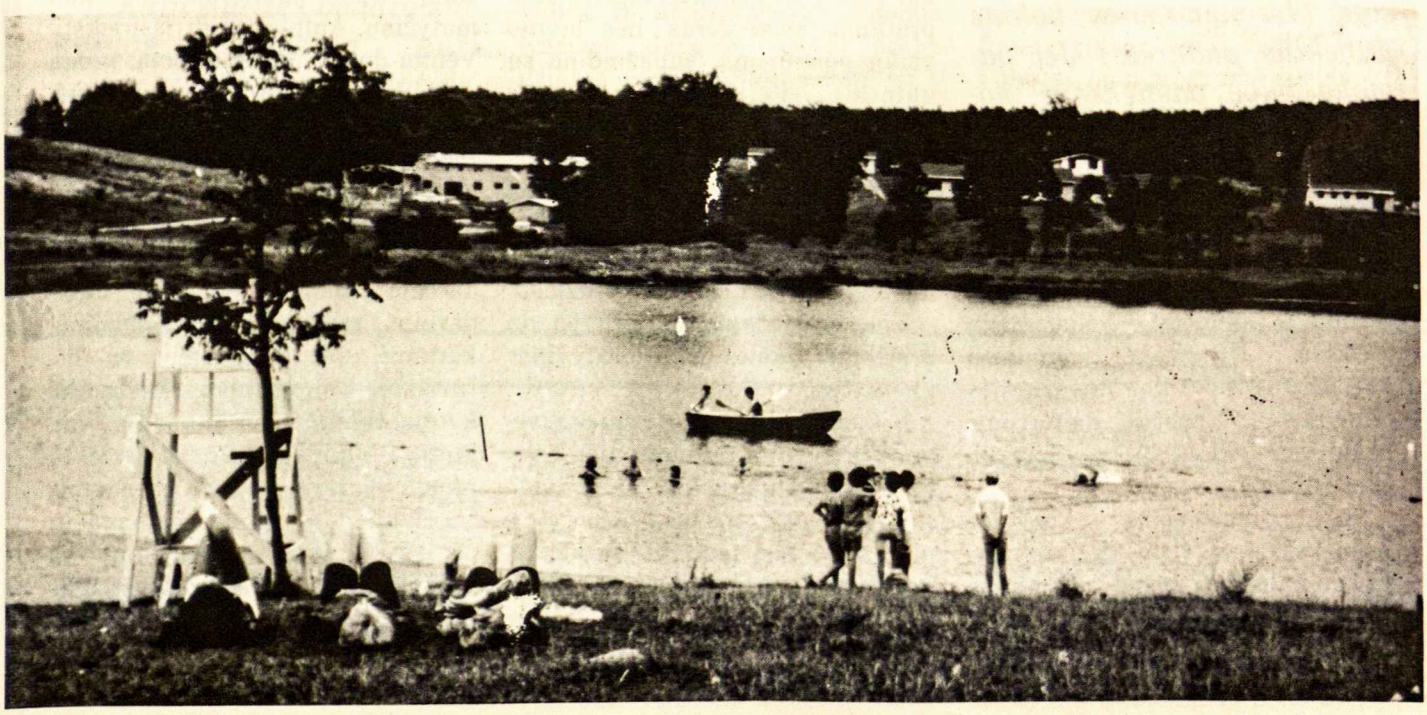

MOKYTOJAI ĮVERTINA STOVYKLĄ

1. Koks buvo tikslas jūsų užsiėmimo (pamokos)?

Dainavimo pamokos tikslas... kuo daugiau lietuviškų dainų..., kad vaikai pamėgtų dainuoti.

Gamtos pamokoj... supažindinti stovyklautojus su gamta, pagilint jų supratimą apie gamtą, gamtos grožį... lavinti pastabumą.

Proga susipažinti su *keramika*... išmokyti pagrindinius keramikos metodus, vystyti vaikų menišką kūrybingumą.

Tautinių šokių pamokų tikslas supažindinti su lietuvių kultūra per tautinius šokius.

Rašymas laikraštėliui... viena svarbiausių lavinimo priemonių... Pagrindinis tikslas duoti jiems pagalvoti, išsireikšti lietuviškai, panaudoti savo vaizduotę ir... pasidžiaugti savo ir draugų darbo rezultatais... Proga atrasti „užkastus talentus..."

Apšviesti vaikus apie dabartinę padėtį Lietuvoj bei apie ateitininkų organizacijos istoriją. (Kalbama apie vakarines programas?)

2. Ar užsibrėžtas tikslas buvo atsiektas?

Esu patenkintas rezultatais... tikslas buvo atsiektas (dainuojant).

Šiuos (gamtos pamokų) tikslus... atsiekėm. Su mažaisiais vaikais... mes pakalbėjom apie gamtą, jos savybes, ką ji apima, kokia gamta yra Dainavoje, kokia ji yra kitose vietose pasaulyje. Vėliau vaikai pasirinko išsivaizduotą gyvulį ir žaidėm „charades" imituodami gyvulių elgseną ir garsus... Stebėjom ežero gyvūnus.

Dalinai (keramika). Šįmet buvo ypatingai skatinami daugiau dėmesio kreipti į padailinimą ir pabaigimą.

(Tautinių šokių) tikslas buvo nors dalinai atsiektas.

(Laikraštėlio) gal ne pilnai, bent jau didžiąją dalimi — taip.

Maždaug (vakarinių programų?)

3. Trumpai apibūdinkite savo pamokas, jų turinį bei eigą. (Jei meno srity, kokius projektus padarėte? Jei pamoka buvo pašnekesys, kokias temas apėmėte?)

Kiekvienos pamokos pradžioje giedodavome himnus (tautos, ateitininkų ir jaunučių) ir kelias mišių giesmes. Pamokoje stengiausi supažindinti su naujomis dainomis, o paskui dainavome pačių stovyklautojų mėgiamiausias dainas.

Su „viduramžiais" turėjome pašnekesius ir ėjom žygiui... nuo kryžių kalno, po pušyną, Rambyną ir gamtos takeliu iki vėliavų aikštės. Žygis buvo mįslės pobūdžio — prie kiekvienos stoties buvo lapelis su dainos posmais, kuris nurodė kur paslėptas sekantis lapelis... Šis pratimas buvo geras, nes lavino vaikų pastabumą, supažindino su gamta... Taip pat turėjome „treasure hunt", kur rinko skirtingus gamtos dalykus: gėlių žiedus, lapus, akmenis, dalykus kurie teršia gamtą... Pagilino pastabumą skirtingiems augalams..., apvalė gamtą. Lipome į medžius...

Visi stovyklautojai darė po du projektus: lėkštes ar dekoratyvines plokšteles... ir varpus.

Šokome kalvelį, noriu miego, vėdarą ir gyvatarą. Jaunesnieji šoko tik dalį pamokos; kita dalis žaidė žaidimus, pvz., trečias bėga. Vyresnieji šoko visą pamoką, su keliais pailsėjimais. Iš viso, berniukai nenorėjo šokti su mergaitėmis ir mergaitės nenorėjo šokti su berniukais. Gale stovyklos mieliau šoko...

Eiga: duodu eilę trumpų klausimų, ypač jaunesniems..., kad matyčiau, kaip jie gali išsireikšti. Vėliau duodu ilgesnių temų, progą savai kūrybai, labai skatinu poezijos rašymą... jei turi talentą... norą rašyti. Duodu minčių, apie ką galėtų rašyti, bet niekad nepasakau ką rašyti.

Dėl istorijos sudariau kryžiažodį, darėme plakatus. Per daug rankdarbių... reikėtų turėti užsiėmimų, kuriame supažindutume su lietuviškomis knygomis vaikams. Mokytojai turėtų atsivežti knygų... vaikams. Neišvengiamai reikia naudotis knygomis, išleistomis Lietuvoje. Užsiėmimas gali praeiti įvairiai: tyliu skaitymu su atpasakojimais ar diskusijomis (Kuri dalis labiausiai patiko?) arba skaitymu balsiai...

4. Ką naujo davėte stovyklautojams, ar su kokiu nauju dalyku ar mintimi juos supažindinote?

Buvo surengtas dainų žinojimo konkursas... Stovyklautojai pajuto ne tik melodijos, bet ir dainų žodžių svarbumą.

Aš manau, kad vaikų kūrybingumas buvo visur įjungtas... Kiek esu girdėjus, vaikai, atrodo, liko patenkinti mūsų pamoka (gamtos) ir apgailestavo, kad jos neturėjo dažniau... Vienintelė problema buvo oro nepatikimumas. Lietaus atveju visi pastatai buvo užimti kitų pamokų, gamtai neliko kur susieiti.

Tautiniai šokiai yra kūno koordinacijos ir proto lavinimo sportas...

Mėginau duoti dar nenaudotus klausimus... Vyr. mergaičių būreliui panaudojau „jausmų susirinkimo" (iš jaunučių programos) mintį... Atrodo, tas joms labai patiko. Dienų aprašymus daviau aprašyti kuriam nors vaikui pačios pamokos metu... o ne paliekant jiems tai padaryti savo laisvu laiku ir tada gaudant vaikus...

5. Kaip sudominot stovyklautojus savo pamokom?

Bandžiau sudominti įvairiais būdais, pvz., kiekvienoje pamokoje leidau stovyklautojams dainuoti savo mėgiamiausias dainas.

Sudomint jų nereikėjo, nes su entuziazmu dirbo, išskiriant 12 metų berniukus (keramika).

Atsivežiau knygelių, „Eglučių", ... mažiesiems paskaitydavau. Turėjau daug plakatų, paveikslų, kurie vaikams davė minčių... Į galą leidau daryt įvairius lietuviškus kryžiažodžius ir galvosūkius... Kryžiažodžiai... labai gera lietuviškų žodžių mokymo priemonė.

6. Kaip leidote savo pamokoje vaikų kūrybingumui pasireikšti?

Dainavimo pamokoje... per sunku.

Jaunesni gavo daug pagalvoti, vaidint ir žaist žaidimus, klaust klausimus, rinkt įvairius dalykus. Vyresnieji galėjo sudaryti takus žygiui, sudaryt „hints" iš dainų posmų, sukurt laužus ir prisidėt prie diskusijų...

Ir lipdant ir glazūruojant buvo skatinami dekoruoti pagal savo norą... Buvo skatinami per laisvalaikį savo projektus dirbti.

... vaikai ne tik rašė, bet leisdavau ir piešti... naudojau kiek galima laikraštėlyje.

7. Kaip žiūrite į bendrą stovyklos programą, kuri apima religinę, tautinę, meninę, sportinę, gamtinę bei pramoginę sritį? Ko joje per daug, ko per mažai? Ką naujo siūlytumėte?

Programa labai gerai išplanuota. Daugiau koncentruotis lietuvybės ir ateitininkijos temomis. Kasmet daugiau laiko praleidžiama rankdarbiais, keramika ir menu. Saugotis, kad netaptų lietuviška „arts and crafts" stovykla.

Programa gerai sustatyta. Vakarinės programos buvo aiškiai nukreiptos jaunesniems savo pobūdžiu — galėjo *daug* daugiau lavint vaikų kūrybingumą, bet jau buvo geriau negu anais metais (specifiniai kalbu apie vieną laužą, kuriame *visa* programa susidarė iš eilėraščių, kurie buvo vaikams duoti išmokti atmintinai — ir jie tik juos atkartojo. Taip pat vaidinimėliui — turėjo leisti vaikams padaryti savo kostiumus ir scenos dekoracijas.)

8. Kaip vertini lietuvių kalbos vartojimą stovyklautojų bei vadovų tarpe? Kaip pagyvinti lietuvių kalbos vartojimą stovykloje?

Stovykloje lietuvių kalbos vartojimas yra būtinas. Žinoma, kartais tai yra sunku įvykdyti, bet kokia būtų jaunučių stovykla be lietuvių kalbos!!!

Prastai vertinu lietuvių kalbos vartojimą vadovų tarpe. Tai ne kaltė štabo, o tų, kurie išrinko vadovus. Vadovus neturėtų štabas versti kalbėtis savų tarpe lietuviškai; jie turėtų patys taip daryti ir turėjo tokio tipo vadovai išrinkti vadovauti. Daugelis vadovų buvo tikrai pasišventę, savo darbui ir lietuviškai veiklai, o kiti ne. Man įdomu, kodėl tie kiti buvo išrinkti.

Neturėjau progos pereiti kitų mokytojų pamokų. Iš šono atrodo,

kad rankdarbiai įdomesni šįmet. Nežinau, ar dar reikia piešimo pamokų? Vakarinės programos buvo žemiau kritikos, kai kurios, kai visą dieną vaikai tvarkomi būreliais, vakarinėse programose jie visai paleidžiami. Siūliau, kad vakarinės programos būtų pravedamos būreliais ir kad vadovai daugiau pasireikštų.

Tautinė, meninė, sportinė, gamtinė ir pramoginė sritys buvo gerai pravestos, bet rodos buvo trūkumų religinėje ir ideologinėje srityse. Visa šios stovyklos prasmė remiasi šiais punktais, ir jie buvo silpniausi. Turėtų būti daugiau pokalbių ir diskusijų, ne tik vakare. Taip pat turėtų būti daugiau ir artimesnių susipažinimų su dabartine Lietuvos padėtimi, su ateitininkų organizacijos veikla ir istorija.

Į bendrą stovyklos programą žiūriu labai pozityviai: visa labai išbalansuota, užsiėmimai vaikų mėgiami ir prasmingi. Turiu keletą pasiūlymų:

a) Nesiūlyčiau kitiems metams meno (užtenka darbelių ir keramikos, be to, vaikai piešia ir laikraštėliui), bet vietoj to kokiu nors būdu įgyvendint lietuviškų knygų skaitymą. Gal ryšium su laikraštėliu? Jei ne vaikai patys, tai bent jiems skaitant.

b) Laužuose nedaryti jokios rimtos programos, tik linksmąją, daug dainų...

c) Gamtos programą įtraukt *tik* jei bus 1—2 suaugę žmonės tam reikalui.

d) Turėti LABAI STIPRŲ (ne fiziškai) sporto vadovą, nes sportas stovykloj daugumai vaikų mėgiamiausias užsiėmimas ir labai svarbi lavinimosi priemonė. Tad ypač svarbu, kad ir lietuvių kalba čia būtų daug girdima.

e) Turėti žymiai mažiau jaunų vadovų-pagelbininkų, negu šįmet, nes juo jų daugiau, juo sunkiau įgyvendint lietuvių kalbos vartojimą ir dėmesį jaunučiams vadovų tarpe. Tada gaunasi antra moksleivių stovykla ir jų pačių draugystė ir „geras laikas“ pasidaro svarbiausia.

Mokytojai visi turėtų būti suaugę. Čia dėl tvarkos. Mokytojai turėtų pažinti savo srities lietuvišką terminologiją. Vakariniai šokiai turėtų būti paįvairinti polka bei dainomis. Iš pradžių tai buvo sunku, bet tiems patiems stovyklautojams grįžtant kasmet, taps nusistovėjusia mada. Dėl vakarinių programų: silkių vakaras su lietuviškom mįslėm turėtų tapti pastovia vakarinių programų dalimi. Pirmais metais gerai praėjo, šiais ne taip gerai: a) vakarinių programų vadovė buvo kitur užimta; b) vadovai nebuvo paruošti. Kaukių balius reikšmingesnis, jeigu kaukės apribojamos tautosakinėmis temomis. Prie laužo gali būti išvardintos lietuviškos pasakos, tačiau nepraeina, kai vaikai turi skaityti ar atmintinai išmokti. Susikaupimo vakaras gali turėti *maksimum* tris stotis. Skaitymai turėtų būti vaidinami. Apgailestauju, kad nors stovyklos ruoša, atrodė uoliai ėjo, galėjo būti geriau. Pvz., turėjo būti spaudoje pranešta, kas ruošia stovyklą ir pas ką kreiptis gauti darbą. Daugelis mūsų net nežinojo į ką kreiptis. Buvo minėta, kad visa vadovybė bus pranešta balandžio mėnesį spaudoje, o kelias savaites prieš stovyklą kai kurie net nežinojo, ar jie buvo priimti (dirbti), ar ne. Toks neatsokomingumas yra nepateisinamas, kadangi dauguma, kurie nori būti vadovais yra tikrai rimtai nusiteikę, bet turi atlikti ir kitus vasaros planus, jei nebus priimti. Aš manau, kad santykiai tarp štabo ir vadovų buvo geresni negu praėjusiais metais. Ponas Polikaitis parodė daugelį nepaprastai gerų savybių kaip komendantas, įskaitant pasitikėjimą vadovais, atvirumą ir gerą diplomatiją. Jis vis šaltai ir tvirtai darė sprendimus, bet buvo prieinamas ir traktavo vadovus kaip vadovus, o ne jaunučius. Šis taškas yra labai svarbus, kadangi geri santykiai labai pakeičia vadovų nusiteikimą, jų elgesį su vaikais ir galutinę visos stovyklos pasisekimą.

Niekas lietuviškai nekalbėjo išskiriant vienus mokytojus. Kalba prastai šįmet.

Šioje stovykloje trūko lietuvių kalbos vartojimo. Daug priklausė nuo jaunesniųjų vadovų ir mokytojų — tarp jų trūko lietuviškumo.

Buvau nusivylus lietuvių kalbos vartojimu jaunų vadovų ir mokytojų pagelbininkų tarpe. Į galą stovyklos jie, atrodo, jau net nemėgino lietuviškai kalbėti. Iš kitos pusės, jau girdėjau nemažai atsiliepimų iš tėvų, senelių bei giminių, kad vaikai iš stovyklos grįžo lietuviškesni (Deja, ir gaila, nemanau, kad tai jaunųjų vadovų dėka, nors buvo gražių išimčių.).

Turėti posėdžius, kuriuose vyresnieji griežtai ir pakartotinai reikalauja, kad vadovai stovykloje kalbėtų tik lietuviškai.

9. Kitos pastabos

Dainavimo pamokos vyktų daug sklandžiau ir vaikai daug daugiau dainų išmoktų, jeigu pamokose nebūtų sumaišyti jaunesniųjų ir vyresniųjų būreliai. Yra labai sunku vadovauti pamokai tokioje situacijoje...

Vėl noriu paminėti labai džiuginantį faktą: dar daug yra vaikų, kurie ne tik kūrybingi, bet ir gerai kalba ir rašo lietuviškai ir laikraštėlis stovykloje — labai svarbi priemonė visą tai iškelti!... Jaučiuosi pati daug išmokus, praturtėjus ir linkiu geriausios sėkmės šia linkme tęsti jaunučių stovyklas ateityje. Manau, kad šiuo metu šis darbas yra pats prasmingiausias lietuviškoj ir ateitininkiškoj veikloj!

Nežinau, kiek vadovai ruošiami, tačiau jų pasirengimas nepakankamas: a) per jų pasiruošimą turėtų būti supažindinami su mįslėmis bei lietuvių pasakomis; b) turėtų būti pabrėžiama, kad vakarinės programos tikslas yra dvilypis: pasismagint *lietuviška dvasia*... Turėtų būti draudžiama radijo muzika stovyklos patalpose stovyklos metu. SĖKMĖS!

PASTABA: Pasisakymai, daugiau ar mažiau, cituoti pažodžiui. Šen ir ten neesminiai žodžiai ar sakiniai buvo išleisti, kad nesusitrynus didesnių pūslių ant pirštų...

Romualdas Kriaučiūnas
Lansing, Michigan
1979.X.2

ATEITIS KAIP IR TU

Žodž. Juozas Yluvis
Muz. Dalia Sakaitė

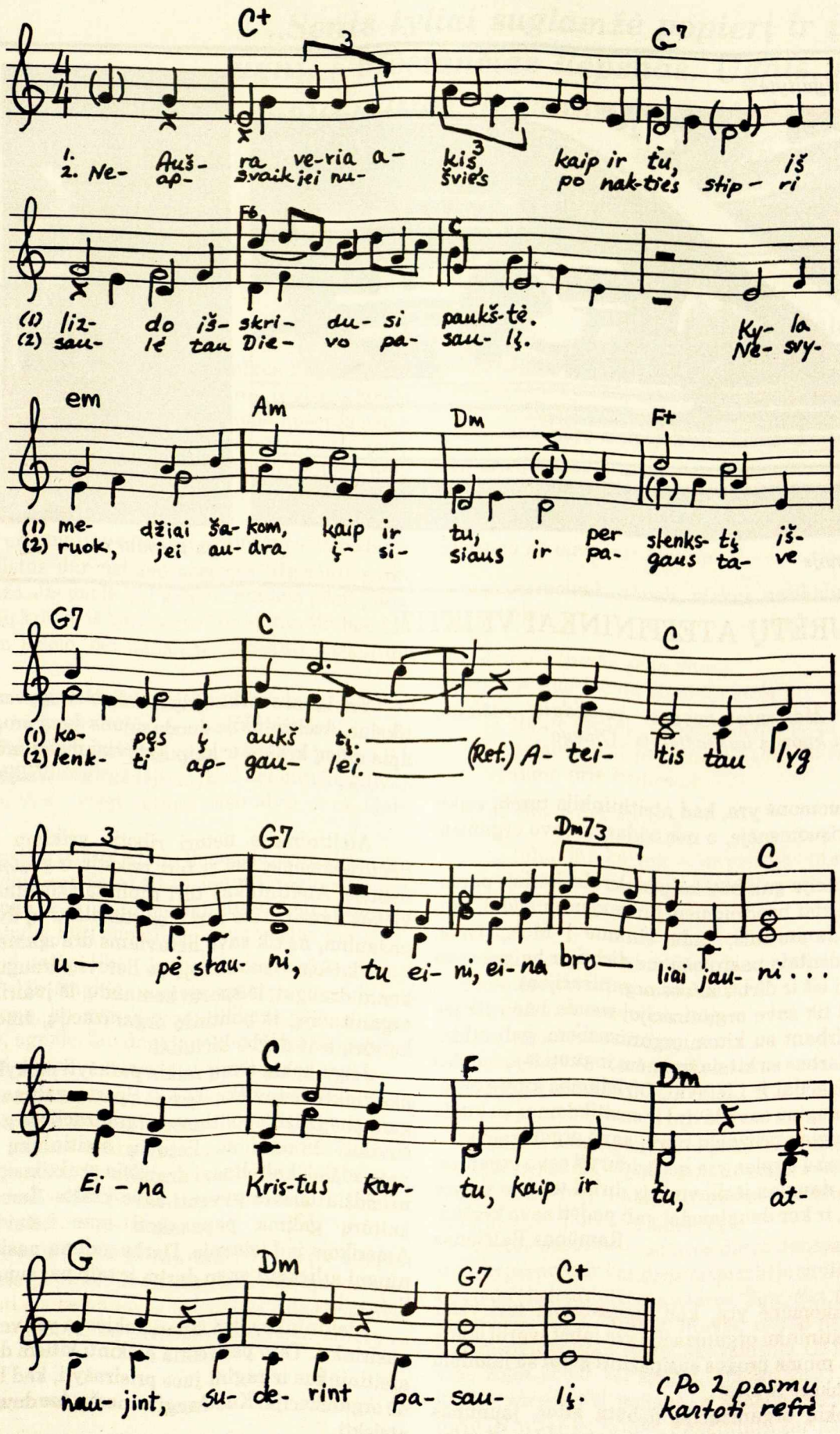

Atžalos

Dailė Grigaitytė

Vija mašinoje

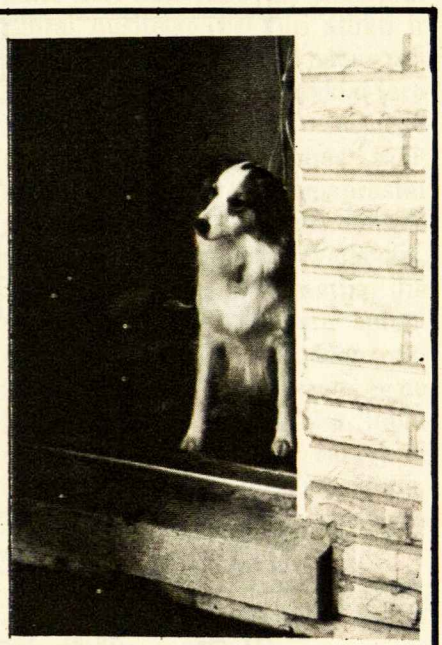

Vija tarpdury

KAIP TURĖTŲ ATEITININKAI VEIKTI?

Clevelando Maironio kuopos kandidatų rašiniai, atspausdinti kuopos laikraštėlyje „Omega".

Mano nuomonė yra, kad ateitininkija turėtų veikti platesnėje visuomenėje, o neužsidaryti savo organizacijos veikloje.

Organizacija gali būti kaip mokykla, kurioje paruošia žmogų dirbti bendruomenėj ir tėvynės naudai. Pradedam su Jaunučiais, tada einame į Moksleivius, būdami Studentais pasiruošiame dirbti, ir baigęs savo studijas gali eit ir dirbti kitose organizacijose.

Dirbant tik savo organizacijoj nauda būna tik jos nariams. Dirbant su kitom organizacijom, gali atlikti skirtingus darbus su kitais žmonėm ir gauti iš jų naudos savo organizacijai ir Lietuvai. Dirbdamas kitose organizacijose daugiau save lavini ir susitikdamas su kitais žmonėm daugiau pritrauki narių savo organizacijai.

Ateitininkų tikslas yra neužsidaryti savo organizacijoj, bet ko daugiau išsilavinti ir dirbti ten kur jis yra reikalingas, ir kur daugiausiai gali padėti savo kraštui.

Ramūnas Balčiūnas

Mano nuomonė yra, kad ateitininkija turi visur reikštis. Ateitininkų organizacija yra labai svarbi jaunimui. Duoda mums progos susipažinti gerai su jaunimu mūsų apylinkėse ir kitur.

Jei šitokių organizacijų nebūtų kitur, jaunimas neturėtų progos keliauti, važiuoti į stovyklas ir palaikyti ryšius su kitais miestais.

Yra labai svarbu aktyviai dirbti ir įgyvendinti mūsų tikslus. Ateitininkija duoda mums daug progos sužinoti apie mūsų kraštą ir kaip aktyviai dirbti mūsų kraštui.

Vilija Banionytė

Ateitininkija neturi ribotis veikimu lietuviškoje bendruomenėje, bet ji turi reikštis ir platesnėje visuomenėje. Ateitininkas turi rūpintis skleidimu ateitininkiškos dvasios. Jis turi stengtis plėsti tą dvasią visam pasauliui, ne tik savo lietuviams draugams.

Plačioje visuomenėje be lietuvių draugų yra amerikonai draugai, iš sporto komandų, iš įvairių mokyklos organizacijų, iš politinių organizacijų, žmonės iš kitų kultūrų ir iš darbo bičiuliai.

Jeigu kokią temą reikia parašyti mokykloj, galima pasirinkti lietuvišką temą. Sporte galima pasireikšti geru pavyzdžiu, politinėse organizacijose galima supažindinti žmones su lietuvių ateitininkų rūpesčiais, pavyzdžiui, kaip Rusai draudžia praktikuoti tikėjimą ir neleidžia laisvai gyventi savo krašte. Žmonėm iš kitų kultūrų galima papasakoti apie lietuvių veikimą Amerikoje ir Lietuvoje. Darbe galima pasireikšti sąžiningai atliekant savo darbą ir taip pat supažindinti su lietuvybe.

Ateitininkas turi žinoti kokios jo yra vertybės ir jas pasirinkti. Taip pat reikia aiškinti kitiem daugiau apie ateitininkus ir ragint juos prisirašyti, kad būtų stipresnė organizacija. Kuo daugiau narių, tuo daugiau galima atsiekti.

Paulius Žiedonis

„Senis tyliai suglamžė popierį ir įmetė į ugnį, į blėstančias liepsnas. Ugnis, kaip ir senio vilties liekanos, nepajėgė apčiuopti aukos ir užgeso...“

SENELIS

Linas Palubinskas

Iš dangaus be garso byrėjo smulkus lietus. Tyliai krito, lyg senovės dievo dulkinos ašaros, ir viskas žibėjo tamsia šlapuma. Tarp medžių pasirodė apšepęs senukas, ir pamažu ėjo į vaikų paliktos ugniavietės pusę. Pievos žolė lenkėsi vandens lašų svoriu, ir senukas paliko siaurą, bet aiškų, taką pievoje, mindžiodamas jau beveik išnokusias žolių varpas.

Priėjęs prie ugniavietės, senis nusišypsojo bedante šypsena. Lietus dar nebuvo suspėjęs užgesinti vaikų sukurto laužo. Jis puolė ant kelių ir pradėjo pūsti į anglių ir suodžių krūvą, iš kurios dar kilo silpna šiluma. Lietus ir toliau lašėjo, bet nepajėgė užgesinti paskutinių žarijų.

— Oi tu mano Dievužėli! Leisk man ugnelę bent pažadinti... Ai, tu ugnie! Ką, ar miegi? Žybt, žybt, ir sužerėk seniui. Pakilk ir pradžiugink senstančius kaulus. Ale kartais girdžiu tiek girgždėjimų, kad net minčių galvoje nesugaudau. A-a... visgi nutarei pasirodyti, ar ne, Gabija?

— Iš suodžių pakilo silpna liepsnelė, kaip viltis tamsioje valandoje — ryškiai žibėjo lietaus migloje. Senelis greit pasisuko ir iš jaunimo paliktų šiukšlių pagriebė popierio gabalą, kurį sumaitino savo vilčiai, ugnelei.

— Kas gi galėtų tikėti, kad mūsų jaunieji taip mėtytų daiktus? Tik šmakšt, numeta popierį, cing, metalo gabalėlį, fump, ką nors didesnio. Jiems niekas neturi svarbos. Še, ugnele, tau daugiau kuro. Nugi tu jau visai stipriai degi dabar — sunku net tikėti.

— Senis sušlavė visas šiukšles į vieną krūvelę, ir vis pridėjo ugnelei kuro. Jis rankas ir veidą prie liepsnų pašildė bet bijojo atsuktu nugarą, kad dar bekrintantis lietus neužgesintų jo vilties — ugnelės. Toli, virš jo galvos, ant horizonto, pasirodė šviesos ruožas... jaunystė... debesų ir lietaus pabaiga.

— O, beveik ir leidau tau užgesti! Reikia daugiau kuro. Čia tau popiergalis. Kada šis lietus sustos? Pradeda pabosti šis be paliovos lašėjimas. Šitas popierėlis aprašytas — įdomu, ką tokie chuliganiukai norėtų rašyti?

„...Seniai, gyvendamas dar sapne

(jie visi sapnuoja, durneliai)

Toli, už šios pilies sienojų

(ach, aš atsimenu Utenos sienojus — tik sėdėk ant mūro ir svajok sau meilę...)

Ten prie įlankos ir uosto

(čia tikrai netrūksta vandens, vis tas lietus)

Stovėjau aš vienas ir klausiausi

(nemeluok, sūneli, niekas nesiklauso, net jaunieji...)

Kai dainius traukė seną dainą
Ir bijojau, kad buvau pametęs sielą.

(tu ne vienas, vaikeli. Aš dar savo sielos neesu atradęs, o aš jau senas — senas ir šaltas, su tuštuma prie širdies...)

Toli, už šios pilies sienojų

(aha, jau kartoji — ar pritrūko minčių? Bet ne, vistiek veriantis vaizdas — primena liūdnas Utenos sienas.)

Kur galvojau, kad girdėjau
filosofą besakantį jauniesiems
Kad gyvenimas nėra vis toks,
kaip jį visada įsivaizduoji —
Ir kiekvienas žmogus gyvena tam,
kad sutikti savo likimą...“

Senis tyliai suglamžė popierį ir įmetė į ugnį, į blėstančias liepsnas. Ugnis, kaip ir senio vilties liekanos, nepajėgė apčiuopti aukos ir užgeso. Senelis atsistojo ir apsisuko eiti į medžių tankynę.

Lietus sustojo — senovės dievo dantys rodėsi šviesioje šypsenoje, ir vandens lašai žibėjo saulėje. Tik senuko veidu riedėjo dulkinos ašaros. Šiur, čizt, šiur, jis brido per pievos žoles. Brakšt, brakšt, užlipo jis ant šakelių tarp medžių ir pradingo miško tamsoje. Už jo, saulė džiovino žoles, ir jos vėl stojosi. Tuojau visos beveik išnokusios varpos vėl mojavo, o senelio ištryptas takelis buvo ištrintas be žymės. Paskutinės žarijos tarp pelenų užgeso.

Laiškai

Paskatinimas griebtis darbo

Vakar ką tik pabaigiau skaityti 1979 m. lapkričio-gruodžio mėnesio *Ateitį*. Tai pirmas kartas mano gyvenime, kad perskaičiau lietuvišką žurnalą nuo viršelio iki viršelio. Tikrai puiki apžvalga IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso. Nors ir buvau kongrese, po pusės metų buvo labai įdomu ir naudinga prisiminti jį. Buvo geras paskatinimas toliau griebtis darbo.

Gyvendama dabar toli nuo to lietuviškos veiklos centro — Chicagos, esu pasiilgus tos kasdieninės ar kas savaitinės ateitininkiškos veiklos. Tai dabar nors per *Ateities* puslapius jaučiuosi tos veiklos dalis.

Ofelija (Barškėtytė)
Washington, DC, JAV

„Ateityje" daug gerų kūrinių

Studijuodama toli nuo namų, retai išgirstu lietuvišką žodį, tai labai nusidžiaugiu gavus *Ateities* kopiją. Smagu pamatyti, kad paskutiniu metu *Ateityje* atspausdinate labai daug gerų kūrinių. Labai laukiu sekančios *Ateities*.

Vilija Dėdinaitė
Fordham universitetas
Bronx, N.Y., JAV

Lietuvos jauniausias ministras pirmininkas

V. Nakas (*Ateitis*, 1 nr., 12 psl.) tvirtina, kad nepriklausomoj Lietuvoj „ministerio (t.b. ministro) pirmininko kėdėje sėdėjo žmogus, neturįs nei (t.b. nė) 30 metų". Faktiškai tokio atsitikimo nebuvo. Nepriklausomos Lietuvos jauniausias ministras pirmininkas buvo 33 metų (P. Dovydaitis).

V. Vaitiekūnas
So. Orange, N.J., JAV

Popiežius, neatsakytas laiškas ir Seinai

Dėl laiško popiežiui (*Ateitis*, 1 nr., 3 psl.): Jeigu jau daugiau negu metai praėjo belaukiant atsakymo, visiškai laikas klausimą pakartoti. Kas beldžia, tam bus atsakyta, tai kodėl nepabelsti kartą, dar kartą ir dar kartą, kiekvieną sykį paminint, kad belstelėjimas jau nebe pirmas.

Jurgis Jankus
Rochester, N.Y., JAV

Korespondencija yra pokalbis tarp to, kas pradeda klausdamas, prašydamas ar pasisakydamas, ir tarp to, kas į tai atsiliepia. Paprastas mandagumas reikalauja į laišką atsakyti. To mandagumo galima tikėtis iš privačių asmenų, o tuo labiau iš pačios Bažnyčios viršūnės.

Verta atkreipti dėmesį ir į sekantį faktą: iš Romos lietuvių gaunama informacija, kad popiežius Jonas Paulius II jiems davė suprasti, kad „jis pilnai sutiko su jų (Mišių lietuvių kalba Seinų bazilikoj — Red.) reikalingumu". Tačiau, nežiūrint to, padėtis Seinuose visiškai nepasikeitė: Mišios lietuvių kalba Seinų bazilikoj kaip nebuvo, taip ir nėra iki šiol (birželio 1 d.) leidžiamos" (žr. laišką apačioj).

Kęstutis Trimakas

Jūs nusiskundžiate (*Ateitis*, 1 nr., 3 psl.), kad negaunate iš popiežiaus atsakymo į *Ateities* redakcijos laišką dėl neleidimo turėti lietuviškų Mišių Seinų bazilikoje.

Seinuose turiu mokslo draugą lietuvį. Dažnai susirašinėjame. Neseniai gautame laiške štai ką jis rašo: „Iš visko pas mus atrodo, kad šv. Tėvas bus mūs tik patėviu. Seinų bažnyčioje klebonas skaitė Višinskio (Varšuvos kardinolo, Lenkijos primato — Red.) raštą, kuriame sakoma, kad šv. Tėvas nė neatsakys į lietuvių prašymą, ir viskas taip liks, kaip dabar yra".

Tai liūdna žinia. Gaila, reikia manyti, popiežius neduos atsakymo ir jums.

Lenkai yra savotiški fanatikai religijoje. Jie sako: „Polska Viara", taip vadina katalikų tikėjimą.

Per I Pasaulinį karą mums, lietuviams, besimokant Seinuose lietuviškoje gimnazijoje, turėjome nemalonumą toje pačioje bažnyčioje, kai per mokinių pamaldas šventadieniais mums giedant Mišių metu, lenkai pradėjo giedoti savo giesmes neįprastu metu, gana anksti rytą. Mes buvome nustebinti, nes toliau bažnyčioje neleido mums giedoti, nors vyskupas buvo lietuvis (Karosas). Ir daug kitokių nemalonumų patyrėme iš lenkų, ypač kai jie okupavo Seinus.

(Autoriaus pavardė, redakcijos nutarimu, neskelbiama.)

Ar tradicionalistai pamiršo Sekmines?

Kodėl ginče su tradicionalistais (*Ateitis*, 1 nr., 4 psl.) grįžtama į 1570 metus, o ne į tą laiką, kai staiga iš dangaus pasigirdo ūžimas, pripildė visą namą, pasirodė tarsi ugnies liežuviai ir apaštalai pradėjo kalbėti visokiomis kalbomis? Ne viena savo kalba, bet visomis, kad visos tautos suprastų, kas jiems yra sakoma. Ar ne toji (pati tikriausioji) tradicija turėtų būti gerbiama ir šiandien? Katalikų Bažnyčios dignitoriai, geram ar blogam, buvo ją pamiršę, šiandien prisiminė, nors ne visi. Šv. Mišios juk yra pats viso krikščioniškojo tikėjimo centras, tai kodėl jis turėtų būti išimtas iš to, ką Šventoji dvasia pirštu prikišamai parodė pačioje krikščionybės pradžioje, dar prieš pirmąjį apaštalų žingsnį? Įdomu, ką dėl to sako tradicionalistai. Griežčiausiai nieko. Argi jų krikščionybė ne iš Naujojo Testamento plaukia? Argi ji teprasidėjo su *Quo primum?*

Jurgis Jankus
Rochester, N.Y., JAV

Sutinkam su Jumis: tradicionalistai prisimena 1570 metus, bet pamiršo Sekmines.

— Red.

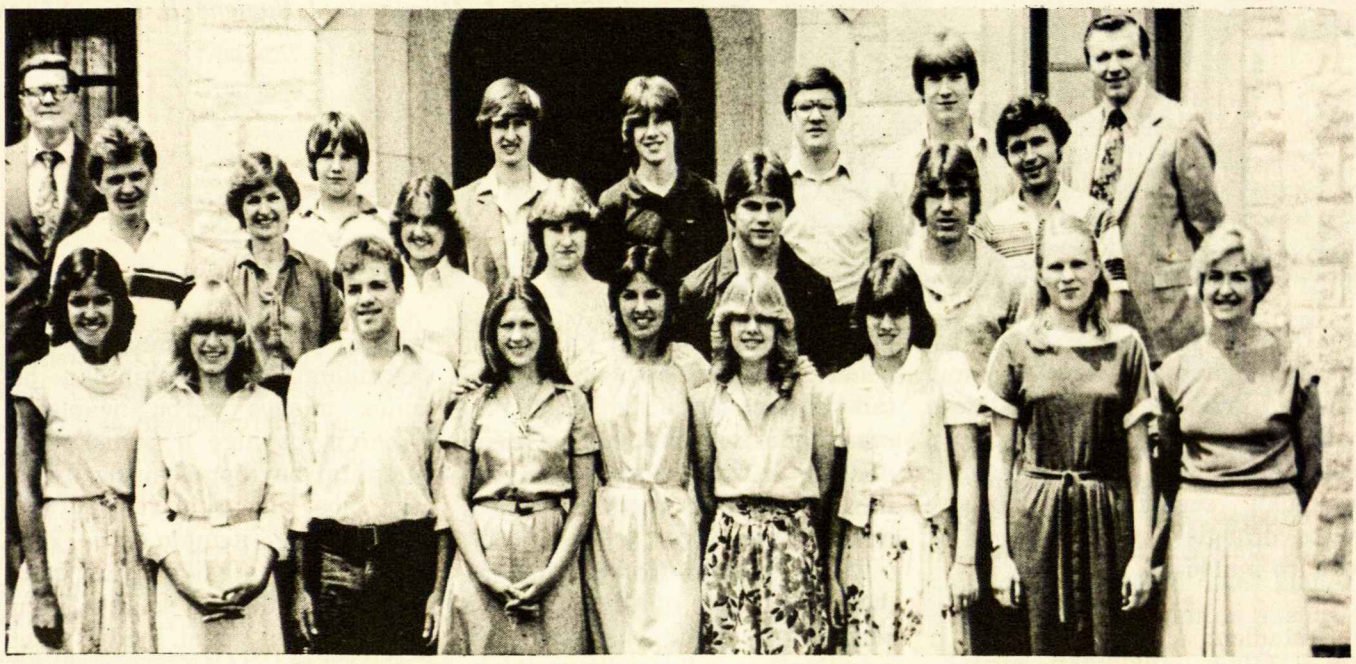

Prie Ateitininkų namų, užbaigus jaunučių stovyklai būrelių vadovų kursus. (Iš kairės pirmoj eilėj) L. Sidrytė, V. Venclovaitė, A. Žlioba, A. Vailokaitytė, B. Bublienė, D. Dirkytė, E. Baltrušaitytė, V. Kašubaitė, J. Udrienė, (antroj eilėj) D. Mičiūnas, J. Rugienienė, L. Vasiliauskaitė, R. Ostrauskaitė, E. Čepulis, A. Kazlauskas, L. Mikulionis, (trečioj eilėj) dr. P. Kisielius, dr. R. Kriaučiūnas, A. Kriaučiūnas, E. Vasiliauskas, R. Puškorius, G. Sodonis, J. Sidrys, J. Polikaitis.

ATEITIES DVASIA

1979 MAS Žiemos Kursai

Ateitis — tai didinga ir mistiška laiko būtis, kuri neaplenkiama vis stovi priešaky, tačiau kviečia mus jai pasiruošti dabarty. Tad nuo 1979 gruodžio 26 iki 1980 sausio 1 devynios temos surištos su ateitimi buvo svarstomos lektorių bei kursantų, kurie susirinko iš įvairių vietovių į MAS žiemos kursus Dainavoje, pavadintais „Futurologija — Ateities Dvasia".

Nuplikusi Dainavos gamta ir Padėkos savaitgalio „Kalakursų" išvarginti „baltieji rūmai", gruodžio 26 d. vėl į savo globą priėmė 75 kursantus (41 mergaites ir 34 berniukus) bei vadovybę. Čia, moksleiviai ir 17 pirmų metų studentai iš 11 kuopų: Los Angeles (net 11 atvyko), New Yorko, Montrealio, Rochesterio, Toronto, Hamiltono, Chicagos, Chicagos apylinkių, Cicero, Clevelando ir Detroito, susigrūdę ieškojo nakvynėm kampelio ir triukšmingai, bet draugiškai, budino Dainavą. Pavakariais lagaminų betvarkei sumažėjus, vyko iškilmingas kursų atidarymas. Salę puošė devynios kuopų vėliavos. Uniformuotiems kursantams kalbėjo kun. Stasys Yla ir MAS centro valdybos pirmininkas Arvydas Žygas, kuris taip pat perskaitė Ateitininkų Federacijos vado Juozo Laučkos sveikinimą kursų dalyviams. Šiuo laiku buvo pristatyta ir kursų vadovybė: kun. Stasys Yla — programos koordinatorius, kun. Juozas Bacevičius, OFM — kapelionas, Arvydas Žygas — tvarkos koordinatorius, Saulius Čyvas — komendantas, Kristina Rociūnaitė ir Daina Sidrytė — mergaičių vadovės, Andrius Kazlauskas ir Vytas Bandžiulis — berniukų vadovai, Rimas Polikaitis ir Dalia Sakaitė — muzikos ir vakarinių programų vadovai, Kristina Veselkaitė — raštinės vedėja, Rita Neverauskaitė — korespondentė, Vidas Neverauskas — ūkvedys, p. V. Norkienė — šeimininkė ir Zita Šoliūnaitė — virtuvės talkininkė. Po pristatymo sekė bendras taisyklių paaiškinimas, per kurį buvo pabrėžta kalbėti tik lietuviškai, ypatingai savo tarpe. Netrukus, vakarienė nuviliojo išalkusius dalyvius nuo atidarymo programos. Kiek pasisotinę kursantai vėl klausė kun. Ylos, kuris trumpai apibūdino kursų metodiką, prasmę ir temą. Baigdami šios programos dalį visi pildė pradines anketas, iš kurių bendri kursų dalyvių bruožai vėliau buvo suvesti.

Įprastas susipažinimo vakaras vyko iš Punsko importuotų ir kitų šokių bei žaidimų dvasioje, per kuriuos kiekvienas kursantas turėjo progos save kitiem prisistatyti. Entuziastiškų dalyvių sukelta smagi nuotaika bei lietuviškos dainos ilgai skambėjo salėje iki jų aidus vadovai negailestingai nutildė, o dainos entuziastus palydėjo į sapnų karalystę.

Kiekvieną dieną, pradedant ket-

Jaunesniųjų ateitininkų sąjungos centro valdyba surengusi vasaros stovyklos būrelių vadovų kursus, gegužės 24—25: B. Bublienė, D. Mičiūnas, J. Udrienė, L. Mikulionis, J. Rugienė, R. Kriaučiūnas.

go. Deja, šie skambūs žodžiai nepasiekė dangaus per likusias kursų dienas. Prieš pasiduodant miego vilionėms, kursantai dar buvo sukviesti į atskirus mergaičių ir berniukų susibūrimus, kuriuose vyko draugiški pasikalbėjimai ir vakaro maldos.

Šeštadienį, „Kovos dvasios" ir „Technikos" temas pristatė kun. Stasys Yla ir Paulius Mališka iš Montrealio. Kun. Yla apibūdino kovos dvasią kaip idėjų, ideologijos ir Dievo dvasią, su kuria apsiginame prieš fizinį ir dvasinį pavergimą. Jis pabrėžė, kad žmogus naudoja bet kokias priemones apginti laisvę, tai paremdamas Nijolės Sadūnaitės ir Simo Kudirkos pavyzdžiais. Pabaigoje kursantas Linas Palubinskas įdomiai pristatė kovos dvasios pritaikymą ateitininkų organizacijai, skatindamas susirinkusius išlaikyti laisvės kovos ryžtą ir pritraukti kitus į šį darbą.

Paulius Mališka, kalbėdamas apie „Techniką ir kurybą" teigė, kad greitas technologijos progresas, remdamasis racionalizmu ir dirbtinumu, grąsina sunaikinti tautų kultūras bei žmogaus asmeninę kūrybą. Šiais laikais technologija siekia pasidaryti nauju dievu, kuris be abejo atneštų tragiškas pasėkmes kultūrai ir jos vertybėms. Lektorius tad skatino žmogų ir pasaulį keistis moraliniai ir kultūriniai, neleidžiant technologijos jėgai užvaldyti ateities.

Diskusijoms pasibaigus, šis vakaras buvo pašvęstas susikaupimui ir atgailos sakramentui. Skaisčioj žvakių šviesoje, besiklausydami ramios muzikos, skaitymų ir eilėraščių, turėjome progos giliau pažvelgti į asmeninį bendravimą su Dievu, su Juo susitaikyti, save geriau pažinti. Vakaras baigtas įspūdingomis šv. Mišiomis, po kurių nuoširdūs ramybės linkėjimai lydėjo kursantus miego link.

Kun. Stasys Yla ir Saulius Jankauskas iš Detroito buvo sekmadienio pašnekesių prelegentai. Kun. Yla pristatė temą „Elitas ir jo misija", pasikviesdamas į talką grupę kursantų. Savo įvade kun. Yla pabrėžė elito reikšmę bei jo atsiradimo priežastis istorijoje, o tolimesnis temos apibūdinimas teko dvylikai pasiruošusių kursantų. Buvo aiškinama, kad elitą sudaro tie, kurie išsiskiria iš daugumos bet semiasi jėgos iš pačios masės. Elitas turi vesti visuomenę, reaguodamas į jų norus bei vertybes.

Saulius Jankauskas pilnai ir išsamiai nagrinėjo „Jaunystės dvasios" temą. Jis apibūdino jaunystės dvasią kaip susidedančia iš kitų dvasių (pvz. vilties, atsinaujinimo, radikalumo dvasių) ir pabrėžė, kad aplinka jaunuoliui yra labai įtakinga šiame gyvenimo laikotarpyje. Tėveliai, draugai, mokykla, bažnyčia ir bendruomenė padeda jaunuoliui suformuliuoti savo identitetą, savivertę ir pasitikėjimą. Lektorius aiškino, kad jaunystė yra duota dovana, o jaunatvę — sielos dvasią — reikia užsidirbti apsisprendimais ir pastangom. Jaunatvę veda idealas, ir tų idealų šaltinis yra Dievas. Baigdamas, prelegentas priminė, kad kokia yra jaunystė, tokia bus ateitis.

Pavakariais kursus aplankė buvęs AF vadas dr. Petras Kisielius ir adv. Povilas Žumbakis. Kursantų maloniai sutikti, svečiai trumpai prabilo į kursų dalyvius, skatindami juos ateitininkų bei tautos misijos darbų neapleisti. Vakarop, pavalgę ir padiskutavę, kursantai buvo prašomi pasiruošti sekančios dienos savos kūrybos programai. Po įtempto darbo, kūno cirkuliacijos atgaivinimui lauke buvo suorganizuoti smagūs lietuviški tautiniai šokiai, kai tuo tarpu šeimininkės viduje ruošė naktipiečius išsimankštinusius pasotinti.

1979 m. paskutinę dieną buvo skaitoma tik viena paskaita. Numatytam lektoriui neatvykus, suvestinę temą „Visa suderinti Kristaus dvasioje" pristatė 7 kursų vadovai: Dalia Sakaitė, Andrius Kazlauskas, Kristina Rociūnaitė, Rimas Polikaitis, Vytas Bandžiulis, Saulius Čyvas ir Rita Neverauskaitė. Sklandžia lietuvių kalba, kiekvienas įvairiais būdais apibūdino tos temos paskirtą dalį, nagrinėdami kaip geriau pažinti Kristų ir Jam gyvenimą pavesti.

Po pietų, uniformuotiems kursantams stebint, kuopų vėliavų įnešimu atidaromas moksleivių ateitininkų sąjungos suvažiavimas. Kiekvienas dalyvaujančios kuopos atstovas praneša apie savo kuopos veiklą ir prideda MAS centro valdybai pasiūlymus bei pageidavimus. Arvydas Žygas dar praneša apie MAS CV darbą ir kursantams išdiskutavus pasiūlymus rezoliucijoms, suvažiavimas baigiasi Ateitininkų himnu.

Bet po kelių minučių kursantai, vos radę laiko atsikvėpti ir kojas palankstyti, vėl renkasi į salę, šį kart kursų uždarymui. Čia buvo išreikšti sveikinimai ir padėka vadovybei, kursantams padėkota už ypatingai gerą drausmingumą

Ateitininkų namų taryba prie Ateitininkų namų: dr. P. Kisielius, T. Alenskienė, A. Prapuolenytė, E. Razmienė, dr. K. Rimkus, F. Mackevičienė, J. Polikaitis, A. Žukauskas.

virtadieniu, gruodžio 27 d., buvo du pašnekesiai. Pašnekesių turinys, kurį kursantai sekė išdalintuose skriptuose, buvo surištas su laiko, aplinkos, kovos ir dabarties dvasios aiškinimu, jų įtaka kultūrai ir civilizacijai, ypatingai technikos kūrybai, elito ir jaunimo dvasios veikimu ateityje, bei pateiktų žinių suderinimo Kristaus dvasioje. Kursantai, suskirstyti į dvi grupes, ryte ir popiet lankė pašnekesius, kurie buvo padalinti į tris 45 minučiu dalis su 15 minučių pertraukomis. Vakarais mažuose būreliuose vyko diskusijos klausimais, kuriuos paruošė vadovybė su keliais kursantais. Klausimai derinosi su dienos pašnekesių temomis ir dažnai kėlė gilesnį mąstymą, bei savų pažiūrų svarstymą. Po diskusijų, kiekvieno būrelio atstovai pristatė visiems kursų dalyviams būrelio iškeltas mintis, dažnai stebindami vadovybę savo išsamiais atsakymais. Be to, kasdien pietų ir vakarienės metu keturi pasisiūlę ar parinkti kursantai trumpai kalbėjo nurodytomis temomis, o jų turinį ir perdavimą premijoms vertino vadovybė.

Ketvirtadienį pirmi du kursų lektoriai buvo Aušra Liulevičienė iš Chicagos ir Arūnas Čiuberkis iš New Yorko. A. Liulevičienė, pravesdama pašnekesį apie „Laiką", aiškino skirtumus tarp filosofų ir fizikų pažiūrų į laiką. Filosofams laikas nėra minutės, o dimensija, kurioje žmonės, daiktai ir vyksmai keičiasi. Fizikai aiškina, kad laikas yra tai, ką laikrodis matuoja; jis turi pradžią ir pabaigą. Tačiau šioje žemėje laikas yra visiems palaima, nes tik per jį galime patirti Dievą. Dievas veikia laike ir laikas suteikia sąlygas mūsų pasirinktai išganymo laisvei reikštis.

Arūnas Čiuberkis, pristatydamas „Dabarties dvasios" temą, vedė įdomias diskusijas apie pasaulyje stiprėjantį materializmo, nihilizmo ir egoizmo pažiūrų įsigalėjimą bei to neigiamas pasėkmes. Jis aiškino, kad Amerika yra biznio kraštas, kuriame dažnai žmogaus bei daikto svarbumas yra piniginiai vertinami. Iš materializmo vystosi nihilizmas ir egoizmas. Gyvendamas ir rūpindamasis tik savimi, žmogus atmeta ryšius su Dievu ir save skaito pačiu aukščiausiu. Šios ydos grąsina dvasinei tikrovei. Kovą prieš jas galime pradėti aukštindami vieni kitų geras ypatybes. Paskutinėje pašnekesio dalyje prelegentas suteikė patiems kursantams progą pažvelgti į dabarties dvasios įtaką jų gyvenime.

Tą vakarą, po diskusijų būrelių ir pranešimų, kiekvienas būrelis vaidinimėliuose komiškai apibūdino pašnekesiuose pristatytas mintis. Vėliau, atsikvėpimui dar buvo suruoštas trumpas linksmavakaris, po kurio išvargę kursantai mielai ėjo ilsėtis.

Penktadienio pašnekesių prelegentai buvo Almis Kuolas iš Toronto ir Loreta Radvilaitė iš Cicero. Almis Kuolas kalbėjo apie „Vietą ir Aplinką", pirmiausia aiškindamas, kad vietovė yra tik fizinė erdvė, kurią patys pasirenkame, o aplinkos vaidmuo priklauso nuo socialinių ryšių tam tikroje vietovėje. Aplinka, kurioje žmogus gimsta ir bręsta, yra prikaupta įvairių įspūdžių ir ryšių. Tad tremtiniai, pavergtieji, bei iš namų išsikėlusieji studentai, atsiradę naujose aplinkose dažnai pergyvena psichologišką krizės laikotarpį, surištą su atitrūkimu nuo įprastos aplinkos. Vis dėlto, dabartinėje civilizacijoje yra paplitęs dažnas kilnojimasis, kuris neretai virsta nomadiškumu. Prelegentas pabrėžė, kad lietuviai, o ypač ateitininkai turi likti pilgrimais ir neatitrūkti nuo kilmės šaknų bei jiems paskirtos misijos.

Loreta Radvilaitė „Kultūros ir civilizacijos" temą aiškiai pristatė, naudodama savo pačios nupieštus plakatus. Pradžioje, ji palygino trijų rašytojų kultūros ir civilizacijos apibūdinimus. Vienas rašytojas teigia, kad kultūra yra gyvenimo būdas (tikėjimas, vertybės), o civilizacija yra kultūros rūšis, jos specializavimasis. Kitam rašytojui kultūra yra paprastas, kokybinis dvasinio gyvenimo būdas, kuriame žmonės linkę į tiesos pažinimą ir moralinę discipliną, bet civilizacija yra komplikuota kiekybinė gyvenimo forma, kurioje žmonėms rūpi gamtos apvaldymas ir materialinių vertybių kūrimas. Trečias rašytojas pabrėžia kultūros ryšį su dvasinėm sritim ir civilizacijos ryšį su ekonomija ir politika. Tęsdama pašnekesį, lektorė nagrinėjo kultūros ir civilizacijos progresą istorijoj, įvesdama įdomias diskusijas apie krikščionybės ir kultūros santykius.

Vakare, po diskusijų vyko plakatų piešimas ir aiškinimas. Tai buvo proga kursantams meniškai išreikšti pašnekesiuose išgirstas idėjas. Kursų pabaigoje, 3 iš 20 plakatų, kurie išsiskyrė originalumu, buvo atžymėti. Gruodžio 28 d. baigiantis, vadovai, išklausę kursantų skundus apie sniego trūkumą Dainavoje, sukūrė dainą ir šokį, prašydami balto, bet ne šalto, snie-

bei nuotaiką ir įteiktos premijos pasižymėjusiems. Pavyzdingiausiais kursantais buvo išrinkti Alma Lelytė ir Gintaras Grušas; lietuviškiausi: Rūta Kulytė ir Vitas Laniauskas; kūrybingiausi: Vida Kuprytė ir Rimas Budrys; nuotaikingiausi: Indrė Ardytė ir Morkus Sungaila. Už gerai vestus užrašus premijas gavo Vida Kuprytė, Vilija Dėdinaitė, Linas Palubinskas, Vilius Dundzila ir Vitas Laniauskas; už iškalbą: Vitas Laniauskas ir Paulius Staniškis ir už geriausią plakatą: Lina Žiedonytė, Indrė Ardytė, Rūta Kuraitė ir Vida Budrytė. Vilija Dėdinaitė, baigusi visą 4 metų kursų programą, buvo apdovanota ypatingu pažymėjimu. Nors šiuo uždarymu kursai oficialiai baigėsi, visų lauktas savos kūrybos vakaras ir Naujų Metų sutikimas dar buvo priešakyje.

Skanus kepto viščiuko kvapas be raginimo sukvietė visus iškilmingai vakarienei, per kurią vadovai stojo į tarnų eiles, bandydami kursantams atsilyginti už jų patarnavimus savaitės bėgyje. Lėkštėm ištuštėjus buvo suorganizuota bendra kursų nuotrauka. Po to kursantai pildė anketas, kuriose įvertino pašnekesių temas bei jų pristatymą, kursų nuotaiką, vadovybę ir vakarines programas.

Kursantų papuoštos Kalėdų eglutės mirgančios lemputės ir skaisti žvakių šviesa salėje sutiko pasipuošusius kursų dalyvius paskutinei vakaro programai. Eilėraščiai, rašinėliai, vaidinimėlis, pianino ir gitaros muzika bei skambios dainos aidėjo rimtoj, bet įspūdingoj salės atmosferoje. Nors šios programos dalis ilgai užsitęsė, visdėlto spėjome bešokdami priimti Naujus Metus į mūsų tarpą. Netrukus, šv. Mišiomis padėkojome Aukščiausiam už praėjusius metus ir prašėme palaimos ateičiai.

Apsiniaukusį Naujų Metų rytą nuliūdę skirstėmės namo. Iš Dainavos vežėmės atnaujintą dvasią, sustiprintus pasiryžimus ir naujomis žiniomis praturtintus protus. Grįžę pasidalinkime juos su savo idėjos draugais ateitininkų veikloje ir nepamirškime poeto Yluvio žodžių: „Ateitis, kaip ir tu...".

Rita Neverauskaitė

Clevelando Maironio kuopos moksleivės klausosi temos: L. Palubinskaitė, V. Kašubaitė, R. Ginčaitė, R. Apanavičiūtė, V. Ramūnaitė, ir A. ir A.Puškoriūtės.

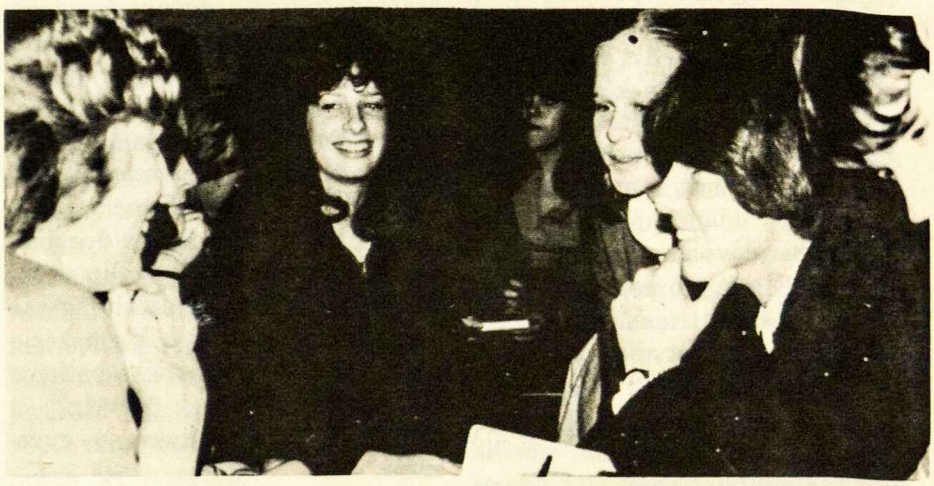

Clevelande, diskusijų būrelyje svarsto klausimą N. Balčiūnienė, R. Ginčaitė, V. Ramūnaitė, V. Kašūbaitė, ir R. Puškorius.

MOKSLEIVIŲ VEIKLA 1979-1980 m., Clevelande

Pradėjome mokslo metų veiklą išrinkdami naują valdybą. Naujai išrinkti šitaip pasiskirstė pareigomis: Asta Puškoriūtė — iždininkė, Lina Žiedonytė — korespondentė, Alvidas Jasinevičius — sekretorius, Rita Kazlauskaitė — vicepirmininkė, Paulius Staniškis — pirmininkas, Nijolė Balčiūnienė ir Onytė Kliorytė — globėjos, kun. Gediminas Kijauskas, S.J. — dvasios vadas. Taip pat prie mūsų valdybos prisidėjo Linas Vyšnionis, kurio pareigos nebuvo nustatytos, bet kuris dirbo ir uoliai prisidėjo prie veiklos kaip valdybos narys. Su šia valdyba, stipriai pradėjome metų veiklą.

Pirmame susirinkime, kuris įvyko rugsėjo 16 d. 1979 m., girdėjome pranešimus apie vasaros stovyklas, ir pristatėme naujus kuopos narius.

Antrą kartą suėjome 1979 m. spalio 14 d. Kalbėjo Andrius Kazlauskas apie PLJS Kongresą ir bendrus Europos įspūdžius. Parodė mums įdomių skaidrių iš savo kelionės po Europą.

Toliau tęsėme veiklą su išvyka į „Haunted House" (užkerėtą namą). Iškyla praėjo labai smagiai, tik liko klausimas: kas buvo įdomiau apsirengę, mes, ar baidyklės užkerėtame name?

Susirinkome lapkričio 11 d. Ingrida Bublienė mums kalbėjo apie naują popiežių Joną Paulių II, ir jos kelionę jį pamatyti Washingtone. Taip pat diskutavome popiežiaus iškeltas savo kelionėje temas. Buvo labai įdomu išgirsti, ką kuopos nariai galvoja apie naują popiežių.

Padėkos dienos savaitgalį į Kalakursus iškeliavo 12 atstovų iš Maironio Kuopos. Visi gerai pasirodė, bet ypatingai Rimas Puškorius ir Edas Čepulis, kurie buvo pakviesti į vyresniųjų moksleivių Žiemos Kursus.

Advento ir Kalėdų proga, kartu su studentais, jaunučiais ir sendraugių parama, suruošėme Kalėdinę popietę pensininkams, Dainavome, vaidinome, deklamavome, pasivaišinome, net buvo ir Kalėdų Senelis su dovanėlėmis, o po visko iškeliavome kalėdoti.

Kalėdos atkeliavo ir buvo laikas vykti į Žiemos Kursus. Dalyvavo 12 mūsų kuopos narių. Visi pasistengė kursuose pasireikšti, darant mūsų kuopai gerą vardą. Iš viso, šiais metais visuose kursuose dalyvavo daugiau kaip du trečdaliai mūsų kuopos. Tai parodo susidomėjimą ateitininkiška veikla.

Naujų Metų veiklą pradėjome sausio 13 d. Susirinko didelis skaičius — girdėjome pranešimus apie Dainavos ir Putnamo Kalakursus bei Žiemos kursus. Susirinkime bandėme rašyti laikraštėlį ir suplanavome iškylą slidinėti. Ji nepavyko dėl sniego stokos.

Po ilgesnės pertraukos vėl susirinkome kovo 2 d. Susirinkime kalbėjo Paulius Alšėnas, tema „Moksleivis ir Visuomeniškumas". Pauliaus paskaita privertė visus pagalvoti, kas vyksta aplink mus ir kodėl įsipareigojame lietuviškam gyvenimui. Iškėlėme įdomių minčių per diskusijas. Taip pat nutarėme sekantį sekmadienį susitikti su sesele Igne, kuri buvo atvažiavusi į Clevelandą pravesti Studentų rekolekcijas.

Kovo 30 d. suėjome su kun. Jonu Kidyku S.J. Su juo pasikalbėjome apie dalykus, kurie jaunimui rūpi, visuomenėje ir tikyboje. Išpildėme MAS CV atsiųstas anketas.

Balandžio 19 d., 1980 m. susirinkome vėl. Susirinkimo metu kandidatai laikė egzaminus įžodžiui, o kiti rašė kuopos laikraštėliui.

Balandžio 24—27 įvyko Clevelando Ateitininkų Šeimos šventė.

Paulius Staniškis

ATEITININKŲ AKADEMIKŲ SUSIBŪRIMAS

Mintis burti studijas baigusius akademikus ateitininkų tarpe buvo mėtoma ir vėtoma jau visą eilę metų. Ne kartą buvo galvota, spręsta, kad naudinga, ar nutarta, kad negerai, nes „skaldys" sendraugius... Tuo tarpu nubyrėjo šimtai...

Buvęs Ateitininkų Federacijos valdybos iždininkas J. Pabedinskas, ką tik besibaigiant AF valdybos kadencijai, apsisprendė telkti ir organizuoti tokius akademikus ateitininkus.

Nelengvas darbas — sužinoti, surinkti sąrašus. Pagaliau buvo sudaryta patraukli programa: vasario 29 d., penktadienio vakare, simpoziumas meno ir ekonomijos klausimais: trys menininkai — dail. P. Aleksa, komp. D. Lapinskas, sol. A. Voketaitis, ir ekonomistas J. Pabedinskas. Pakvietimai išsiuntinėti. Vaišės paruoštos... Ir užėjo sniego audra. Vos keletas pasiekė Ateitininkų Namus snieguotuose Lemonto laukuose.

Susirinkimas buvo atidėtas po Velykų, tikintis geresnio pavasario oro. Vėl šaukiamas subuvimas — išsiuntinėta keliasdešimt pakvietimų. Balandžio 11 d. suvažiuoja netaip didelis būrys. J. Pabedinskas skaito paskaitą apie ryšį tarp meno ir ekonomijos, apie meno padėtį Europoj, Jungtinėse Amerikos Valstybėse ir Sovietų Sąjungoj, apie tam tikras uždedamas kontroles ir ribas. Išsivysto diskusijos — apie meną ir moralę, apie cenzūrą, modernaus pasaulio įtaką...

J. Pabedinskui vadovaujant, toliau pasitarta, ką daryti ateity, kokias temas parinkti, kokio pobūdžio subuvimus rengti.

Balandžio 16 d., sušaukęs keletą akademikų, J. Pabedinskas su kitais nutaria sekančiam didesnio pobūdžio akademikų subuvimui rengti seminarą tema „Tautietis Lietuvoje ir mes". Šis seminaras bus rengiamas Chicagoje tą patį savaitgalį kaip ir *Ateities* žurnalo šventė — spalio 18 d. Bus kviečiami akademikai, ne tik iš Chicagos ir jos apylinkių, bet ir iš toliau.

Tikimasi, kad taip, kad ir pamažu, ateitininkai akademikai ims burtis.

Akademikas

Nors siautė sniego pūga, į Chicagos bei jos apylinkių ateitininkų akademikų pirmąjį subuvimą vasario 29, Ateitininkų namuose, Lemonte, atsilankė šie pasiryžėliai: kun. dr. K. Trimakas, M. Tamulionienė, A. Žukauskas, dr. G. Žukauskienė, subuvimo organizatorius J. Pabedinskas, A. Jurašius, L. Jurašienė, I. Pabedinskienė ir St. Tamulionis.

STUDENTŲ SUVAŽIAVIMAS
New Yorke

Pirmasis šių metų studentų ateitininkų suvažiavimas įvyko sausio 12 d., Kultūros Židinyje, New Yorke. Suvažiavimo tema specifiškai lietė rytų pakraščio draugovių veiklą, jų problemas, ir kaip veiklą atstatyti ar pagerinti.

Šeštadienio rytą, rinkomės apatinėje salėje registruotis ir pasivaišinti. Programa prasidėjo vėliau negu buvo numatyta, nes daugelis žmonių ir tolimesnių vietovių atvyko pavėlavę. Susirinkus maždaug penkiolikai žmonių, SAS-CV pirmininkas Edis Razma, atidarė suvažiavimą. Pirma įvyko SAS-CV pranešimai. Centro Valdybos nariai mums papasakojo apie kitų draugovių veiklą, duodami konkrečius pavyzdžius iš praėjusios SAS-CV veiklos ir atsiekimų ir apie naujosios SAS CV tikslus ir užsiangažavimus. Edis Razma ypač pabrėžė, kad yra kelios pagrindinių žinių sritys, su kuriom yra būtina visiem studentam susipažinti. Jis minėjo, kad šios temos bus pilniau išdėstytos ir mums atsiųstos SAS aplinkraščiuose ir veiklos plane.

Toliau sekė Rytų draugovių veiklos pranešimai. Danutė Norvilaitė, iš New Yorko, pranešė, kad prieš kelis metus, jų draugovė aktyviai veikė: rengė susirinkimus, paskaitas bei pramogas; bet jau paskutinius kelis metus, draugovės, kaip veiklos taip ir nėra. Paulius Klimas iš Rochesterio paaiškino, kad prieš kelis metus ir jų draugovė iširo ir nepasirodo norinčių veikti. Tad, jo veikla daugiausiai su moksleiviais ateitininkais. Algis Šalčiūnas pasisakė, kad studentų Philadelfijoj tikrai nėra daug, tai jie ruošia susirinkimus kartu su vyresniais moksleiviais ateitininkais. Buvo minėta, kad Washingtone yra grupė studentų, kurie retkarčiais susirenka ir veikia.

Tarp pranešimų ir po jų vyko diskusijos apie studentų bei moksleivių ateitininkų veiklą Rytuose, apie Neringos stovyklą, veiklos problemas bei kliūtis ir SAS stovyklą. Bendrai iškilo nusiskundimai apie jaunimo nesidomėjimą, stoka noro, pasiryžimo ir pasiaukojimo veikti ateitininkuose. Dalia Sakaitė iškėlė pasiūlymą, kad New Yorkas su Philadelphija kartu veiktų, suruošdami kokią programą ir pasikviesdami vienas kitą. Šis pasiūlymas, nors gan radikalus, nesusilaukė nei teigiamos, nei neigiamos reakcijos. Kadangi laiko buvo mažai, pertraukėm diskusijas, planuodami jas tęsti vakare prieš programą (nors tai ir neįvyko). Sekė trumpa pietų pertrauka.

Po pertraukos, dalyvių skaičius net padvigubėjo, ir Dana Balčiūnaitė mums pristatė kun. J. Šarauską, kuris dirba Valstybės Departamente Washingtone, kaip „Whitehouse fellow". Iš pradžių jis truputį pakalbėjo apie savo darbą ir pareigas ir atsakė, kiek buvo įmanoma, į mūsų klausimus apie dabartinę politinę padėtį ir valdžios rūpesčius. Prieš pradėdamas savo paskaitą, jis skatino reikštis valdžioj kaip Pabaltijo atstovai, bandant daryti įtaką valdžios sistemai iš vidaus, ne tik iš lauko. Tai atlikti, turime įeiti į valdžios biurokratiją.

Kun. Šarausko tema buvo „Organizacijos Veikla". Jis specifiškai lietė tris organizacijų dalis: mitą, tikslą ir normas, ir kaip jos daro įtaką organizacijos veiklai. Jis palygino organizaciją su žmogumi, turinčiu asmenybę, kurią pradedam pažinti stebėdami jo veiksmus. Suprast tuos veiksmus, turime suprasti žmogaus, ar šiuo atveju, organizacijos psichologines dimensijas ir sudėtį.

Paskaitininkas paaiškino, kad jis atsižvelgs į organizaciją naudodamasis „provoliucinę teoriją", t.y. suprasti organizaciją, žiūrint į jos ateities galimybes. Prieš išvystydamas savo temą, kun. Šarauskas paaiškino, jog ši teorija laikosi kelių esminių pagrindų, kurių svarbiausias: (1) gyvenimas, mintis ir prisikėlimas (ar atsinaujinimas) yra esminės kiekvienos organizacijos dalys; (2) pasikeitimas yra neišvengiama būtinybė; (3) organizacijos, žmonių sudarytos, yra instrumentai naudojami padėti nariams rasti gyvenime reikšmę.

Jisai tęsė, paaiškindamas, kad yra trys sudėtys organizacijoj, visos skirtingų lygių: (1) normos, tai standartinės veiklos procedūros; (2) tikslas arba išreiškimas kam organizacija egzistuoja ir veikia ir (3) mitas, tai pagrindiniai principai ir vertybės; mūsų „Šventa istorija", iš kurios kyla tikslas ir normos.

Nupiešęs parabolinę liniją, kun. Šarauskas ją perdalino į dvi simetrines dalis, pavadindamas kairę pusę gyvenimu, o dešiniąją mirtimi. Toliau ją perskyrė skersai į tris lygius, simbolizuojančius (nuo viršaus) normas, tikslą ir mitą. Kun. Šarauskas teigė, kad naudojant šią diagramą, galima nustatyti organizacijos „sveikatos lygį". Pagal jį, sveikoj organizacijoj, nariai pasitiki organizacijos aukštu lygiu, angažuojasi veikti ir jei turi abejonių tai tik ant normų lygio. Nesveikoj organizacijoj, nariuose pilna abejonių. Nesveikumo laipsnis priklauso nuo to, koks yra abejonės lygis: jis blogėja progresyviai nepasitikėjimu normomis — organizacijos vadais, struktūra, veikla, tikslais ir pagaliau pačiu mitu.

Po paskaitos, kun. Šarauskas visus įjungė į diskusijas, prašydamas dalyvius įvertint mūsų organizacijos „sveikatos lygį". Diskusijose pasisakė dauguma dalyvių, analizuodami ateitininkų organizaciją bendrai ir net specifinius jos veiksmus, kaip pavyzdžiui Ateitininkų namų pirkimą.

Po diskusijų, dar vyko vaišės ir ekskursijos po New Yorką ir Greenwich Village. Tą vakarą įvyko „šurum-burum" pas Dalią Sakaitę ir Arūną Čiuberkį. Sekmadienio rytą buvo pamaldos Apreiškimo parapijoj, Brooklyne, ir po to, visi išsiskirstė arba dar miestą apžiūrėti, ar važiuoti namo.

Vilija Dėdinaitė

BRADŪNO POEZIJOS REČITALIS

Vasario 3 d. popietę apie 100 žmonių atvyko į Ateitininkų namus Chicagos priemiestyje Lemonte. Tų namų kultūrinės programos koordinatorė A. Prapuolenytė trumpu žodžiu, palydimu psalmės ištrauka, atidarė parengimą. Kun. dr. K. Trimakas lakiomis mintimis apibūdino poeto reikšmę žmonijai, tautai, ypač išeivijai — tą reikšmę perkeldamas į poeto K. Bradūno artimumą išeiviui lietuviui. Pro langą matėsi krintančios baltos snaigės.

Savo poezijos rečitalyje K. Bradūnas palaikė artimą šiltą ryšį su klausytojais, komentarais ir pastabomis paaiškindamas savo eilėraščių genezę bei reikšmę. Popietės programos didžiąją dalį sudarė jo naujųjų, dar neatspausdintų eilėraščių skaitymas. Tai eilėraščiai, sutelkti spaudai ruošiamojoje knygoje, kurios pirma dalis pavadinta „Dievas liepė man būti", o antroji — „Užeigoje prie Vilniaus vieškelio". Šiuose eilėraščiuose pinasi žmogiškoji egzistencija, tautos praeitis ir dabartis, poeto išgyventų įvykių užuominos ir įsivaizduotų situacijų vaizdai, jausmai ir prasmė.

Tos vaizdų pynės buvo pilnas eilėraštis „Donelaitis susitinka su kaimynu lietuvininku". Šie praeities asmenys susitinka dabarty, sovietų okupacijos metu, kur rusų vergovės pėdsakai žymūs.

Pabaigoje K. Bradūnas, priminęs šįmetinę Donelaičio mirties 200 metų sukaktį vasario 18 d., paskaitė keletą eilėraščių iš 1970 m. atspausdintos knygos *Donelaičio kapas.*

Šiuo labai gaiviu poezijos rečitaliu buvo pradėta Ateitininkų namų 1980 m. viešųjų parengimų programa.

K. Sniegas

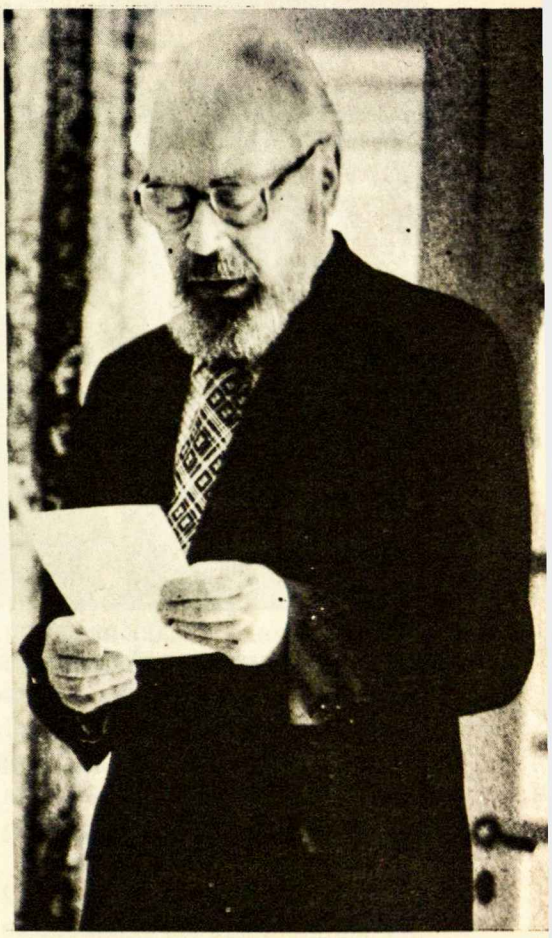

Viršuj, poetas K. Bradūnas savo poezijos rečitalio metu Ateitininkų namuose, Lemonte; apačioj, dalis publikos.

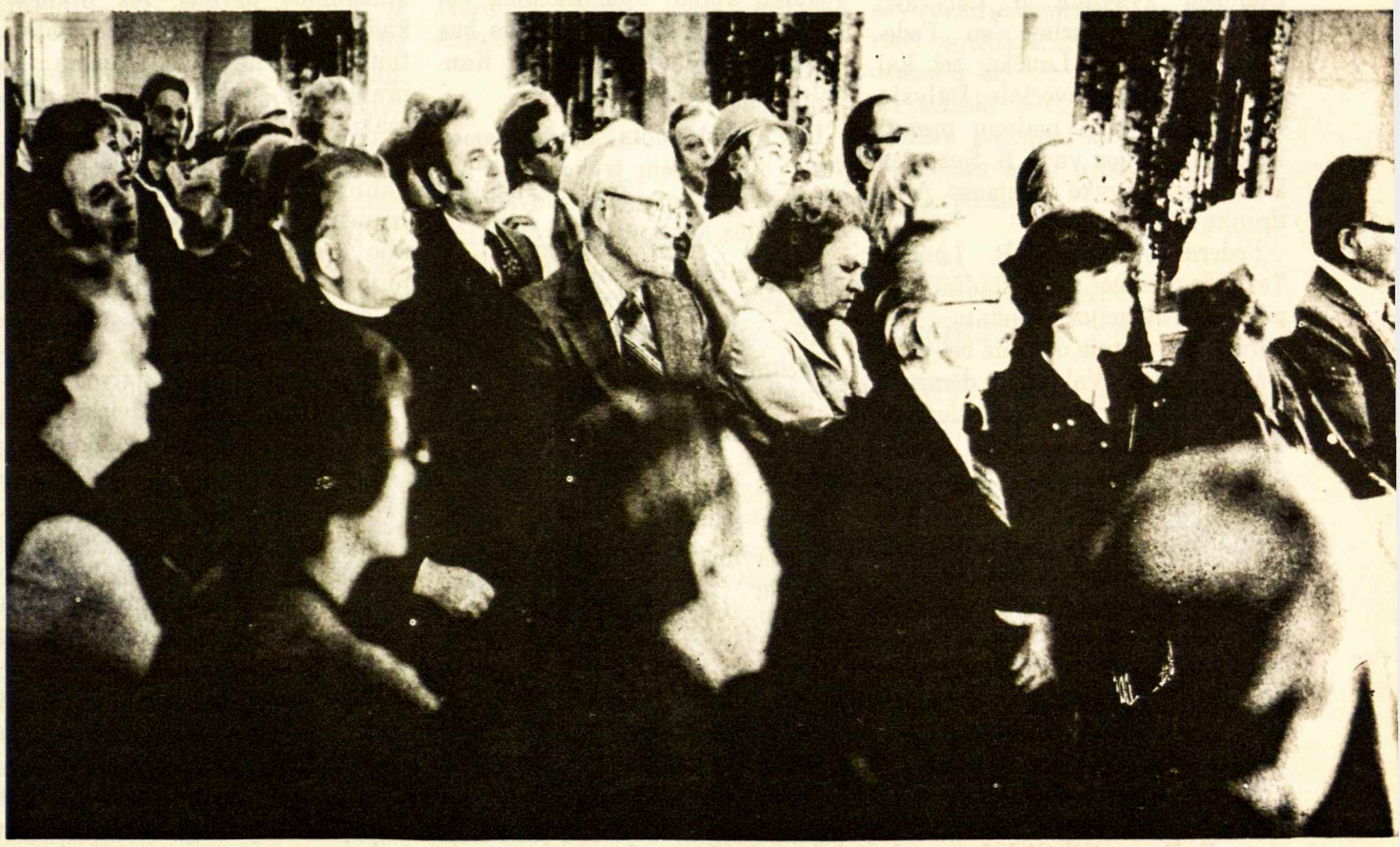

Ateitininkų Tarybos posėdžio dalyviai balandžio 26 d. prie Ateitininkų namų, Lemonte (iš kairės pirmoj eilėj): inž. A. Kuolas, E. Razma, G. Petrauskienė, A. Zailskaitė, kun. dr. V. Rimšelis, dr. A. Damušis, A. Žygas, kun. dr. K. Trimakas; (antroj eilėj) J. Pabedinskas, D. Balčiūnaitė, dr. P. Kisielius, kun. K. Pugevičius; (trečioj eilėj) kun. St. Yla, B. Lukošiūnas, A. Liulevičienė, Vyt. Šoliūnas, AF vadas J. B. Laučka, S. Sužiedėlis ir J. Polikaitis.

ATEITININKŲ TARYBOS PASITARIMAS

Balandžio 26 d. keliolika Ateitininkų Tarybos narių galėjo atsiliepti į Tarybos pirm. dr. A. Damušio kvietimą ir dalyvavo bendrame pasitarime su Federacijos vadu B. Laučka bei kai kuriais kviestais svečiais. Dalyvių tarpe ypač buvo malonu matyti buv. Federacijos vadą S. Sužiedėlį Pasitarimas įvyko naujuose Ateitininkų namuose.

Federacijos vadas B. Laučka Tarybos narius supažindino su pilnu Federacijos sąstatu, kai kuriais nuveiktais darbais bei veiklos gairėmis. Valdybos dėmesys bus ypač nukreiptas į vidurinės kartos ateitininkus, kurių didelė dalis nutrupėjusi, į jauniausiąją ateitininkų kartą, į Kanados ateitininkus, į artimesnius ryšius su Lietuvos vyčiais JAV-ėse.

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos pirm. A. Žygas kalbėjo apie ką tik aplankytus JAV rytinio pakraščio ateitininkus ir pramatytas pastangas (Kolumkursai JAV Rytuose ir Viktorkursai Montrealyje) ateitininkų veiklai ten pagyvinti.

Studentų Ateitininkų Sąjungos pirm. E. Razma iškėlė keletą problemų studentuose: (1) aktyvių narių skaičius nedidelis (sąrašuose — 250; aktyviųjų — 100); (2) studentų „žinių" lygis — mažas, apatija — didelė, valdybos — silpnos, susirinkimai — nelabai naudingi nei efektingi. Studentų žinioms pakelti ruošiami kursai: jau buvo pavasario kursai apie nutautėjimą, ruošiami vasaros kursai apie tikėjimą bei vasaros stovykla, kurios tema bus susipažindinimas su Lietuva. Kandidatų kursai jau įvyko.

Buvo diskutuota apie dvasios vadų bei globėjų trūkumą ir nutarta steigti rajonų veiklą koordinuojančius komitetus.

Akademikų ateitininkų reikalus judinantis J. Pabedinskas pranešė apie savo pastangas burti akademikus ateitininkus Chicagoje ir jos apylinkėse. Iki šiol pastangos atnešė ribotus rezultatus. Spalio 18 d. ruošiamas jiems seminaras tema „Lietuvis tėvynėje ir mes". Tarybos nariai išreiškė pageidavimą, kad ateitininkai akademikai būtų steigiami ne tik Chicagoje, bet ir kitose didesnėse vietovėse, kaip Clevelande, Detroite, Toronte; nepamirštini ir pavieniai išsisklaidžiusieji.

Naujasis moksleivių ateitininkų programos ruošimo komiteto pirmininkas B. Lukošiūnas supažindino dalyvius su savo komiteto sąstatu (dr. A. ir A. Liulevičiai, P. Narutis, J. Polikaitis; dar kviečiami A. Kižienė, L. Dudėnaitė ir A. Prapuolenytė) bei numatoma programa, kuri bus leidžiama atskirais sąsiuviniais.

Studentų ateitininkų programos ruošimo komisijos pirm. A. Kuolas nurodė komisijos atliktus ir tebeatliekamus darbus. Jis pranešė, kad į komisiją pakviestas dabartinis SAS pirm. E. Razma. Jo pranešimą papildė kun. K. Trimakas.

Konkrečios pagalbos būdus okupuotoj Lietuvoj persekiojamiems už žmogaus teises išvardijo kun. K. Pugevičius. Buvo nutarta tuos būdus per Sąjungų valdybas perduoti visiems vienetams.

Nors pradžioj buvo galvota pasitenkinti deklaracija Ateitininkijos 70 m. sukaktį minint, vėliau buvo iškeltas svaresnio atsišaukimo reikalas. *Ateities* vyr. red. K. Trimakas nurodė, kad toji sukaktis jau minima žurnalo puslapiuose, o 70m. žurnalo sukaktį minint, reikia būtinai pradėti platesnį *Ateities* prenumeratų vajų. Vajui buvo pritarta, o dr. P. Kisielius siūlė sekančiais metais suruošti platesnę *Ateities* vasaros stovyklą.

Tarybos pasitarimas buvo darbingas, praėjo bičiuliškoje nuotaikoje.

K. T.

STUDENTŲ KANDIDATŲ KURSAI

Beveik visi kviesti kandidatai šiems kursams susirinko penktadienio vakarą, kovo 28 d., naujuosiuose Ateitininkų namuose Lemonte. Kandidatų kursus pradėjome bendromis diskusijomis. SAS CV pirmininkas, Edis Razma, atidarė diskusijas papasakodamas, kodėl jis norėjo būti ateitininku. Toliau sekė kitų vyresniųjų studentų nuomonės ta pačia tema. Kandidatai gyvai jungėsi į diskusijas savo mintimis apie ateitininkiškumą, krikščioniškumą, gilindamiesi į pozityvius ir negatyvius savo veiklos bruožus. Nagrinėjo ir kitas ateitininkų veiklą liečiančias temas. Buvo labai įdomu klausytis, kodėl kandidatai norėjo būti studentais ateitininkais; vieni sakė, kad jie įstojo į ateitininkus, nes jų draugai stojo, kiti galvojo, kad yra natūralu jungtis į studentų ateitininkų veiklą anksčiau buvus jaunučiais ir moksleiviais ateitininkais. Dar kiti sakė, kad jie ieškojo kokio nors papildymo savo dvasiniams posiekiams, kurio negalėjo gauti iš kitų organizacijų. Diskusijos baigėsi gana vėlai. Iš ryto, po pusryčių, ėjome klausytis pirmos paskaitos, kurią skaitė Saulius Girnius; paskaitos tema buvo „Studentų Ateitininkų Istorija". Buvo įdomu išgirsti, kaip lietuviai studentai pradėjo savo veiklą užsienyje, kur buvo sunku palaikyti ryšius su kitais lietuviais studentais, ir išlaikyti savo tautiškumą bei katalikiškumą. Dar įdomesnė paskaitos dalis buvo Dovydaičio „Trijų Pamatinių Klausimų" straipsnio nagrinėjimas. Šiuos klausimus vėliau diskutavome būreliuose. Tas straipsnis buvo spausdintas pirmajame *Ateities* žurnalo numeryje. Kiti įdomesnieji punktai buvo: principų formulavimas, pirmasis kongresas, ir studentų veikla okupacijos metu. Diskusijos po paskaitos lietė ir dabartinę, ir praėjusią , ir ateinančią ateitininkų veiklą. Per šį pašnekėsį buvo nagrinėjami ateitininkų tikslai ir principai, kokie jie yra, ir kokie jie galėtų būti.

Antrosios paskaitos prelegentas buvo kun. Kęstutis Trimakas. Jo paskaitos tema buvo „Pasaulėžiūra". Buvo įdomu išgirst, kaip žmogus susidaro pasaulėžiūrą per asmeninę patirtį, kaip tą pasaulėžiūrą papildo ateitininkų ideologiją ir kodėl žmogui įsižiebia entuziazmo jausmas. Diskusiniai klausimai buvo bendri ideologijos klausimai. Nagrinėjimas padėjo juos giliau suprasti ir susipažinti su kitų žmonių galvosena tais pačiais klausimais. Vėliau, visi susirinkome ir diskutavome temą, kuri buvo užduota parašyt prieš atvažiuojant į kursus.

Paminėtina, kad liūdnoka buvo matyti tiek mažai dalyvaujančių šiuose kursuose, žinant kiek yra daug kandidatų, kurie galėjo dalyvauti, bet nedalyvavo. Iš gausios savo jaunimu Chicagos buvo laukta ypatingai didelio skaičiaus dalyvių. Viltys neišsipildė. Matyt, kaip toje lietuvių patarlėje: „Arti bažnyčia, — toli Dievulis". Tas faktas ir bendrai kitų kandidatų nedalyvavimas nemaloniai nuteikė daugelį — ypač atvykusius iš tolimesnių vietovių. Gaila, kad mes, šiuos kursus lankiusieji, negalėjome pasidalinti mintimis, atnaujinti ateitininkiškų draugystės ryšių su tais, kurie pritrūko entuziazmo ir energijos.

Rėda Ardytė
SAS CV korespondentė

PO VELYKŲ
Studentai Chicagoj

Maždaug kas antrą mėnesį Chicagos studentų ateitininkų draugovės dvasios vadas kun. dr. K. Trimakas kviečia pas save draugovės narius „neoficialiam" pasaulėžiūriniam pokalbiui.

Balandžio 12 d. keliolika narių atsiliepė į jo kvietimą ir atsilankė pas jį. Pirmiausia buvo pasidalinta įspūdžiais ir išgyvenimais, kaip kas praleido Didžiąją savaitę ir kaip sutiko Velykas. Iš pokalbio paaiškėjo, kad, kuo kas daugiau turėjo galimybės asmeniškai susikaupti ir dalyvauti bendroj Kristaus kančią ir prisikėlimą mininčioj liturgijoj, tuo prasmingiau ir giliau galėjo įsisąmoninti į to laikotarpio reikšmę sau ir visai žmonijai.

Toliau pokalbis pakrypo į diskusijas, kaip galima Velykų džiaugsmą ir dvasią pratęsti. Buvo pabrėžta, kad Kristaus kančia ir prisikėlimas įprasmina visų žmonių blogio ir gėrio pergyvenimus. Kuo labiau kas savo gyvenime blogio ir gėrio skirtumą suvokia, tuo labiau jam Kristaus kančia ir prisikėlimas suprantamas. O blogis ir gėris gali pasireikšti ir kasdienybėj. Vieni pasisakė, kad jie patiria daugiau blogio iš kitų; kiti kreipia daugiau dėmesio į blogį savyje.

Toliau ieškota galimo ryšio su Dievu kasdienoj. Čia ypatingos reikšmės turi laiko paskyrimas tam ryšiui — skaitant šv. Raštą, religinę knygą (kad ir toliau Velykų mintis pratęsiančią), ar pamąstant. Taip kasdien Dievui atsivėrus, galima ir kituose dienos įvykiuose pajusti Dievo artumą, ar tai nesitikėtu įkvėpimu, kuris ateina kaip dovana, ar tai savo pastangomis užvedant pokalbį su Dievu rūpimais reikalais.

Kalba pakrypo ir į tai, kaip ateitininkų organizacija gali suruošti susikaupimo bei atsinaujinimo renginius, tačiau tik kiekvienas asmuo pats tegali tikrai prie Dievo artintis.

Buvo paliesta visa eilė kitų temų, pvz., kaip mes esame patenkinti savo pasirinktom studijom, kaip skiriasi amerikiečiai ir lietuviai studentai ir kt.

Pokalbis buvo užbaigtas spontanišku pokalbiu su Dievu, išreiškiant jam savo troškimus, prašymus ir padėką.

A. J.

METINĖ ŠVENTĖ
Toronte

Kaip gražiausia dovana, balandžio 18 penktadienio diena išaušo šviesi ir pavasariška, tartum vilties lašelis ilgai besiruošusiems savo metinei šventei Toronto Ateitininkams. Tą vakarą būrys moksleivių ir studentų pradėjo savaitgalio programą prie laužo Etienne Brule Parke. Visam paupyje skambėjo linksmos dainos ir juokai. Ne vienas, užvertęs galvą į dangų ir įsikabinęs į žvaigždės spindulius, apsuptas draugų, mintimis sugrįžo į praėjusių stovyklų laužus ir džiaugsmus.

Šeštadienis irgi ypatingai gražus.

Po pietų, seselių namuose vyko atskiri moksleivių ir studentų susirinkimai. SAS CV-bos pirmininkas Edis Razma studentams pristatė savo Valdybos tikslus, užmojus ir darbus. Bendrose diskusijose buvo iškeltos veiklos problemos, ir duoti keli siūlymai kaip su jomis tvarkytis. Moksleiviai, nenorėdami atsisakyti saulėtos dienos, apleido įprastus susirinkimų kambarius ir susėdo ant suolų seselių kieme. Ten, Arvydas Žygas, MAS CV-bos pirmininkas pravedė susirinkimą dabartinės ir ateities Lietuvos temomis. Patys moksleiviai gyvai dalinosi optimistiškomis mintimis.

Vakare į Prisikėlimo parapijos salę prisirinko virš 200 Toronto Ateitininkų ir svečių. Programa prasidėjo su federacijos vado J. Laučkos paskaita. Tuo metu, jaunučiai su savo globėjais atskiroje salėje turėjo šventei pritaikytus užsiėmimus. Sekantis programos punktas — iškilminga vakarienė. Prie tėvų komiteto išpuoštų stalų sotinosi visi — nuo jauniausių jaunučių iki vyriausių sendraugių. Po vakarienės — trumpa pertrauka, proga meninės programos dalyviams pasiruošti. Scenai atsidarius pirma pasirodė torontiškiai Ramūnas Underys, Vaidotas Vaičiūnas ir svečias Liudas Kuliavas. Gitaromis ir banjo pagrojo ir padainavo keletą originalių dainų. Vaida Jay paskaitė porą ištraukų iš Donelaičių „Metų". Tada scenoje pasipylė daugelis spalvų, garsų ir judesių. Moksleiviai šoko, dainavo ir juokino publiką „Karšto katilo spektaklio" pastatymu. Meninė programa užbaigta dainomis. Ramūnas, Vaidotas ir Liudas sugrįžę į sceną vėl padainavo ir pakvietė publiką įsijungti. Salėje nuaidėjo žodžiai — „Tegul daina gyvuoja visada, tebūna ji linksma, jauna...", ir scena užsidarė. Vyriausi, jauniausi, ir išvargusieji išsiskirstė, o kiti pasiliko salėje linksmintis ir šokti.

Sekmadienio rytą Prisikėlimo parapijos šventovėje prie altoriaus ir vėliavų išsirikiavo 20 kandidatų — 6 jaunučiai, 11 moksleivių ir trys studentės. Įžodžio iškilmes pravedė kuopos dvasios vadas kun. Liudas Januška. Šventei pritaikytą pamokslą skaitė kun. Gaida.

Po Mišių įvyko šventės uždarymas ir agapė. Gražius sveikinimus šventės dalyviams ir įžodininkams perdavė Ateitininkų Federacijos, MAS CV ir SAS CV-bų pirmininkai, buvo perskaityti paštu gauti sveikinimai, visi vaišinosi, o moksleiviai platino „Pirmyn Jaunime" laikraštėlį. Laikraštėlis, kuriame dažnai pasirodo jaunystės tema, puikiai išreiškia moksleivių veiklos ir pačios šventės nuotaikas. Jame spindi energija, džiaugsmas, ištvermė ir šviesi ateitis.

Nors šventė nebuvo oficialiai taip pavadinta, ji buvo tikra šeimos šventė. Visos sąjungos darniai dirbo kartu, susidraugavo. Daug darbo įdėjo ir padėkų užsitarnavo daugelis asmenų. Tačiau didžiausia padėka priklauso mūsų Viešpačiui, už suteiktą progą vienas kitą pažinti, suprasti ir pajusti, kiek daug nuostabių ir skirtingų talentų galime rasti savo tarpe.

— R. —

ATEITININKŲ DARBAI
Sidnėjuje, Australijoje

Sydnėjaus sendraugiai ir moksleiviai suruošė radijo valandėlę lietuvių kalba šv. Kazimiero garbei, kuri įvyko kovo 8 d. Po dvasios vado kun. Petro Butkaus įvado sekė moksleivių giesmės ir deklamacijos, bei radijo vaizdelis iš šv. Kazimiero gyvenimo. Šioje radijo valandėlėje programą išpildė: Jonas Pečiulis, Mikutis Burokas, Justinas Ankus, Raimundas Stasiūnaitis, Edmundas Stasiūnaitis, Antanas Šarkauskas, Antanas Lašaitis, Virginija Braželytė, Regina Lašaitytė, Loreta Šarkauskaitė, Elenutė Žukauskaitė ir baigė pirm. A. Kramilius. Visi jie ruošiasi su kitais jaunesniais, įžodžiui balandžio mėn. 27. Tradicinėje Kaziuko mūgėje jaunieji ateitininkai dalyvavo su savo rankdarbiais. Rekolekcijas Sydnėjuj praves iš JAV atvykęs prelatas Balčiūnas. Ateitininkai pasibaigus rekolekcijoms kovo 20 d. ruošia svečiui ir parapijiečiams kavutę Lidcombės parapijos salėje.

Ateitininkų veiklos 70 metų paminėjimas įvyko per įžodžio iškilmes balandžio 27 d., o vėliau radijo bangomis per Ethnic Radio stotį. Maloniai buvome nustebinti Vaclovo Kleizos sveikinimais iš Brazilijos. Sveikiname visus iš kengūrų žemės.

APIE ALKĮ
Los Angeles

Kovo 23 d. Los Angeles moksleivių ateitininkų Vytauto Mačernio kuopos susirinkimas buvo globėjos Marytės Sandanavičiūtės-Newsom namuose, Santa Monica. Sukalbėję maldą, globėjai vadovaujant, svarstėme alkio problemą pasaulyje. Išeidami iš ateitininkų ideologijos visuomeniškumo principo, stengėmės išrišti, koks yra mūsų individualus požiūris ir Amerikos vaidmuo sprendžiant šią problemą. Taip pat pasikeitėme nuomonėmis, svarstydami mūsų pažiūras į pasaulį, aiškindamiesi globėjos pateiktas specialias diagramas. Pats įdomiausias uždavinys buvo kiekvienam pasirinkti dešimties tautybių ir profesijų asmenų, jei pasaulis žengtų į katastrofą. Gauti atsakymai parodė, kokios yra mūsų pažiūros į rasizmą. Susirinkimas praėjo labai įdomioje ir pakilioje nuotaikoje, nes visi buvo priversti į šias svarstybas aktyviai įsijungti.

Esame dėkingi globėjai, kuri mus maloniai į savo namus priėmė ir vaišino.

Rita Bureikaitė

STOVYKLA
Brazilijoje

Nuo 1980 m. sausio 30 iki vasario 3 Lituanikoje vyko ateitininkų stovykla. Pirmąsias tris dienas stovyklavo 16 moksleivių. Kai atvažiavo studentai, stovyklautojų skaičius pakilo iki 32. Buvo surengta iškilminga vakarienė mokyklas baigusiems pagerbti, o tokių buvo trys: Sandra Saldytė baigė universitetą, Nida Remenčiūtė ir Stela Belapetravičiūtė gimnaziją. Kartu buvo pagerbtas Klaudijus Butkus baigęs karinę tarnybą ir Paulius Jurgilas sėkmingai įstoję į universitetą. Stovyklos šeimininkėm Onai Zalubienei, Onai Guzikauskienei, Teofilei Labuskienei ir Katarinai Nenartonienei stovyklautojai dėkingumo ženklan įteikė gėlių. Visiems dėkojo S. Saldytė.

STUDENTŲ KURSAI APIE NUTAUTĖJIMĄ

Anksti šeštadienio rytą, kovo 22, Dainavoje, prasidėjo Studentų Ateitininkų CV suruošti Pavasario Kursai. Pavalgę pusryčius, studentai susirinko (dar pusiau užmerktom akim) paklausyti dr. Arūno Liulevičiaus paskaitos. Dr. Liulevičius pradėjo pavasario kursus su kursų vedamąja tema „Nutautėjimas". Prelegentas savo paskaitoje nagrinėjo žmogaus pritapimą prie tautos, dažnai naudodamas Turkiją ir, žinoma, Lietuvą kaip pavyzdžius žmogaus nutautėjimo būdų. Čia prelegentas išsamiai naudojo lietuvių giminių (genčių) istoriją, pradedant su anksčiausiais protėviais, remiantis archeologų kasinėjimų duomenimis, tęsiant su tautos atgimimu, su prasidėjusiu tautos ryšiu su Bažnyčia (prieš 400 metų). Šiuos visus paskaitos aspektus prelegentas jungė į nutautėjimo temą.

Po paskaitos, pasiskirstę į būrelius, diskutavo, nagrinėjo jiems pateiktus klausimus. Klausimai buvo įdomūs ir diskusijų rezultate turėta progos pažvelgti, kur lietuviškoji išeivija Amerikoje eina savo tautiškumo išlaikyme. Vienas iš įdomių klausimų buvo, „Žydų tauta jaučia, kad ji turi ypatingą misiją pasaulyje, kurią Dievas jai yra paskyręs. Kokia tai misija?" Kitas įdomus klausimas, kuriam sunkoka buvo tinkamai formuluoti atsakymą, „Kodėl lietuviai nori išlikti kaip tauta? Ar nebūtų paprasčiau susilieti su kaimynais?" Diskusijos rateliuose buvo labai gyvos ir rezultate atsirado entuziazmas išlaikyti savo tautiškumą Amerikoje, nežiūrint sunkumų, kuriuos ypač jaunoji karta jaučia ir numato.

Antroji paskaita irgi jungėsi į pavasario kursų temą „Nutautėjimas". Čia prelegentas Petras Kisielius žvelgė į nutautėjimą iš trijų perspektyvų: Ateitininkų ideologijos (jungiant St. Šalkauskio, J. Girniaus ir V. Kuprio idėjas), psichologų, ir organizacinės veiklos. Paskaitą sekė diskusijos būreliuose. Diskusijų klausimai lietė tautiškumo temą. Vienas iš įdomiausių klausimų, gal būt ir pats sudėtingiausias, buvo „Kodėl mes tautiški, ir kodėl mes elgiamės taip?"

Pasibaigus diskusijoms ir pašnekesiams, valgėme pačių studentų pasigamintą skanią vakarienę.

Vakaro programai, kurią surengė Detroito draugovė, salė buvo gražiai išdekoruota. Programoje labai gražiai pasirodė mūsų muzikalus jaunimas. Vakaras baigėsi šokiais. Jautėsi bendras pasitenkinimas tokia turtinga, įvairia šeštadienio diena.

Kursus baigėme Šv. Mišiomis. Atsisveikinę su draugais išsiskirstėme jausdami, kad vėl susitiksime ir smagiai praleisim laiką taip, kaip šį praėjusį savaitgalį.

Rėda Ardytė
SAS CV Korespondentė

DISKUTAVOME
Los Angeles

Los Angeles Vytauto Mačernio moksleivių ateitininkų kuopos susirinkimas įvyko kovo 2 dieną Palubinskų namuose.

Susirinkimą atidarę malda, stebėjome globėjos, Marytės Sandanavičiūtės-Newsom atsivežtą „Insight" filmą, „The Freak" — apie pabėgėlį, kuris sugrįžęs namo įsteigė organizaciją vaikams su problemom, kuri jiems davė patarimų, kaip jas išspręsti. Tėvui nepatinka ši įstaiga ir jis jos nenori savo namuose. Štai ir iškyla konfliktas tarp tėvo ir sūnaus.

Po filmo, diskutavom filmo temą. Mūsų globėja iškėlė kelis labai įdomius klausimus. Vienas iš įdomesnių klausimų buvo, „Ką jūs darote kasdien, parodyti ar įgyvendinti faktą, kad esate krikščionys?"

Į šį klausimą buvo daug įdomių atsakymų: Žegnojamės prieš valgį, meldžiamės iš ryto ir vakare, užstojam kitus, kai jiems reikia pagalbos, ir esam draugiški tiems, kuriems reikia draugų.

Mes padiskutavom, kodėl yra geri ar blogi santykiai tarp brolių ir seserų ir kokie mūsų ryšiai su savo tėvais. Taip pat, padiskutavom kelis kitus klausimus apie religiją ir šeimos bei žmonių santykius.

Baigę diskusijas, baigėme susirinkimą malda ir atšventėm Kovo Palubinsko gimtadienį.

Ginta Palubinskaitė

Po poeto K. Bradūno poezijos rečitalio vasario 3 d. Ateitininkų namuose, Lemonte (iš kairės): kun. dr. K. Trimakas, A. Prapuolenytė, rašyt. J. Jankus, E. Razmienė, I. Abromaitienė, poetas K. Bradūnas, K. Bradūnienė, rašyt. Č. Grincevičius ir p. Jankuvienė.

KUOPA IR KAUKĖS
Chicagoje

Vai, nebeaidi jau dainos,
Dariaus „orkestras“ nurimo,
Veidai nuprausti, be grimo,
Dingo klounai, balerinos...
Liko tik prisiminimai
Vakaro nepaprasčiausio,
Kai kuopa Dielininkaičio
Šaunų balių kaukėms kėlė.

Kaip ilgai visi jau laukė!
Kaip spėliojo, kokią kaukę?!

Aras nutarė: robotą.
Gerą laumę rinkos Rima.
Kovas — mažas, bet išdrįs —
Bus puikus jis juokdarys.
Mariui šautuvo reikėjo —
Jis medžiotoju norėjo.
Venta panašiai svajojo.
Bus indėnė — sugalvojo.
Neilgai reikėjo tartis,
Abi sutarė vienbalsiai:
Lidija ir Vilija —
Balerinos baliuje.

O kai kaukės sugužėjo,
Kai Arūnas jiems užgrojo,
Jie visi ratelin stojo,
Ir prie jų dar prisidėjo
Visas pulkas juokdarių.

Dar daugiau ten šoko, džiaugės,
Trypė, juokėsi linksmi:
Viens nykštukas, viens kareivis
Ir čigonės ir „mergaitės“,
Heidi, rainas katinėlis
Ir močiutė sengalvėlė,
Iš toli — iš Lietuvos.
Kas visus ten suskaičiuos!

O globėjos — ar pažinot?
Neapgaus mus Lionė, Vida —
Veda, suka ratelius,
Visokiausius žaidimus.
Nebijokit, nepavargs —
Dar Irena prisidės,
Ir dainuot visi prisės.
Ten pasieny, spindi akys.
Tai Ramona, Lidija.
Fantų krūvom apsikrovę
Link loterijos vilioja.

Vyresni jauniai, jaunuolės
Kiton salėn susipuolė.
Jiems net kaukių nereikėjo,
Šokt moderniškai žadėjo!
Žvaigždės aplink juos spindėjo
(puošė Daiva, puošė Vita).
Darius plokšteles jiems rinko,
Muzikos moderniškiausios,
Jos linksmi garsai pritraukė —
Laiptais lipo, nosis kišo,
Net mažiukai pažiūrėti,
Kas do per linksmybės lauks jų
Už metelių, už kelių...

O tėvai, svečiai, seneliai
Prie stalų gurkšnojo kavą,
Kaukių išdaigas stebėjo,
Su draugužiais šnektelėjo.
Buvo čia visiems smagu!
Komitetas mūsų tėvų
Mums parūpino pyragų.
Bet jau vakaras prie galo...
Stoja kaukės į paradą...

Jei anksčiau ko nepažinom,
Dabar vardą sužinojom.
Jiems širdingai mes paplojom.
Ir visus apdovanojom
Sviedinukais ir saldainiais!

Dar paūžėm, padainavom.
Staiga, žiūrim — jau tėveliai
Ruoštis ragina namučio!
Tik mes greitai nesitrauksim —
Dar truputį pabendrausim.
Juk teks laukt visus metus,
Kol vėl Kaukių balius bus!

Nijolė Gražulienė

Tradicinis Pr. Dielininkaičio kuopos Kaukių balius įvyko 1980 vasario mėn. 17 d.

DIPLOMAI

Grasildai Reinytei biochemijos magistro diplomas iš Illinois Institute of Technology Chicagoje.

Jonui Lieponiui medicinos daktaro diplomas iš University of Illinois Chicagoje.

Romai Olšauskaitei farmakologijos doktoratas iš Chicago Medical School.

Sauliui Girniui istorijos doktoratas iš University of Chicago.

Mariui Laniauskui dantų gydytojo diplomas iš Case Western Reserve University Detroite.

Ramonai Kaunaitei fizinės terapijos diplomas iš Chicago Medical School.

Algiui Sidriui medicinos daktaro diplomas iš Loyola Stritch School of Medicine, Maywood, Ill.

Dainai Sidrytei bakalauro diplomas iš pedagogikos, University of Illinois, Chicago.

TRUMPAI

Jaunavedžius Rusnę (Vaitkutę) ir Joną Lieponius, Birutę (Lieponytę) ir Kęstutį Dailides, Loretą (Radvilaitę) ir Jurgį Bradūnus ir Kristiną (Pareigytę) ir Joną Nakus Ateities redakcija sveikina ir linki Dievo palaimos.

Ateitininkų Federacijos posėdis įvyko vasario 8 d. Posėdžio darbotvarkėje buvo svarstoma: finansiniai reikalai, Jaunųjų Ateitininkų Sąjungos statutas, religinės literatūros premijos reikalas ir informacijos reikalingumas apie ateitininkų sąjūdį anglų kalba.

Ateities žurnalas 1979 m. Daužvardžio jaunimo žurnalistikos premijoms rekomendavo (alfabetine tvarka) Petrą V. Kisielių, Joną Kuprį, Saulių Kuprį, dr. Liną ir Rimą Sidrius. Pirmiesiems dviems buvo paskirti atžymėjimai, likusiems trims — premijoms. Vertinimo komisija savo pranešime spaudai per klaidą nepažymėjo, jog

Jonas Kuprys buvo rekomenduotas *Ateities*.

Los Angeles ateitininkų metinis susirinkimas įvyko kovo 9 d. prel. Petro Celiešiaus namuose. Prelatas skaitė paskaitą apie šv. Kazimierą. Naują valdybą sudaro sekantys asmenys: I. Bandžiulis (pirm.), J. Valukonis ir J. Motiejūnas (vicepirm.), P. Grušas (ižd.), R. Bureikienė (sekr.) ir J. Raulinaitis (narys).

New Yorko ateitininkai suruošė dvasinį susikaupimą kovo 14-16 d. Kultūros Židiny ir Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Susikaupimą pravedė Tėvas dr. Viktoras Gidžiūnas, OFM.

Korp! Giedros rekolekcijos buvo suruoštos kovo 22-29 d. Tėvų Jėzuitų koplyčioje, Chicagoje. Rekolekcijas pravedė Tėvas Juozas Vaišnys, S.J.

Korp! Gajos tradicinis gavėnios susitelkimas įvyko kovo 30 d. Tėvų Marijonų vienuolyne, Chicagoje. Adv. Saulius Kuprys pateikė minčių apie įvairius ateities planus Ateitininkų organizacijoje.

Toronto ateitininkų metinė šventė įvyko balandžio 19-20 d., kurios metu naujieji nariai davė įžodį. Šventėje paskaitą skaitė naujasis Ateitininkų Federacijos vadas Juozas Laučka. Moksleiviai ir studentai suvaidino vaidinimą „Karštą katilą".

Ateitininkų Federacijos Tarybos posėdis įvyko balandžio 26 d. Ateitininkų namuose, Lemonte. Federacijos vadas Juozas Laučka pranešė apie federacijos valdybos veiklą, o MAS CV pirm. Arvydas Žygas apie moksleivių veiklą, SAS CV pirm. Edis Razma apie studentų veiklą, Inž. Jonas Pabedinskas padarė pranešimą apie ateitininkų vidurinės kartos esamą būklę.

Philadelphijos ateitininkai balandžio 26-27 d. suruošė literatūros vakarą, kuriame dalyvavo iš Los Angeles atvykęs Bernardas Braždžionis.

Kun. K. Trimakas priima įžodį iš Cicero Vysk. M. Valančiaus kuopos moksleivių.

Ateitininkų namuose pirmoji pavasario šventė įvyko gegužės 10 d. Programą išpildė rašyt. Aloyzas Baronas.

Ateitininkų Federacijos valdyba yra gavusi laišką iš Vatikano valstybės pasekretoriaus arkivyskupo E. Martinez. Šiame laiške, ark. Martinez perteikia popiežiaus Jono Pauliaus II padėką už gautus šventinius sveikinimus ir tuo pačiu perduoda Šventojo Tėvo apaštališką palaiminimą.

Ateitininkų Federacijos valdybos religinės literatūros premijos mecenatas yra kun. dr. Juozas Prunskis. Premijos svarstymo komisiją sudaro sekantys asmenys: kun. dr. Voldemaras Cukuras (pirm.), Nina Gailiūnienė, dr. J. Kriaučiūnas, seselė Augusta Sereikytė ir Stasys Rudys.

Melbourno ateitininkai suruošė simpoziumą, kuriame dalyvavo iš Amerikos atvykęs prel. V. Balčiūnas, kun. Pr. Vaseris ir A. Bakaitis.

JAUNIEJI

Toronto jaunučių ateitininkų susirinkimas įvyko kovo 9 d. Prisikėlimo parapijoje.

Chicagos Pr. Dielininkaičio jaunesniųjų ateitininkų kuopos susikaupimo vakaras įvyko kovo 15 d. Tėvų Marijonų vienuolyno patalpose. Šv. Mišias atnašavo kun. dr. Viktoras Rimšelis. Po šv. Mišių įvyko agapė, kur kuopos nariai pasirodė su gavėnios rimčiai pritaikytu montažu.

Dr. Jonui Juozevičiui ir **Indrei Damušytei-Čepulienei** mirus, reiškiame nuoširdžią užuojautą jų šeimoms ir artimiesiems.

Ateities Redakcija

Toronto jaunučiai kovo 22 d. turėjo progos stebėti išraiškos šokių „Babar" St. Laurent centre.

Chicagos Pr. Dielininkaičio jaunesniųjų ateitininkų kuopos margučių ritinėjimas įvyko balandžio 13 d. švč. M. M. Gimimo parapijos salėje.

Chicagos Pr. Dielininkaičio jaunesniųjų ateitininkų kuopos metinė šventė įvyko gegužės 3 d. švč. M. M. Gimimo parapijoje. Po šv. Mišių parapijos salėje sekė narių priesaika bei pasirodymai. Šventėje dalyvavo buvęs Federacijos vadas dr. Petras Kisielius.

Jaunųjų Ateitininkų Sąjungos stovykla įvyko liepos20—rugpiūčio 3 d., Dainavoje.

Cicero jaunučiai: Juozas Vilutis, Audrius Rūbas, Petras Vingelis, Darius Maurukas, Tomas Tiknius, Vysk. M. Valančiaus kuopos šventės metu, kovo 15 dieną.

MOKSLEIVIAI

Chicagos kun. Alf. Lipniūno „Ponckų balius" įvyko vasario 15 d. Jaunimo centre. Meninę programą išpildė Rasa Šoliūnaitė, Rūta Musonytė, Gaja Pemkutė, Edmundas Saliklis, kun. Antanas Saulaitis, S.J., Rūta Kūlytė, Rita Stukaitė, Dalia Polikaitytė, Lina Vieraitytė, Rimas Kučėnas, Giedrius Sodonis, Vitas Lukošiūnas, Andrius Švabas, Tomas Kubilius, Darius Polikaitis, Povilas ir Tomas Strolios ir Vitas Laniauskas.

Los Angeles Vyt. Mačernio moksleivių kuopos susirinkimas įvyko kovo 2 d. Palubinskų namuose. Susirinkusieji žiūrėjo ir diskutavo „The Freak" filmą, kur pabėgėlis įsteigia vaikų auklėjimo organizaciją.

New Yorko moksleivių susirinkimas įvyko kovo 8 d. Kultūros Židiny.

Cicero, IL, vysk. M. Valančiaus kuopos metinė šventė įvyko kovo 15 d. Šv. Antano parapijoje. Kun. dr. Kęstutis Trimakas atnašavo šv. Mišias, kurių metu naujieji nariai (iš viso 8) davė įžodį. Agapės metu jaunesnieji moksleiviai padeklamavo Vaičaičio eilėraštį „Yra Šalis" ir vyresnieji moksleiviai suvaidino komediją „Ateitininkų proistorija".

Los Angeles Vyt. Mačernio kuopos susirinkimas įvyko kovo 23 d. globėjos Marytės Sandanavičiūtės-Newsom namuose. Susirinkime buvo diskutuojama alkio problema pasaulyje ryšium su visuomeniškumo principo realiu pažinimu.

Chicagos kun. Alf. Lipniūno kuopos gavėnios meto susikaupimas įvyko kovo 30 d. Tėvų Marijonų vienuolyno koplyčioje. Šv. Mišias atnašavo ir pritaikytą pamokslą pasakė kun. dr. Viktoras Rimšelis, MIC., Po to, kun. Rimšelis kalbėjo moksleiviams apie savęs pažinimą.

MAS CV seminaras vadovams įvyko balandžio 25-27 d., Ateitininkų namuose, Lemonte. Pagrindines paskaitas skaitė dr. Adolfas Damušis, „Ko siekiame per jaunimo stovyklas ir ko laukiame iš jaunimo vadovų", kun. dr. Kęstutis Trimakas, „Jaunuolio psichologija", ir kun. Stasys Yla, „Jaunimo vadovo misija ateitininkijos akivaizdoje žengiant išeivijos taku".

Toronto St. Šalkauskio moksleivių kuopos iškyla į Marineland (Niagara Falls) įvyko gegužės 4 d.

Clevelando Maironio kuopos susirinkimas įvyko Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje. Rima Apanavičiūtė ir Rimas Puškorius kalbėjo apie Dainavos Kalakursus, Audrė Puškoriūtė — Putnamo kursus, o Rita Kazlauskaitė apie Dainavos žiemos kursus.

Toronto moksleivių laikraštėlio „Pirmyn Jaunime" redaktorė Ona Jurėnaitė.

MAS CV pirm. Arvydas Žygas aplankė New Yorko, Bostono, Philadelphijos, ir Washingtono moksleivius ateitininkus.

Brazilijos moksleivių ateitininkų valdybą sudaro sekantys asmenys: Milda Remenčiūtė (pirm.), Stasys Žūtautas (sekr.) ir Douglas Saldys (ižd.).

STUDENTAI

Los Angeles studentai susirinko vasario 3 d. pas Polikaičius. Pranas Grušas skaitė paskaitą apie Prano Dovydaičio Tris Pamatinius klausimus.

Chicagos studentų draugovės susirinkimas įvyko kovo 9 d. Jaunimo centre. Susirinkimo tema: vedusių skyrybos ir katalikų bažnyčia.

Studentų Ateitininkų pavasario kursai įvyko kovo 22 d. Dainavoje. Dr. Arūnas Liulevičius ir stud. Petras Kisielius skaitė paskaitą apie nutautėjimą.

Studentų kandidatų kursai įvyko kovo 28 d. Ateitininkų namuose Lemonte. Saulius Girnius skaitė paskaitą „Studentų ateitininkų istorija", o kun. dr. Kęstutis Trimakas „Pasaulėžiūra".

Chicagos studentų tradiciniai Velykų šokiai įvyko balandžio 6 d., Jaunimo centre.

SENDRAUGIAI

Washingtono sendraugių susirinkimas įvyko sausio 13 d. pas Vaitkus. Susirinkimo metu kalbėjo kun. Kazimieras Pugevičius, Katalikų Religinės šalpos reikalu.

Washingtono sendraugiai kovo 15-16 d. suruošė religinės atgaivos savaitgalį, kuriam vadovavo kun. Stasys Yla.

Washingtono sendraugių valdybą sudaro sekantys asmenys: Juozas Vitėnas (pirm.), Regina Viliamienė (vicepirm.) ir Elena Dambriūnienė (ižd.)

Atsiųsta paminėti

Antanas and Anastasia Tamošaitis. LITHUANIAN NATIONAL COSTUME. Tekstas, fotografijos bei piešiniai dail. Antano ir Anastazijos Tamošaičių. Išleido Lietuvių Tautodailės Institutas Toronte, 1979 m. Geras popierius, didelio formato, gražiai išleista, spalvotom ir juoda-balta nuotraukom bei piešiniais iliustruota knyga. Tai ilgo ir didelio darbo vaisius: tautinių drabužių pavyzdžiai autorių jau buvo pradėti rinkti 1926 m. Lietuvoj. Įvade rašoma: „Šios knygos tikslas yra pateikti lietuvių tautinių drabužių istoriją žodžiu bei vaizdu". 256 psl. Kaina nepažymėta.

BALSAI: Iš pasaulinės poezijos. Sudarė ir išvertė Tomas Venclova. Išleido Ateities knygų leidykla (serijos nr. 18). Aplankas Vytauto O. Virkau. Vertėjas įvade rašo: „Nesu išvertęs nei vieno eilėraščio, kuris man nebūtų asmeniškai svarbus... Taigi šią knygą būtų galima pavadinti ‚asmenine antologija'." Pirmoj daly trumpesnių eilėraščių vertimai iš anglų (pvz. G. K. Chesterton), amerikiečių (pvz. R. Frost), prancūzų (pvz. O. M. Milašius), austrų (R. M. Rilke), ispanų (F. G. Lorca), graikų (K. Kavafis), lenkų (pvz. C. Milosz), rusų (pvz. B. Pasternak) kalbų. Antroj daly — dvi ilgos poemos: T. S. Eliot „Bevaisė žemė" ir Saint-John Perse „Anabasis". 200 psl. Kaina 6 dol. Galima užsisakyti pas platintojus arba „Ateities" leidykloj, 16349 Addison, Soutfield, Mich. 48075 USA.

Juozas Kralikauskas. PO ULTIMATUMO. *Draugo* premijuotas romanas. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Viršelis M. Barzdžiūtės. 188 psl. Kaina 6 dol.

Albinas Baranauskas. VINCO MAZURKEVIČIAUS ROMANAS. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Viršelis P. Aleksos. 280 psl. Kaina 6 dol.

Kotryna Grigaitytė. MARIŲ VĖJUI SKAMBANT. Lyrika. Viršelis ir iliustracijos P. Jurkaus. Išleido *Darbininkas*. Gaunama *Darbininko* administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. 1980 m. Kaina 4 dol.

Ateities konkursas jaunimui

„Ateities" žurnalo konkursas jauniems kūrėjams yra tapęs kasmetine tradicija. 1976 m. buvo apdovanoti 24 jaunuoliai 650 dol. vertės premijomis, 1977 m. — 22 jauni autoriai 700 dol., 1978 m. — 30 jaunų kūrėjų 750 dol., o 1979 m. — 29 1000 dol.

Konkursas apima visą eilę sričių: 1. beletristiką (novelę, apsakymą, apysaką ir pan.), 2. poeziją, 3. straipsnį-rašinį, 4. veiklos (stovyklos, kursų, susirinkimo ir kt.) aprašymą, 5. veiklos fotografiją, 6. meno fotografiją ir 7. iliustraciją.

Redakcija vertins visus 1979 m. rugsėjo 16 d.—1980 m. rugsėjo 15 d. laikotarpiu „Ateičiai" atsiųstus kūrinius, kurie nebuvo atspausdinti periodinėje spaudoje (stovyklų ir kuopų laikraštėliui į periodinę spaudą neįskaitomi). Moksleiviams (iki 19 m. amžiaus jaunimui) ir vyresniajam jaunimui (19—30 m. amžiaus) premijos skiriamos atskirai. Mecenatai ir premijų sumos bus paskelbtos vėliau.

Redakcija ieško konkurso mecenatų, galinčių paaukoti didesnę ar mažesnę sumą pinigų premijoms. Premijos bus įteiktos *Ateities* vakare, spalio 18 d., Jaunimo centre, Chicagoje.

Dramos konkursas pratęsiamas

JAV LB Kultūros Tarybos skelbtojo DRAMOS KONKURSO terminas pratęsiamas iki 1981 kovo 1. Premijos dydis — $1500.00. Jei būtų gautas ne vienas premijuotinas veikalas, Kultūros Taryba skirtų ir antrąją premiją $1000.00. Premijos nebus skaldomos. Vertinimo komisija: Jurgis Blekaitis — pirmininkas, Antanas Vaičiulaitis, Alf. Nyka Niliūnas, Kazys Almenas ir akt. Juozas Palubinskas. Parenkant veikalą premijai bus atsižvelgiama į jo literatūrinę ir teatrinę vertę bei į tinkamumą išeivijos teatrams. Konkursui atsiųstieji kūriniai negali būti niekur nei ištisai, nei dalimis spausdinti. Rankraščiai rašomi mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant voko, į kurį įdedama tikroji autoriaus pavardė, adresas ir telefono numeris. Nelaimėjusiųjų autorių vokai nebus atidaromi. Rankraščiai siunčiami šiuo adresu: Antanas Vaičiulaitis, 9307 Chanute Dr., Bethesda, Md. 20014 (301-530-6276).

Prenumeratos ir kitais administraciniais žurnalo reikalais prašome kreiptis administracijos adresu: „ATEITIS", c.o. *Juozas Polikaitis,* 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629 USA.

ALp(LKA)1786
1980, Nr.7

80.725.252